



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3004/2018. (I. 22.) AB határozat	bírói kezdeményezés elutasításáról	44
3005/2018. (I. 22.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	50
3006/2018. (I. 22.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	57
3007/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	62
3008/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	66
3009/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	68
3010/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	71
3011/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	74
3012/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	79
3013/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	84
3014/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	88
3015/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	92
3016/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	94
3017/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	97
3018/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	103
3019/2018. (I. 22.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	106

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3004/2018. (I. 22.) AB HATÁROZATA

bírói kezdeményezés elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály nemzetközi szerződésbe ütközésének és alaptörvény-ellenességének megállapítása iránti bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 112. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 112. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. A Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az előtte 10.K.27.009/2017. szám alatt folyamatban lévő perben kezdeményezte a nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény (a továbbiakban: Nftv.) 112. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének és alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [2] 1.1. Az indítványra okot adó konkrét ügyben a beadvány szerint a felperest 2005 szeptemberében vették fel költségterítéses jogászképzésre, levelező tagozatra. A felperes 2015 áprilisáig 139 kreditpontot teljesített. A felperes tanulmányait a 2015/2016-os tanulmányi év két félévében eredményesen nem tudta volna befejezni az esetben sem, amennyiben valamennyi felvehető tantárgyat felvesz és azokból sikerrel vizsgázik.
- [3] Az egyetem Felnőttképzési Központja 2016. augusztus 31-én hozott FK-2016/02098. számú határozatával a felperes hallgatói jogviszonyát, hivatkozva a támadott rendelkezésre, 2016. augusztus 31-i dátummal törléssel megszüntette. A határozat indokolása utalást tartalmazott a felperes egyetemmel szemben fennálló tartozásainak összegére és jogcímeire is.
- [4] A felperes fellebbezése nyomán az Egyetem rektora a 2016. október 11-én hozott FK-2016/02098/3. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta és nem engedélyezte a hallgatói jogviszony helyreállítását.
- [5] A felperes ezt követően keresetével a jogerős határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Az alperes egyetem a kereset elutasítását kérte, csatolta az Alkotmánybíróság 3061/2017. (III. 31.) AB határozatát (a továbbiakban: Abh.).
- [6] 1.2. A bíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását az Nftv. 112. § (1) bekezdése vizsgálatára.
- [7] Az indítvány lényeges tartalma szerint a megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését sérti. Utalva az Alkotmánybíróság 3208/2013. (XI. 18.) AB határozatára, és 3062/2012. (VII. 26.) AB határozatára, kifejtette, hogy a jogalkotó fennálló, tartós jogviszonyokba való beavatkozásának a jogbizton-

sághoz kapcsolódó bizalomvédelem követelménye szabhat gátat, amennyiben a jogi szabályozás változása a jogbiztonság oly fokú sérelmével jár, mely indokolttá teszi az alaptörvény-ellenesség megállapítását. A támadott rendelkezést az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CCXXXI. törvény 78. § (1) bekezdése 2015. szeptember 1-jei hatállyal emelte be az Nftv-be, melyet az oktatás szabályozására vonatkozó 2015. évi CCVI. törvény 39. §-a 2016. január 1-jei hatállyal kiegészített. A támadott rendelkezés a hallgatói jogviszony megszüntetésének kötelezettségét ahhoz köti, hogy az érintett hallgató a 2015. szeptember 1-jei hatálybalépést követő időszakban eleget tett-e a végbizonysítvány megszerzése feltételeinek.

- [8] Az Alaptörvény XI. cikk (1)–(2) bekezdéseiből következően a felsőoktatáshoz való hozzáférést az állam képességei alapján mindenki számára biztosítja. Ebből és a bizalomvédelem követelményéből következik, hogy a felsőoktatáshoz való hozzáféréstől, az abban való részvételtől nem fosztható meg senki sem képességein kívülálló okból. A felsőoktatáshoz való hozzáférés, az abban való részvétel nem tehető függővé teljesíthetetlen feltételektől, csak olyanoktól, melyeket a hallgató a rendelkezésére álló felkészülési időn belül – megfelelő képességek birtokában – teljesíteni tud. Az indítvány szerint felperes esetében tanulmányi- és vizsgaszabályzat-szegést az alperes nem állapított meg, és ilyet nem is állított. Másik perben a felnőttképzési központ vezetője azt állította, hogy a felperes 2016. június 20-ig akkor sem tudta volna a tanulmányait befejezni, ha minden felvett tárgyból ötszre vizsgázik. Elmondta azt is, habár nem volt jogellenes az, hogy a felperes ekkor a teljes 300 kreditből még csak 139 kreditnél tartott, a hiányzó krediteket egy vagy két félév alatt sem lehetett teljesíteni. Megjegyezte továbbá, hogy a felperesnek a képzés alatt a tanú kihallgatásának időpontjáig csupán 4 paszszív féléve volt.
- [9] Az előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Nftv. támadott rendelkezése további anyagi hátrányokkal is jár felperesre nézve:
- jogász tanulmányai esetleges újrakezdése esetén az eredményes felvételi vizsgát követően azzal kell számoljon a felperes, hogy az általa fizetendő tandíj összege jelentősen meghaladja a megszünt jogviszony idején fizetendő tandíj összegét,
 - úgy kell a korábbi diákhitelt visszafizetnie, hogy a visszafizetés remélt forrását biztosító jogász végzettséget – önhibáján és képességein kívülálló okból – nem szerezhette meg.
- [10] Az előterjesztő bíróság szerint a támadott jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény XI. cikk (1) bekezdésében biztosított művelődéshez való alapvető jogtól születési helyzete miatti hátrányos megkülönböztetést alkalmazva, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének megsértésével fosztja meg a jogász tanulmányait még a felsőoktatásról szóló, többször módosított 1993. évi LXXX törvény (a továbbiakban: előző Fot.) alapján megkezdő felperest. A hallgatói jogviszony megszüntetésének joghátrányával ugyanis azonos okból és módon, az azonos tanulmányokat az Nftv. alapján később megkezdő és később született hallgatókat nem fenyegeti.
- [11] A kifejtettek alapján az előterjesztő bíróság szerint a támadott jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény felhívott rendelkezéseit sérti akkor, amikor a felperes által megkezdett tanulmányok befejezésére nem biztosított kellő időt a felperesnek és a hallgatói jogviszony megszüntetését nem a felperes képességeiben rejlő okokból írta kötelezően elő, mellyel hátrányosan megkülönböztette felperest azon hallgatókhoz képest, akik jogász tanulmányaikat nem az előző Fot., hanem későbbi törvény alapján kezdték meg.
- [12] 1.3. Az indítvány szerint az Nftv. 112. § (1) bekezdése az Alaptörvény Q cikk (2) bekezdését is sérti, mert ellentétes az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény egyes rendelkezéseivel. Az Egyezmény 14. cikke a megkülönböztetés tilalmáról szól. Az Egyezmény Első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke előírja a tulajdonhoz való jog védelmét.
- [13] A bírói kezdeményezés szerint a javak tiszteletben tartásához való jog az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: EJEB) irányadó joggyakorlata alapján nem szűkül a fizikai dolgok tulajdonlására, és ennek megfelelően meghatározott jogokat és jogilag védett érdekeket is tulajdonjogi védelemben részesít. Az előterjesztő bíróság álláspontja szerint ilyen jog a felperes arra vonatkozó várománya is, hogy az állam által is szabályozott hosszú távú hallgatói jogviszonyát – melyből fakadó és rá háruló kötelezettségeinek a hallgató jogsértés nélkül eleget tett – a terhére nem lehet jogalkotással úgy megváltoztatni, hogy a jogviszony jövőbeni fenntartása – a hallgatónak fel nem róható okból – ellehetetlenüljön.

- [14] 1.4. Az előterjesztő bíróság álláspontja szerint nincs illetve nem állapítható meg más olyan alapvető jog vagy alkotmányos érték, melynek érvényesülése vagy védelme indokolná a művelődéshez való jog támadott rendelkezés által korlátozását. Különösen így van ez az olyan költségtérítéssel járó képzések esetén, mint amelyben a felperes is részt vett. Ennek ismerete hiányában sem a korlátozás mértékének szükségessége, sem annak arányossága nem állapítható meg. De semmiképp sem lehet szükséges mértékű egy olyan korlátozás, mely korábbi jogkövető magatartás esetén a jövőre nézve ellehetetleníti a hallgatói jogviszony fenntartását, a tanulmányok – korábbi szabályok és vizsgarend szerinti – befejezését. Ez okból a támadott jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is sérti.

II.

- [15] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései szerint:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.”

„XI. cikk (1) Minden magyar állampolgárnak joga van a művelődéshez.

(2) Magyarország ezt a jogot a közművelődés kiterjesztésével és általánossá tételével, az ingyenes és kötelező alapfokú, az ingyenes és mindenki számára hozzáférhető középfokú, valamint a képességei alapján mindenki számára hozzáférhető felsőfokú oktatással, továbbá az oktatásban részesülők törvényben meghatározottak szerinti anyagi támogatásával biztosítja.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

- [16] 2. Az Nftv. támadott szabálya szerint:

„112. § (1) A felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: 1993. évi felsőoktatási törvény) alapján megkezdett képzéseket – folyamatos képzésben – 2016. szeptember 1-jéig lehet változatlan szakmai követelmények, változatlan vizsgarend keretében, változatlan oklevél kiadásával befejezni. Azok hallgatói jogviszonyát, akik e határidőig nem szerezték meg végbizonyítványukat, e dátummal meg kell szüntetni. Azok a volt hallgatók, akik 2016. szeptember 1-jéig végbizonyítványt szereztek, 2018. szeptember 1-jéig tehetnek záróvizsgát. Az e törvénynek az egyes, a felsőoktatás szabályozására vonatkozó törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXI. törvénnyel megállapított 112. § (5a) bekezdése hatálya alá tartozó volt hallgatókra e bekezdés szabályait alkalmazni kell, a 112 § (5a) bekezdése alapján a felsőoktatási intézmények által hozott döntéseket e bekezdésre tekintettel a volt hallgatók javára 2016. február 15-ig módosítani kell.”

- [17] 3. Az Egyezmény felhívott előírásai szerint:

„14. Cikk – Megkülönböztetés tilalma

A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.”

„Kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez [...]”

1. Cikk – Tulajdon védelme

Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.

2. Cikk – Oktatáshoz való jog

Senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatkörök gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz és tanításhoz való jogot.”

III.

[18] Az indítvány nem megalapozott.

[19] 1. Az Alkotmánybíróság vizsgálta, hogy a beadvány megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezi az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b*) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban lévő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította. A bírói kezdeményezés az Abtv. 25. §-ában, valamint az 52. § (1) és (1b) bekezdéseiben előírt, az Alkotmánybíróság 3058/2015. (III. 31.) AB végzésében értelmezett feltételeknek megfelel. A bírói kezdeményezés szerint a felperes kereseti kérelmére az Nftv. 112. § (1) bekezdését az eljárásban alkalmazni kell, a norma alaptörvény-ellenessége esetén a hiánya más döntéshez vezethet a konkrét ügyben, az eljárás felfüggesztése megtörtént, és az indítvány határozott kérelmet tartalmaz. A bíró az Abtv. 32. § (2) bekezdése alapján nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát is kezdeményezte.

[20] 2. Az Abh. már döntött az Nftv. 112. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességéről. Az Alkotmánybíróság ezért azt is vizsgálta, ítélt dolog áll-e fenn az Abh-ra tekintettel az Nftv. 112. § (1) bekezdését illetően.

[21] Az Abh. [15]–[19] bekezdései értelmében „[a] felsőfokú oktatásban való részvétel az Alaptörvény XI. cikkében rögzített művelődéshez való jogból következik, ugyanakkor e jog gyakorlása feltételekhez kötött, erre utal a XI. cikk (2) bekezdése is, amikor kimondja, hogy a felsőfokú oktatás képességei alapján hozzáférhető mindenki számára, vagyis csak meghatározott feltételeknek való megfelelés mellett vehet részt valaki a felsőfokú oktatásban. A hallgató és a felsőoktatási intézmény közötti jogviszonyban hangsúlyos az állam szabályozó szerepe, a felek nem alakíthatják szabadon a jogviszony egyes elemeit, azokat az állami impérium befolyásolja. A jogviszony a hallgatónak nem biztosít jogot ahhoz, hogy a felsőoktatási intézményben korlátlan időtartamban folytasson tanulmányokat. A tanulmányok folytatása eszköz, a végzettség megszerzése érdekében. Az e cél eléréséhez kapcsolódó feltételrendszert és tevékenységeket (pl. a képzési célhoz kapcsolódó képesítési követelmények, ismeretellenőrzési formák, illetve tanterv) a felsőoktatásra vonatkozó jogszabályok, illetve az egyetemi autonómia körébe utalt szabályozási területek határozzák meg. Mindezzel összhangban áll az is, hogy a végbízonysítvány azt igazolja, hogy a hallgató a tantervben előírt tanulmányi és vizsgakövetelményeknek mindenben eleget tett [...]. E jogviszonyban tehát a hallgatónak nemcsak jogosultságai vannak a tanszabadságból fakadóan a képzésben való részvételre, hanem azzal kötelezettségek is együtt járnak, melyeket teljesítenie kell. Nem helytálló tehát az a hivatkozás, hogy a jogviszony létesítésekor a hallgató nem láthatta előre, hogy a jogalkotó valamely időbeli feltételt fog meghatározni és emiatt nem folytathat korlátlan ideig tanulmányokat, a jogviszonyt lezáró cél a korábbi szabályok alapján is azonos volt. Ennek alapján elsődlegesen a mintatanterv szerint kellett a képzést folytatnia, melytől ugyan eltérhetett a rendelkezésére álló eszközökkel (passzív félév bejelentése, szabad vagy ismételt tárgyfelvétel stb.), ezáltal meghosszabbítva tanulmányai idejét, de mindezt a jogviszony célja, a végzettség megszerzése érdekében tehette meg. Mindezzel összhangban áll, hogy a felsőoktatási intézmények törvény felhatalmazása alapján a tanulmányi- és vizsgaszabályzataikban pontosan meghatározták, hogy milyen tanulmányi kötelezettségek elmulasztása vezethet a jogviszony egyoldalú, a felsőoktatási intézmény általi megszüntetéséhez. [...] Az Nftv. – a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvényhez képest – ezen a területen változást hozott, a jogalkotó ugyanis az 59. §-ban több megszűnési okot is meghatározott, vagyis minimumkövetelményeket állapított meg, de emellett megmaradt a kari tanulmányi- és vizsgaszabályzat általi további feltételrendszer meghatározásának lehetősége is. E megszűnési okokat bővítette ki az Nftv. módosítása.

Az, hogy korábban konkrétan ilyen feltétel nem szerepelt sem a törvényi, sem az egyetemi rendelkezések között, nem jelenti azt, hogy a jogviszony egyszer meghatározott szabályai, az egyszer kialakított feltételrendszer soha többet nem módosítható, a jogalkotó ne avatkozhatna be, ne vonhatná magához a jogviszony megszűnésének akár teljes körű szabályozását is. Ilyen jellegű korlátozás sem az Alaptörvényből, sem a felsőoktatási hallgatói jogviszony jellegéből nem fakad. A fentiekből következően továbbá a jogviszony megszűnése feltételei változatlanágában sem lehetett bizakodni. [...] Mindezekon túl az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra is, hogy a jogviszony megszűnése nem képezi akadályát annak, hogy a hallgató ismételt beiratkozással teljesítse a diploma megszerzésének feltételeit, az Nftv. meghatározott feltételek mellett [49. § (5)–(6) bekezdés] lehetőséget nyújt a korábban teljesített tárgyak elismertetésére is. Ha tehát a korábban teljesített tanulmányi kötelezettségei valóban alkalmasak a végzettség megszerzésére, akkor az Nftv. támadott rendelkezése semmilyen hátrányt nem okoz. Ha viszont a korábban megszerzett részteljesítések egy újabb hallgatói jogviszonyban már nem lennének elismerhetők, akkor azok alapján nem lehetne a kívánt végzettséget megszerezni. Ebben az esetben az Nftv. támadott rendelkezése csak a nyilvánvaló tény, a végzettség megszerzése megghiúsulásának jogkövetkezményét, a hallgatói jogviszony megszűnését állapítja meg”.

[22] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az Abh-ban megállapította, hogy az Nftv. 112. § (1) bekezdése nem ütközik a visszamenőleges hatály tilalmába.

[23] 3. A jelen ügyben a bírói kezdeményezés nemcsak a visszaható hatály tilalmára vonatkozó alaptörvényi rendelkezés [B cikk] sérelmére hivatkozik, hanem más alaptörvényi szabályok [XI. cikk, XV. cikk (2) bekezdés] és az Egyezmény sérelmére is. Ezért nem állapítható meg, hogy a jelen esetben ítélt dolog áll fenn. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság az újabb indítvány elbírálásánál felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket a korábbi határozatban az Alaptörvényt értelmezve kifejtett. Az indítvány tartalmilag az idézett döntésben elbírált alkotmányossági kérdést veti fel. Habár az Abh. az Nftv. 112. § (1) bekezdésének az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésébe ütközését vizsgálta, megállapításokat tartalmaz az Alaptörvény XI. cikkében rögzített művelődéshez való joggal kapcsolatban is. Az Alkotmánybíróság ezért az Nftv. 112. § (1) bekezdése alkotmányossági vizsgálatára irányuló indítványnak azt a részét, amely az Alaptörvény XI. cikke sérelmét állítja, az Abh-ban kifejtett indokok alapján nem találta megalapozottnak.

[24] 4. A 3206/2014. (VII. 21.) AB határozat Indokolás [27] bekezdésében „az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. Az alkotmányos szabály szerint »Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.« A tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottaknak. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítélettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja.”

[25] Az Nftv. 112. § (1) bekezdésében ilyen, tiltott különbségtétel (így az indítvány szerinti születési helyzeten alapuló hátrányos megkülönböztetés) nem ismerhető fel; az előző Fot. alapján megkezdett képzésekre (hallgatói jogviszonyra, záróvizsgára) vonatkozó előírások tárgy szerinti, objektív különbségtételt jelentenek, ezért az Alkotmánybíróság álláspontja szerint nem ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésével.

[26] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Nftv. 112. § (1) bekezdése Alaptörvénybe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

- [27] 5. Az Nftv. 112. § (1) bekezdése – ahogyan arra az Abh. is utalt – nem tartalmaz az oktatáshoz való joghoz való hozzáférésre (Kiegészítő jegyzőkönyv 2. cikk) tiltó szabályt. Ilyen előírást az indítvány sem jelölt meg.
- [28] A tulajdon (Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikk) sérelmét illetően a javak fogalmának kiterjesztése révén a váromány védelme elsősorban bizonyos közjogi követelések, a szellemi tulajdon és a foglalkozás űzéséhez kötött jogok tekintetében merülhet fel az Egyezmény alapján. A hallgatói jogviszony az indítványban felhozott érvek alapján nem tartozik ezek közé.
- [29] Ezért az Alkotmánybíróság az Nftv. 112. § (1) bekezdése nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt a sérelem és a hivatkozott jogok közötti érdemi összefüggés hiányában visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/2074/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3005/2018. (I. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bpkf.13.153/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bpkf.13.153/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az elsőfokú bíróságon, amely 2017. április 18-án érkezett az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésében rögzített tényállás szerint az indítványozó 2016. szeptember 29-én érkezett feljelentésében magánindítványt terjesztett elő a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 226. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a), b) és c) pontja szerint minősülő rágalmozás vétsége miatt.
- [3] Az indítványozó mint feljelentő szerint a feljelentett 2016. szeptember 8-án az interneten egy videofelvételt tett közzé, amelyben állítása szerint számos, az indítványozóra nézve sértő közlés hangzott el ügyvédi tevékenysége vonatkozásában:
- „A Pesti Központi Kerületi Bíróságon folyamatban lévő perben »[...]« bíró nem először mért megalázó ostorcsapást a sarlatán ügyvédre, hiszen számára a meglepetés erejével ható, általa mindmáig nem ismert eljárásjogi előírást magyarázott el neki« a tárgyalási jegyzőkönyvvel kapcsolatban.”
 - „A feljelentővel szemben büntetőeljárás indult, ezért »[az indítványozó keresztnéve] nap alkalmával a bíróság megkínálta őt két tárgyalással is. Az első esetben [az indítványozó keresztnéve] lett volna a vádlott, a másodikban meg én. Az a különbség, hogy én ugye oda merek menni, ő ugye meg nem.«”
 - „[...]»-t pont azért tartja [az indítványozó neve], hogy felvételeket készítsen.”
 - „Egyik ügyvédbojtárja is elmondta, sőt nem is egy, hanem kettő, hogy a legfőbb feladatuk az volt, hogy a [...] által készített felvételekről hiteles leiratokat készítsenek.”
 - „Ez volt [az indítványozó keresztnéve] mai szereplése, a klasszikus [az indítványozó keresztnéve] alázás vagy [indítványozó vezetékneve] alázás, ügyvédalázás.”
 - „[az indítványozó keresztnéve] csak papíron ügyvéd, mint tudjuk.”
 - „Igazi jó kis [indítványozó vezetékneve] alázás volt, ennél szebbet nehéz elképzelni.”
 - „Tessenek elgondolni, amikor elvileg papíron ügyvéd végzettségű, jogi végzettségű magánvádlónak el kell magyarázni, hogy a tárgyalási jegyzőkönyv az azt tartalmazza, ami a tárgyaláson elhangzik. Nem azt, ami a tárgyalás előtt hangzik el és nem azt, ami a tárgyalás után hangzik el, hanem azt, ami a tárgyaláson hangzik el.”
 - „Tárgyalási jegyzőkönyvbe valóban azt kell rögzíteni, ami a tárgyaláson elhangzik. [az indítványozó keresztnéve] ezt nem tudta.”
 - „[az indítványozó keresztnéve] meg leforrázva ült, aztán abbahagyta és elkezdődött a tárgyalás.”
- [4] Az indítványozó feljelentő előadta, hogy ezek a kijelentések az ügyfélkörének az elriasztását szolgálják és jelentős érdeksérelmet okoztak számára.
- [5] A feljelentés értelmében ezen kívül a feljelentett 2016. szeptember 28-án olyan rágalmozó írást tett közzé az interneten, amely szerint az indítványozó bűnösségét rágalmozás vétségében első fokon a bíróság már megállapította.

- [6] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a sérelmezett kijelentéseket értékítéletnek minősítette és rögzítette, hogy azok nem voltak gyalázkodó jellegűek, így a 2016. november 10-én kelt 1.Bpk.32.948/2016/2. számú végzésével – bűncselekmény hiányában – a büntetőeljárást megszüntette.
- [7] A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 2017. január 6-án jogerőre emelkedett 27.Bpkf.13.153/2016/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.
- [8] 2. Az indítvány tartalmazza, hogy a büntetőeljárást megszüntető végzés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság elvével ellentétes, mivel a bíróság nem minősítette a büntető anyagi jogba ütközőnek a feljelentett kijelentéseit, amelyek ügyvédi mivoltában kívánták az indítványozót ellehetetleníteni.
- [9] Az Alkotmánybíróság főtktárának felhívására az indítványozó az alkotmányjogi panaszát kiegészítette. A beadvány 2017. június 12-én érkezett, amelyben az indítványozó megsértett alaptörvényi rendelkezésként az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésére (a jogszabályok kötelező ereje), a II. cikkre (az élethez és az emberi méltósághoz való jog) és a VI. cikk (1) bekezdésére (a jó hírnévhez való jog), valamint a XXVIII. cikk (3) bekezdésének második mondatára (a védői védett véleménynyilvánítás) hivatkozott.
- [10] Az indítványozó azt állította, hogy a bíróságok az Alaptörvény 28. cikkét is megsértették, mert ügyében a jogszabályokat nem rendeltetésüknek megfelelően, hanem egyik esetben kiterjesztően, máskor pedig indokolatlanul szűken értelmezték.
- [11] Az indítványozó azt is előadta, hogy a feljelentett nyilatkozatai, valamint „zaklatása” az életvitelét, a jó hírnevét hátrányosan érintették, ezért az erre vonatkozó cselekményeket és eseményeket az indítvány-kiegészítésben részletesen bemutatta.
- [12] Az Alaptörvény II. cikke és VI. cikk (1) bekezdése tekintetében állított alaptörvény-ellenesség alátámasztására az indítványozó az 1/2015. (I. 16.) AB határozat (a továbbiakban: Abh1.) indokolásának egy részét szövegszerűen idézte (Indokolás [95]–[97]).

II.

- [13] Az Alkotmánybíróság eljárása során az alábbi jogszabályi rendelkezéseket vette figyelembe.
- [14] 1. Az Alaptörvénynek az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:
- „B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam.”
- „R) cikk [...] (2) Az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek.”
- „II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”
- „VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.”
- „28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”
- [15] 2. A Btk-nak az alkotmányjogi panaszban hivatkozott rendelkezései:
- „Rágalmazás
226. § (1) Aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényt állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.
(2) A büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmozást
a) aljas indokból vagy célból,
b) nagy nyilvánosság előtt, vagy
c) jelentős érdeksérelmet okozva követik el.”

III.

- [16] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [17] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-ára alapozott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 27.Bpkf.13.153/2016/2. számú végzésének kézbesítése a másodfokú bíróság tájékoztatása szerint nem törtévevényel történt. A támadott végzést az alkotmányjogi panaszban foglaltak szerint az indítványozó 2017. január 25-én vette át. Az alkotmányjogi panaszt 2017. március 24-én adták postára az elsőfokú bíróságnak címezve. Az Alkotmánybíróság ennek alapján megállapította, hogy a panaszt határidőben benyújtottnak kell tekinteni.
- [18] 2. Az indítvány részben eleget tesz az Abtv. 52. § (1), illetve (1b) bekezdésében foglalt, a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mert tartalmazza az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (az Abtv. 27. §); az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B] cikk (1) bekezdés, R) cikk (2) bekezdés, II. cikk, VI. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (3) bekezdés második mondat, 28. cikk]. Az indítványozó megjelöli a támadott bírósági határozatot (Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 27.Bpkf.13.153/2016/2. számú végzése). Az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz arra nézve, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a határozat alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azt, így a határozott kérelem alkotmányos feltételeinek ebben a vonatkozásban eleget tett.
- [19] 3. Az alkotmányjogi panasz és annak kiegészítése azonban a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek az alábbi feltételek vonatkozásában nem felel meg.
- [20] Az indítvány hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének (jogbiztonság) a sérelmére, azonban arra nézve nem adott elő alkotmányjogilag értékelhető indokolást, így az Alkotmánybíróság az indítvány ezen elemét nem vizsgálhatta.
- [21] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésének és a 28. cikkének a sérelmére is. Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy ezek a rendelkezések nem tekinthetők az Alaptörvényben biztosított jogoknak, így az azokra alapított alkotmányjogi panasz benyújtására az indítványozónak nincs lehetősége {legutóbb pl. 3215/2017. (IX. 13.) AB végzés, Indokolás [11], 3203/2015. (X. 14.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [22] 4. Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [23] Az alapul szolgáló büntető ügyben az indítványozó magánvádlóként járt el, így a benyújtott indítvány vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében érintettnek tekinthető {pl. Abh1., Indokolás [9]; 3090/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [24] 5. Az Alkotmánybíróság vizsgálta azt is, hogy a támadott bírósági határozat az ügy érdemében hozott döntésnek vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek tekinthető-e. Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy az alkotmányjogi panasz keretében csak az ügyek érdemében hozott végső döntések és a bírósági eljárást befejező egyéb döntések vizsgálhatók. Az alkotmányjogi panasz tárgya lehet a büntetőeljárásban hozott döntések közül az Abtv. 27. § első és második fordulata alapján valamennyi ügydöntő határozat, így az ítélet és az ügydöntő végzés is {legutóbb pl. 3057/2017. (III. 20.) AB végzés, Indokolás [7], korábban: 3040/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [30], 3002/2014. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]–[21]}.
- [25] A támadott döntés a büntetőeljárás megszüntetését jóváhagyó jogerős másodfokú végzés, így az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy olyan döntésnek minősül, amely ellen alkotmányjogi panasz nyújtható be.
- [26] 6. Az Abtv. 27. § b) pontjában foglaltak szerint a bírói döntéssel szemben alkotmányjogi panasz akkor terjeszthető elő, ha az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy a jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [27] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a jogerős másodfokú bírósági határozat ellen nyújtotta be a panaszát és rendkívüli perorvoslatot nem vett igénybe. Az Ügyrend 32. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. § b) pontjában foglalt jogorvoslati lehetőség kimerítésének kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra, mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Alkotmánybíróság ennek alapján rögzíti, hogy az indítvány a befogadáshoz szükséges ezen feltételnek eleget tett.
- [28] 7. Az Alkotmánybíróság ezután az Abtv. 29. §-ában rögzített, az indítvány befogadásához szükséges további feltételek fennállását vizsgálta.
- [29] Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30], illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [30] Az indítványozó utalt arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdésének második fordulata szerint „[a] védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt”. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a sérelmezett bírói döntések tárgya nem az indítványozónak a védői tevékenysége körében kifejtett véleménye miatt történő büntetőjogi felelősségre vonása, hanem a személyét, illetve az ügyvédi munkáját és a hírnevét sértő cselekmények miatt, általa magánvádlóként tett feljelentés elbírálása. Ennek következtében megfelelő indítványozói indokolás hiányában nem állapítható meg a támadott bírósági határozat és a hivatkozott alaptörvényi rendelkezés közötti alkotmányjogi összefüggés. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen összefüggés hiányában az indítvány ezen elemét érdemben nem vizsgálja {legutóbb pl. 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [15]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy vonatkozásában – az Alaptörvény II. cikkére és VI. cikk (1) bekezdésére figyelemmel – alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek tekintette, hogy önmagában azon körülmény miatt, hogy az ügyvédet a peres eljárással összefüggésben bírálják, a védett szóláshoz kapcsolódó büntetőjogi védelem mennyiben lehet irányadó a közlés megítélésére.
- [32] Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesszen a testület elé. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság jelen ügyben az alkotmányjogi panasz befogadásáról és egyúttal az érdemi alkotmányossági vizsgálatáról döntött.

IV.

- [33] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [34] 1. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírósági határozat az Alaptörvény II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített jó hírnévhez való jogát sérti. Ennek alkotmányjogi indokolásaként utal az Abh1.-re, amelyben az Alkotmánybíróság az indítványozó korábbi alkotmányjogi panasa alapján megsemmisítette az alapul szolgáló büntető ügyben hozott harmadfokú bírósági határozatot. Az indítványozó álláspontja szerint az Abh1.-ben foglaltakat a jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügyben eljáró bíróságok figyelmen kívül hagyták.
- [35] A sérelmezett alaptörvényi cikkekre irányuló alkotmányjogi indokolásként az indítványozó szövegszerűen idézte az Abh1.-hez dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró által fűzött párhuzamos indokolást. Eszerint, ha az ügyvédnek tartania kell attól, hogy ügyvédi jó hírnevét, emberi méltóságát a törvény nem védi meg egy bírósági eljárással összefüggésben, az ellenérdekű fél által elkövetett jogsértés esetén, akkor az Alaptörvény által védett alapjogvédelmi funkcióját nem tudja megfelelően gyakorolni. Az ügyvéd jó hírneve a piaci érvényesülés (egzisztencia) meghatározója és így az ügyvédi függetlenség alkotmányos garanciája. „Ennek következtében a jogállami igazságszolgáltatás rendes működését sértő magatartás büntetőjogi szankcionálása nemhogy szükségtelen volna, ahogyan ezt az Ítélető tábla megállapította, hanem éppen egy szükséges és egyben arányos jogi eszköz arra, hogy a megsértett közbizalomért és az ügyvéd megsértett jó hírneve miatti piaci (egzisztenciális) hátrányért megfelelő törvényes joghátrányt alkalmazzon” (Indokolás [98]).

- [36] 2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy az Abh1. az indítványozó egyik korábbi alkotmányjogi panaszja alapján azt az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vizsgálta, hogy a Fővárosi Ítéletábla harmadfokú felmentő ítéletében az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e a jó hírnév védelméhez való jog és a véleménynyilvánítás szabadságának egymáshoz való viszonyát (Indokolás [33]).
- [37] Az Abh1. alapjául szolgáló büntetőügyben az indítványozót egy magánszemély, az iwiw felhasználói adatlapján, személy szerint megnevezve, az állatai között tüntette fel, valamint ügyvédi minőségét is érintően a jó hírnevét és a hitelét rontó bejegyzéseket szerepeltetett (Indokolás [2]).
- [38] Az Ítéletábla ítéletében az ügyvédet közszereplőnek tekintette, és megállapította, hogy emiatt fokozott tűrési kötelezettség terhelt a becsületsértő kritikákkal szemben. Az Alkotmánybíróság a lefolytatott alkotmányossági vizsgálat eredményeként rögzítette, hogy az ügyvéd önmagában ügyvédi minősége miatt nem tekinthető sem közhatalmat gyakorló személynek, sem pedig közszereplő politikusnak (Indokolás [39]).
- [39] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a jelen alkotmányjogi panasszal támadott bírósági határozat indokolása szerint a bíróság az indítványozót mint magánvádlót nem tekintette közszereplőnek és nem alkalmazta a védett véleménynyilvánítás azon elvét, hogy emiatt fokozottabb tűrési kötelezettség terheli, vagyis a becsületvédelem általános büntetőjogi szabályait alkalmazta.
- [40] A hazai büntető jogi szabályozás a becsületet több tényállás segítségével oltalmazza. Ezek közül jelen esetben a rágalmozás és a becsületsértés releváns. A becsületsértő értékítéletet tartalmazó vélemények a becsületsértés (a Btk. 227. §), míg a tényállításnak minősülő becsületsértő kijelentések a rágalmozás (Btk. 226. §) körébe esnek. A két törvényi tényállás jogi tárgya között átfedés lehetséges, de a rágalmozás jogi tárgya elsősorban a társadalmi megbecsülés, az egyénről kialakított kép, amelybe a jó hírnév is beletartozik, míg a becsületsértés elsősorban az emberi méltóság. Az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jog büntetőjogi védelmének eszköze tehát elsősorban a becsületsértés, míg a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jó hírnév büntetőjogi védelme főleg a rágalmozás törvényi tényállásán keresztül valósul meg. Az eljáró bíróságok álláspontja szerint az indítványozóra vonatkozó közlések nem tekinthetők becsületsértőnek, így bűncselekmény nem valósult meg. A tény vagy értékítélet becsületsértő jellege a törvényi tényállás eleme, olyan szakjogi kérdés, amelynek felülvizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre. Az Alkotmánybíróság tehát jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügyben azt vizsgálhatta, hogy a bíróságok helyesen jártak-e el azáltal, hogy mellőzték a védett véleménynyilvánítás alkotmányos szabályainak alkalmazását egy ügyvéd tekintetében, akit a feljelentett személy a peres eljárással kapcsolatban bírált.
- [41] 3. Az Alkotmánybíróság számos határozatában foglalkozott a véleménynyilvánítás és az emberi méltósághoz, valamint a jó hírnévhez való jog ütközése esetén irányadó alkotmányos elvekkel. Ezeket az elveket legutóbb 3328/2017. (XII. 8.) AB határozatában foglalta össze (a továbbiakban: Abh2.).
- [42] Az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlata értelmében – a véleménynyilvánítás korlátozásának a közügyek megvitatása során az egyéb esetekhez mérten szűkebb teret enged. A védett véleménynyilvánítás és a fokozott tűrési kötelezettség eseteire vonatkozó alkotmányos szempontrendszer értelmében a bíróságnak először azt kell vizsgálnia, hogy a sérelmezett közlés közügyekben való megszólalást vagy a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e. A vita alapjául szolgáló ügy közéleti jellegének meghatározásához szükséges alkotmányos szempontrendszert az Alkotmánybíróság már rögzítette {összefoglalva: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.), Indokolás [39]}. Az érintett személy közszereplői státusza ebben a körben, ezen szempontrendszer részeként kap jelentőséget (Abh2., Indokolás [82]). Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint közszereplőnek tekinti a közhatalom gyakorlóit és a közszereplő politikusokat (pl. Abh1., Indokolás [39]). A személyiség közismertsége, véleményformáló szerepe az ügy jellegének, a közügyekben folytatott vitához kapcsolódó minőségének a megítéléséhez ad újabb támpontot. A véleménynyilvánítás korlátainak a meghatározásakor a vizsgálat központi kérdése azonban változatlanul az, hogy az érintett személy tekintetében tett közlés közügynek minősül-e. Amennyiben pedig a közlés a közügyben való megszólalásnak minősül, egyfelől a védett szólás, másfelől pedig a csökkentett méltóságvédelem (tűrési kötelezettség) alkotmányos szabályai vonatkoznak rá (Abh2., Indokolás [82]).
- [43] Az alkotmányos teszt további eleme a tényállítás és az értékítélet elhatárolása, amelyhez az Alkotmánybíróság az Abh3.-ban adott támpontot. Eszerint „az értékítéletek és a tényállítások közötti különbségtétel a közügyeket nem érintő vélemények minősítésekor is döntő jelentőségű. E minősítés határozza meg ugyanis az adott véleménnyel szemben megengedhető tolerancia határait. Míg az értékítéletet megjelenítő vélemények nagyobb toleranciát követelnek, addig a tényeket állító, avagy híresztelő kifejezések esetében fokozottabb gondosság

követelhető meg. Az értékítéletek és a tényállítások eltérő megítélése tehát korrelál a közügyeket vitató és az egyéb ügyeket érintő szólások tekintetében”. A közügyekben történő véleménynyilvánítás szempontrendszer nemcsak a közügyekben, de azon kívül is irányadó (Indokolás [41]).

- [44] Az eljáró bíróság ugyanakkor azáltal, hogy az értékítélet és a tényállítás kérdésében állást foglal, egyúttal abban is dönt, hogy a becsületvédelem melyik jogi tárgyának, így az emberi méltóságnak, vagyis alapjogi szempontból az Alaptörvény II. cikkében foglaltaknak, illetve a társadalmi megbecsülésnek – ezen belül a jó hírnévnek –, vagyis alapjogi vonatkozásban az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglaltaknak a büntetőjogi védelmét tartja indokoltnak.
- [45] 4.1. Jelen ügyre alkalmazva ezeket az elveket az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a bíróságoknak a véleménynyilvánítással kapcsolatos minden ügyben elsőként azt kell vizsgálniuk, hogy a közlés közügyben vagy nem közügyben történt. Tekintettel arra, hogy az ügyvéd ezen minőségénél fogva az Abh1. alapján nem tekinthető közszereplőnek, így fokozott tūrés kötelezettséget kizárólag abban az esetben lehet megkövetelni tőle, ha az eset körülményeinél fogva – az Alkotmánybíróság által rögzített és a közügyé minősítéshez szükséges szempontok alapján – azon ügy, amelyben az ügyvéd eljár, közügynek minősül. Megállapítható, hogy jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló büntető ügyben a bíróság a támadott határozatban az indítványozót nem nyilvánította közszereplőnek és a közlést nem minősítette közügynek sem.
- [46] A véleménynyilvánítás körébe vonható minden ügyben (nemcsak a közügyben) alkalmazandó alkotmányos teszt második lépcsője annak az eldöntése, hogy a közlés tényállítást vagy értékítéletet tartalmaz-e. Jelen esetben az elsőfokú bíróság végzése és a támadott másodfokú bírói határozat erre nézve részletes indokolást tartalmaz, és a mérlegelés során arra az álláspontra helyezkedik, hogy az indítványozó ügyvédi munkájáról elhangzó bírálat értékítéletet tartalmazott. Ebből kitűnik, hogy az eljáró bíróságok szakjogi mérlegelésük alapján elsősorban az indítványozó emberi méltóságának és nem a jó hírnévnek védelmét tekintették a büntetőjogi védelem tárgyának. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ebből következően a támadott határozat érdeme és az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jó hírnévhez való jog között jelen esetben érdemi alkotmányjogi összefüggés nem állapítható meg. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az indítványt ebben a vonatkozásban elutasítja.
- [47] 4.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban az Alaptörvény II. cikkével kapcsolatos indítványozói kifogások tekintetében folytatta vizsgálatát.
- [48] Az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az értékítéletek tekintetében a véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlása során az érintett személynek nagyobb toleranciát kell tanúsítania, mint arra a tényállítások esetén köteles. Ebben a vonatkozásban az Alkotmánybíróság általános jelleggel a bírói gyakorlatra bízta annak megítélését, hogy az adott ügyben a sértett az emberi méltóságának sérelmét milyen mértékben köteles elviselni. Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás határaként rögzítette, hogy az értékítélet nem valósíthatja meg azonban az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlését (Abh3., Indokolás [40]). Ezt a határt a bírói gyakorlat a becsületsértés törvényi tényállása alá tartozó esetekben az öncélúan becsületsértő, nem a bírálat, hanem nyilvánvalóan csak a megalázás célját szolgáló célú értékítélet, a gyalázkodás fogalmával jelöli és ezen magatartásokat a büntetőjogi felelősség körébe tartozónak tartja (BH1998. 412.; EBH1999. 87.; BH2000. 285.; EBH2014. B.16., Indokolás [29]).
- [49] Az indítványozó által idézett, az Abh1.-ben foglalt indokolás-részre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány alkotmányos érvelése azt kívánja alátámasztani, hogy az elsőfokú bíróság végzésében rögzített sérelmes közlések a büntetőjogi felelősségre vonást indokolják.
- [50] Az eljáró bíróságok szakjogi szempontból nem tartották becsületsértőnek az indítványozóra vonatkozó közléseket. Ezt a bírói értékelést és mérlegelést az Alkotmánybíróságnak nem áll módjában felülvizsgálni. Az Alkotmánybíróság kizárólag a védett véleménynyilvánítás tekintetében rögzítette azt az esetkört, amelyben a büntetőjogi felelősségre vonást indokoltnak tartja. A büntetőjogi szankció alkalmazása vonatkozásában az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy az emberi méltóság büntetőjogi védelme a büntetőjog *ultima ratio* jellegeből fakadóan kizárólag azokkal a legsúlyosabb esetekkel szemben nyújthat oltalmat, amikor a közölt vélemény alkotmányos jogot sért vagy a jogsérelem veszélye közvetlenül jelen van. Ezt az álláspontot erősíti egyfelől az állami büntetőigény érvényesítésének közhatalmi, legális kényszercselekményeken nyugvó karaktere, másfelől pedig a büntetőjogi szankció megtorló és stigmatizáló jellege is (pl. Abh2., Indokolás [78]). Ennek következtében az értékítéletek tekintetében az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlése az Alkotmánybí-

róság álláspontja szerint – a szakjogi feltételek fennállása esetén – a büntetőjogi felelősségre vonás körébe tartozik.

- [51] Az Alkotmánybíróság már az Abh1.-ben felhívta azonban a figyelmet arra, hogy nem a büntetőjogi védelem az egyetlen, amely a sérelmet szenvedő fél rendelkezésére áll, mert a polgári jog – különösen a jó hírnév védelme körében – további jogi eszközöket biztosít az érintett személynek (Abh1., Indokolás [44]).
- [52] Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy az Abh1. alapjául szolgáló büntető ügy tényállása szerint a terhelt az indítványozót az Internet útján elérhető iwiw közösségi alkalmazásához tartozó felhasználói adatlapon a „személyes állapotok” rovatban egy „magyar vizsla leány”-nyal együtt tüntette föl (Abh1., Indokolás [19]). Az Abh1. alapjául szolgáló büntető ügyben – szemben jelen üggyel – ennek alapján egyértelmű, hogy a becsületsértő közlés az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsmérlését megalapozta.
- [53] Jelen ügyben tett kijelentéseket az elsőfokú bíróság nem tartotta olyan súlyosaknak, amelyek az ismertett, az emberi méltóságot becsmérlő körbe tartoznak, sőt azokat nem tartotta még becsületsértőnek sem (támadott elsőfokú végzés 3. oldal 4. bekezdés). Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben emlékeztet arra, hogy a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, és az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan – vélt vagy valós – jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, amely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható [pl. 3147/2016. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [23], 3352/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]].
- [54] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Alaptörvény II. cikk vonatkozásában az indítványozó által állított körülmények a támadott másodfokú bírósági határozat alaptörvény-ellenességének a megállapítását és a döntés megsemmisítését nem alapozták meg. A bíróság a konkrét esetben felismerte az ügy alapjogi relevanciáját, és az Alkotmánybíróság által azzal összefüggésben kidolgozott elveket és szempontokat a döntése során kellő mértékben figyelembe vette.
- [55] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt ennek következtében ezen alapjogok megsértése vonatkozásában elutasította, míg egyebekben az Abtv. 64. § a) és d) pontjai alapján érdemben nem vizsgálta.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1010/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3006/2018. (I. 22.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.201/2015/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (ENERGOTT Fejlesztő és Vagyonkezelő Korlátolt Felelősségű Társaság) (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján (dr. Strausz Éva ügyvéd, Strausz Ügyvédi Iroda, 2400 Dunaujváros, Építők útja 7.) az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CL. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.201/2015/6. számú ítéletének, valamint az annak alapul szolgáló, a Fővárosi Ítéltábla 15.Gf.40.010/2015/5/II. számú ítéletének és a Székesfehérvári Törvényszék 34.G.40.018/2014/29. számú ítéletének a megsemmisítését kérte, az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdésére, 15. cikkének (4) bekezdésére és 28. cikkére hivatkozva.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügynek az indítvány elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] Az indítványozó hitelezője és tagja volt egy korlátolt felelősségű társaságnak (a továbbiakban: Kft.), melyet a 112/2012. (VI. 4.) Korm. rendeletben a Kormány a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 65. §-a alapján stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetté minősített. Megállapította továbbá, hogy – figyelemmel a Cstv. 68. § (1) és (2) bekezdésére – a Kft. vonatkozásában a Cstv. 65–67. §-át és ezen túlmenően a Cstv. 68–70. §-át is alkalmazni kell. Ezt követően a Kft. 2012. szeptember 14-i időponttal felszámolás alá került. A Kft. vagyonának értékeléséről a felszámoló megbízásából 2013 júliusában három, különböző szakértőtől származó értékbecslés készült. Az indítványozó megkereste a felszámolót azzal, hogy az értékesítési eljárásban ajánlattételi lehetőséggel kíván élni és annak biztosítását kéri. Az indítványozó 2013. szeptember 17-én kifogást nyújtott be a felszámolási eljárásban a bírósághoz, arra tekintettel, hogy az értékbecslők számtalan megközelítési lehetőség és értékelési rendszer közül választottak, ezáltal nem lehetséges az értékbecslések reális összevetése, a helyes számtani átlag megállapítása a legalacsonyabb értékesítési ár megállapítása érdekében. A kifogás tárgyát képezte az is, hogy nem volt megállapítható, hogy a felszámoló milyen szempontok alapján választotta ki az értékbecslőket, amelyeknek függetlensége sem volt ellenőrizhető. A Székesfehérvári Törvényszék a 3.Fpkh.07-13-000052. sorszámú iratában ezeket a kifogásokat elutasította; a Fővárosi Ítéltábla ezt a döntést a 15.Fpkf.43.069/2014/3. számú végzésével helybenhagyta.
- [4] A felszámoló döntése alapján a Kft. vagyonának értékesítésére zártkörű pályázat keretében került sor, melyre a felszámoló Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatát (a továbbiakban: Önkormányzat) hívta meg. A pályázati felhívás átadására 2013. szeptember 19-én került sor. A felszámoló 2013. augusztus 23-án megküldte a pályázat feltételeit részletező füzet tervezetét a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalnak, valamint a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségnek.
- [5] A pályázat bontására 2013. november 27-én került sor, közjegyző előtt; ezt közvetlen megelőzően a felszámoló a közjegyző előtt rögzítette a nem nyilvános értékesítés indokait. 2014. január 17-én a Kft. és az Önkormányzat megkötött hét darab adásvételi szerződést valamint egy „Megállapodás” elnevezésű okiratot. A szerződésben foglalt vételár és az értékesített vagyonrész leírása a 2014. január 30-án megjelent Cégléletről került köz-
zétételre.

- [6] 3. Az indítványozó 2014. február 28-án előterjesztett keresetében elsődlegesen – a Cstv. 49. § (5) bekezdésére hivatkozva – az adásvételi szerződések és a megállapodás semmisségének, másodlagosan – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 201. § (2) bekezdése alapján – azok érvénytelenségének a megállapítását kérte a Székesfehérvári Törvényszéktől (a továbbiakban: elsőfokú bíróság). Az indítványozó perindítási jogának alapjaként hivatkozott egyrészt arra, hogy a Kft. hitelezője, másrészt arra, hogy a Kft.-nek tagja (abban tulajdonrészrel rendelkezik), harmadrészt pedig arra, hogy olyan gazdasági társaság, amely a pályázaton részt kívánt volna venni, de abból kizárták.
- [7] Elsődleges kérelmében a Cstv. több rendelkezésének a megsértésére hivatkozott az indítványozó. Álláspontja szerint a pályázati feltételek nem az előírt hatóságok bevonásával kerültek kialakításra (Cstv. 67. §); a Kft.-t nem szakmai befektetőnek és nem működő üzemként értékesítették [Cstv. 70. § (1) bekezdés]; a pályázati ár nem vezethető le aggály nélkül a felszámoló által beszerzett értékbecslésekből [Cstv. 70. § (3) bekezdés]; a felszámoló a nem nyilvános értékesítésről szóló döntésének indokait nem rögzítette előzetesen közjegyző bevonásával és csak egyetlen pályázót hívott meg [Cstv. 70. § (3) bekezdés]; a vételár rendelkezésre állását nem igazolta megfelelően az Önkormányzat és az Önkormányzat a vételárat az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 41. § (2) bekezdésébe ütköző módon, teljes egészében állami támogatásból várta. Másodlagos kérelmében arra hivatkozott, hogy a forgalomban elérhető legmagasabb árhoz képest a vételár feltűnően alacsony. Az indítványozó a kérelmének alátámasztására az értékbecslések megfelelőségének vizsgálata okán a Kft.-t dokumentumok becsatolására kérte kötelezni, valamint szakértői bizonyításra és tanúbizonyításra irányuló indítvány is tett.
- [8] Az elsőfokú bíróság a kereset elutasította, az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, majd a felülvizsgálati bírósággént eljáró Kúria a jogerős döntést hatályában fenntartotta.
- [9] 4. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panasszal, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, 15. cikk (4) bekezdésének valamint 28. cikkének a sérelmére hivatkozva. Az indítványozó részletesen leírta, hogy az eljáró bíróságok – álláspontja szerint – mely szempontokból nem tettek eleget a tényállás teljes körű felderítésére vonatkozó kötelezettségüknek, illetve az eljáró bíróságok milyen téves jogalkalmazása és jogszabálysértő mulasztása vezetett a keresetének az elutasításához. A XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme – álláspontja szerint – amiatt valósult meg, mert a bizonyítási indítványait az elsőfokú bíróság indokolás nélkül mellőzte, és a másodfokú bíróság sem volt ezekre érdemben figyelemmel. Nézete szerint lényegében egyetlen bizonyítási indítványa sem került teljesítésre. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a jogszabályokat – álláspontja szerint – tévesen, tudatosan *contra legem* módon értelmezték és alkalmazták a bíróságok és ezzel megsértették a tisztességes eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogát. Az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdéséhez kapcsolódóan pedig arra hivatkozott, hogy a bírói döntések következtében ellentmondás keletkezett egy kormányrendelet és egy törvény között.
- [10] A hiánypótlási felhívást követően megküldött indítvány-kiegészítésében az indítványozó arra hivatkozott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogát azzal sértették meg a bíróságok, hogy nem tartották tiszteletben a fegyveregyenlőség elvét, mivel az általa indítványozott bizonyításokat nem teljesítették, míg az ellenérdekű felek nyilatkozatait minden alátámasztás nélkül elfogadták. Ezen felül ismételt hivatkozott a bíróságok *contra legem* jogalkalmazására. Indítványának alátámasztására több korábbi alkotmánybírósági döntést, valamint az Európai Bíróság több döntését is idézte.
- [11] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok „nem tettek eleget az Alaptörvényben rögzített értelmezési kötelezettségüknek, hozzájárultak ahhoz, hogy egy stratégiaileg kiemelt jelentőségű gazdasági társaság egy jogellenes, átláthatatlan eljárás során kijátszásra került egy sem szakmai sem jogszabályi feltételeknek eleget nem tevő önkormányzatnak”. Nézete szerint sérült a fegyverek egyenlőségéhez való jog azzal, hogy „a bíróság légből kapott, minden jogi alapot nélkülöző és indoklást nem rögzítő döntésével az ügyre alkalmazandó jogszabályhelyek közül többet önkényesen »kihúzott«, ellehetetlenítette az indítványozó által] betervezett bizonyítási indítványok és észrevételek érdem mérlegelését”.
- [12] A jogorvoslathoz való jogának a sérelmére az indítványozó abban a körben hivatkozott, hogy az ügy érdemi vizsgálata során a bizonyítékait, érvelését indokolás nélkül figyelmen kívül hagyták, így „nem hogy jogorvoslattal nem tudtam élni ellenük, de magában az ítéletben még az elutasítás okai sem kerültek feltárára”. Nézete szerint az ítéletek rövid, indokolás nélküli megállapításokat tartalmaznak. Az indítványozó hivatkozott az elsőfokú bíróság ítéletében – általa állított – ellentmondásokra. Összefoglalva arra hivatkozott, hogy a „fel nem tárt

tényállás – főként egymást követő három fokon – pedig semmiképp nem nyújthat kellő alapot sem a jogorvoslatnak, sem a tisztességes eljárás követelményének eleget tevő ítélet(ek)nek”.

- [13] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jogához kapcsolódóan sérelmezte, hogy az ügy bizonyos iratait meg sem ismerhette, holott ez a fegyveregyenlőség elvének előfeltétele lett volna (lásd szakértői vélemények).
- [14] A pártatlanság sérelmét látta az indítványozó abban is, hogy a bíróság – állítása szerint – „nem vizsgálta a felszámoló zárt pályáztatási rendszer szabálykövetését, a Csódtv. előírásainak betartását.” Konkrétan azt kifogásolta ebben a körben, hogy a bíróságok nem voltak figyelemmel a felszámoló és az Önkormányzat közötti együttműködés tényére.

II.

- [15] Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései a következők:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

„15. cikk (4) A Kormány rendelete törvénnyel nem lehet ellentétes.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

III.

- [16] 1. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek.
- [17] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [18] 2. Az Alaptörvény 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha a bírói döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Alaptörvény 15. cikk (4) bekezdése és 28. cikke nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak [lásd pl. 3237/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [16], illetve 3231/2017. (X. 3.) AB végzés, Indokolás [21]].
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadásának további feltételét határozza meg, melynek értelmében a testület „az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.” Az Alkotmánybíróság e feltételeket alternatív törvényi feltételnek tekinti, azaz bármelyik igazolt fennállta esetén az alkotmányjogi panaszt be kell fogadni.
- [20] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének [és ehhez szorosan kapcsolódóan a XXVIII. cikk (7) bekezdésének] a sérelmét állító része felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúját, amely akár az ítélet megsemmisítéséhez is vezethet. E körben vizsgálni kell, hogy a bíróságok megfelelően indokolták-e döntéseiket, illetve, hogy biztosított volt-e az indítványozó pártatlan bírósághoz való joga. Ezek azonban csak érdemi vizsgálat során dönthetők el, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt befogadta.

IV.

- [21] Az indítvány nem megalapozott.
- [22] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt ismételten rámutat arra, hogy a testület a bírói döntéseket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogalkalmazási kérdések megítélésére nincsen lehetősége. Gyakorlata következetes: „az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]}.” {3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {elsőször lásd: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [23] A fentiekből következően az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálhatta az indítványnak azokat a részeit, amelyek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódtak, azonban az eljáró bíróságok jogértelmezésének, jogalkalmazásának a kritikáját, az egyes döntésekkel szemben törvényességi kifogásokat fogalmaztak meg.
- [24] Hasonlóan nem vizsgálhatta érdemben az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéshez kapcsolótt azon indítványozói érveket, amelyek általánosságokat fogalmaztak meg, nem bontották ki részletesen, hogy a bíróságok mely konkrét eljárási cselekményében, jogértelmezésében látják az alapjog sérelmét (pl. „a bíróságok tudatos *contra legem* jogalkalmazást folytattak”, a bíróság „az ügyre alkalmazandó jogszabályhelyek közül többet önkényesen »kihúzott«”), mivel ezen indítványi elemek nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1) bekezdésében és (1b) bekezdésének e) pontjában foglalt feltételnek.
- [25] 2. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz, valamint a jogorvoslathoz való jogához kapcsolódóan hivatkozott arra, hogy a bíróságok nem indokolták meg megfelelően a döntéseiket; ez álláspontja szerint ahhoz vezetett, hogy érdemi jogorvoslattal sem tudott élni a döntések ellen.
- [26] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alaposággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (Abh. Indokolás [34]). Azt is hangsúlyozta ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság a fentiekből következően azt vizsgálta, hogy a kifogásolt ítéletek az ügy lényegi részeire vonatkozóan tartalmazzak-e indokolást. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában kifejtette, hogy öt pontban fogalmazta meg azokat a legfontosabb indokokat, amelyek álláspontja szerint a szerződések érvénytelenségét – jogszabályba, a Cstv.-be, illetve az Aht.-ba ütközés miatt – megalapozzák; ezekre „felhívva az elsőfokú bíróság figyelmét” {részleteiben lásd Indokolás I. rész 3. pont, [7]}. Az Alkotmánybíróság az indítványozó ezen ér-

veléséből azt a következtetést vonta le, hogy maga az indítványozó is ezeket tartotta az ügy „lényegi részeinek”, így azt vizsgálta, hogy e vonatkozásban tartalmaznak-e indokolást az ítéletek.

- [28] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok vizsgálták az indítványozó által lényeginek tartott érveket és azok elutasítását – bár időnként egymásnak némileg ellentmondóan – meg is indokolták. A bíróságok emellett megindokolták azt is, hogy az elsődleges, illetve a másodlagos kereseti kérelmet milyen okból utasították el. Azt, hogy az indokolásban foglaltak helytállóak-e, az Alkotmánybíróság nem vizsgálhatja, mert akkor az Indokolás IV. rész 1. pontja szerinti „szuperbírósággá” válna.
- [29] 3. Az indítványozó a pártatlan bírósághoz, illetve a fegyverek egyenlőségéhez való jogának a sérelmét amiatt állította, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítási indítványait mellőzte, illetve, mert meghatározott okiratokat nem ismerhetett meg.
- [30] Az indítványozó az alkotmánybírói eljárásban sem ismertette, hogy mely konkrét bizonyítási indítványait mellőzték a bíróságok; az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy mind a másodfokú bíróság, mind a Kúria kitért a bizonyítási indítványok mellőzésének kérdésére. Ezen indok alapján tehát az Alkotmánybíróság nem látja megalapozottnak az indítványozó pártatlan bírósághoz való jogának a sérelmét.
- [31] Az indítványból és a bírói döntésekből következően az indítványozó azt sérelmezte, hogy a három szakértői véleményt nem ismerhette meg teljes terjedelmében. Ennek indokát a másodfokú bíróság akként határozta meg, hogy az ügyben nem álltak fenn a Pp. 190. § (2) bekezdésében foglalt feltételek. A Kúria pedig hivatkozott arra, hogy a felszámolási eljárásban benyújtott kifogás vizsgálata tárgyában folyamatban volt 3.Fpkh.07-13-000052. számú eljárás során felvett jegyzőkönyv szerint az indítványozó „a szakvéleményeket megtekinthette, azokról felvételeket készíthetett, amelyeket a perben bizonyítékként csatolt is.”
- [32] A fentiekből következően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által állított, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szabályozott, a tisztességes eljáráshoz való jogának a sérelme nem állapítható meg, mivel az eljáró bíróságok döntéseiket megfelelően indokolták és az indítványban foglaltak alapján nem állapítható meg, hogy sérült az indítványozónak a pártatlan bírósághoz, valamint a fegyverek egyenlőségéhez való joga. Tekintettel arra, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati jogának a sérelmét a XXVIII. cikk (1) bekezdéséhez szorosan kapcsolódva, a megfelelő indokolás hiányára alapozta – és ezt az Alkotmánybíróság a IV. rész 2. pont (Indokolás [25] és köv.) szerint nem találta megállapíthatónak –, az indítványozó jogorvoslati jogának a sérelme sem állapítható meg.
- [33] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva – az indítványt elutasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/344/2016.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3007/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.425/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Galambos Károly, 1054 Budapest, Alkotmány utca 4., I/105.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Pfv.IV.21.425/2016/5. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.165/2015/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék 10.P.24.966/2014/19. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes deklarációkkal, a B) cikk (1) bekezdésével, az R) cikkel, az I. cikkel, a II. cikkel, VI. cikk (2) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a 26. cikk (1) bekezdésével, a 28. cikkel és a 39. cikk (2) bekezdésével.
- [3] 1.1. Az indítványozó egy utazási irodában kért tájékoztatást személyes adatai kezelésével kapcsolatban, miután az utazási iroda elutasította egy utazásban való részvétel iránti kérelmét egy korábbi utazással kapcsolatban történetekre, perben érvényesített minőségi kifogásra való hivatkozással. Az indítványozó az alperestől arra vonatkozóan kért tájékoztatást, hogy mely személyes adatait kezeli a társaság vagy a rendelkezése szerint megbízott adatfeldolgozó, mi az adatkezelés forrása, célja, jogalapja, időtartama, mi az adatfeldolgozó neve, címe, az indítványozó mely adatával, mikor, milyen adatkezeléssel összefüggő tevékenységet végzett, adatainak továbbítása esetén mi az adattovábbítás jogalapja, címzettje és ideje. Az alperes utazási iroda a tájékoztatást megtagadta arra hivatkozva, hogy az indítványozó kérdései nem válaszolhatók meg, mivel az alperes személyes adatokat nem kezel, valamint az alperessel ügyfélkapcsolatban álló személyek adatai nem tartoznak az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) hatálya alá. Ezt követően az indítványozó keresetet nyújtott be, amelyben az alperest mint adatkezelőt az Infotv. 22. §-a alapján a korábban benyújtott kérelme szerinti személyes adat kezelésére vonatkozó tájékoztatás kiadására kérte kötelezni. A Fővárosi Törvényszék az indítványozó keresetét elutasította, mert az kétséget kizáróan nem bizonyította, hogy az alperes az indítványozó személyes adatai tekintetében adatkezelő, adatkezelést végez. Ennek hiányában a személyes adatok kezelésére vonatkozó tájékoztató kiadására sem kötelezhető. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes adatkezelő, illetve azt is, hogy a személyes adatok kezeléséről való tájékoztatási kötelezettség nem függ attól, hogy a bejelentkezés az adatkezelési nyilvántartásba megtörtént-e, és ennek hiánya önmagában nem igazolja, hogy az alperes személyes adatok kezelését nem végzi. Az indítványozó és az alperes között korábban, 2002-ben létrejött utazási szerződésre az Infotv. rendelkezései nyilvánvalóan nem alkalmazhatók. A bíróság kiemelte, hogy az Infotv. 65. § (3) bekezdése értelmében a hatóság nem vezet adatkezelési nyilvántartást arról az adatkezelésről, amely ügyfélkapcsolatban álló személyek adataira vonatkozik. Az indítványozó adatai az alperes emlékezetében őrződtek meg.
- [4] Az indítványozó az ítélettel szemben fellebbezéssel élt. A Fővárosi Ítéltábla ítélete szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellően feltárta, abból okszerűen jutott arra a megállapításra, hogy az alperes nem kezeli a felperes személyes adatait, így nem kötelezhető ennek kapcsán tájékoztatás adására. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a perköltség tekintetében változtatta meg, egyebekben helybenhagyta. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság helyesen foglalt állást, amikor megállapította, hogy a tevékenységével összefüggésben az ügyfelek által tudomására hozott személyes adatok vonatkozásában az alperes adatkezelő. Helytálló volt az a megállapítás is, hogy az adatkezelési nyilvántartásba történő felvétel vagy ennek hiánya nem

igazolja vagy cáfolja, hogy az alperes személyes adatokat kezel. A perben az indítványozónak kellett bizonyítania a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. § (1) bekezdése alapján azt, hogy a tájékoztatás igénylésének időpontjában az alperes birtokában, kezelésében álltak az indítványozó személyes adatai. Ennek az indítványozó nem tett eleget. Az alperes állítása szerint az indítványozó 2002-es utazásra való jelentkezése kapcsán kezelésébe került iratokat az időmúlásra tekintettel már megsemmisítette, ennek ellenkezőjét az indítványozó nem bizonyította. A perbeli tanú életszerű magyarázatot adott arra, hogy az indítványozó neve miért maradt meg emlékezetében; azóta már nyugdíjba vonult munkatársától tudta, hogy az indítványozóval azonos nevű személy „problémás esetnek” bizonyult. A másodfokú bíróság rámutatott, hogy az információnak a munkatárs emlékezetében való rögzülése nem minősíthető az Infotv. 3. § 10. pontjában írt adatkezelésnek, ezért a perbeli adatok körében az alperes nem adatkezelő, és az alkalmazott emlékezetében megőrzött, de nem rögzített adat vonatkozásában az alperesnek nincs az Infotv. 15. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettsége.

- [5] A jogerős ítélet ellen az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. Az indítványozó kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság nem ismertette a tárgyaláson az általa előterjesztett bizonyítás kiegészítésére vonatkozó beadványt, és a tárgyalási jegyzőkönyv sem tartalmazza azt, hogy az indítványozó kérte a tárgyalás elhalasztását. A Kúria megállapítása szerint az indítványozó által hivatkozott eljárási szabálysértések megvalósultak, ezek azonban a per érdemi elbírálására nem hatottak ki. Az indítványozó felülvizsgálati kérelemben kifejtett álláspontja szerint a per tárgya az volt, hogy az alperes köteles-e tájékoztatást adni az általa kezelt személyes adatokról. Az alperes válaszelevele a tájékoztatás megtagadásának tekintendő, amelyben nem hivatkozott az Infotv. 16. § (1) bekezdésében felsorolt indokok egyikére sem. Az indítványozó szerint az alperes levelének bemutatásával igazolta, hogy alperes személyes adatait kezeli. A Kúria álláspontja szerint az adatkezeléssel kapcsolatos tényállás egyértelműen megállapítható volt. Az indítványozó – 2002. évi utazását követően – 2014-ben ismételtén az alpereshez fordult szerződési ajánlattal, amelyre az alperes válasziratában rögzítette az indítványozó nevét, elérhetőségét és a korábbi utazás során keletkezett problémát, így alperes ismét adatkezelővé vált. Ellenkező bizonyítás hiányában egyértelmű volt, hogy az alperes a válaszelevelet megelőzően az indítványozó adatait már nem kezelte. Miután a perbeli adatok tekintetében az alperes adatkezelői minősége és a kezelt adatok mibenléte a per során teljes mértékben ismertté vált, ebben a körben az indítványozó tájékoztatás iránti igénye okafoyottá vált. Mivel az indítványozó nem állt el a keresetétől, és nem szállította le igényét a perköltségre, olyan adatok tekintetében kért marasztalást, amelyre vonatkozó igénye a per során kielégült, ezért a bíróság érdemben utasította el az indítványozó keresetét. Erre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes deklarációkkal, B) cikk (1) bekezdésével, az R) cikkel, az I. cikkel, a II. cikkel, VI. cikk (2) bekezdésével, a XIII. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) bekezdésével, a 26. cikk (1) bekezdésével, a 28. cikkel és a 39. cikk (2) bekezdésével. Az indítványozó panaszában lényegében megismételte a rendes bírósági eljárások, valamint a felülvizsgálati eljárás során kifejtett érveit, valamint az alábbiak szerint kiegészítette azokat az egyes alaptörvényi rendelkezések sérelmét alátámasztó indokolással.
- [7] Az I. cikk sérelme tekintetében az indítványozó szerint „a felülvizsgálati kérelem előterjesztése esetén, ha a jog-sérelmében szenvedett fél az alapjogi sérelem miatt a végrehajtás felfüggesztését kéri, a felfüggesztés azon kivételes körbe tartozik, amely az alapjog védelmét az állam elsőrendű kötelezettségévé teszi”.
- [8] A II. cikkel kapcsolatban az indítványozó előadta, hogy sérti emberi méltóságát az, hogy a Kúria olyan tényekre alapozva hozta meg döntését a felülvizsgálati eljárásban, amelyekre az indítványozó nem tehetett nyilatkozatot. Ugyancsak az indítványozó emberi méltósághoz való jogát sérti az, hogy az eljáró bíróságok nem tájékoztatták őt bizonyítási kötelezettségéről.
- [9] Az indítványozó szerint a személyes adatok kezelésével kapcsolatos tájékoztatás kiadására irányuló keresetet elutasító másodfokú ítélet nem felel meg a jogszabályoknak, így sérti az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését. A személyes adatok védelméhez való jog az indítványozó szerint sérült a Kúria tévedése miatt. A továbbiakban lényegében a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme tekintetében előadottakat ismétli meg a személyes adatok védelméhez való jog sérelme tekintetében is.

- [10] Az indítványozó tulajdonhoz való jogát sérti az, hogy az indítványozónak olyan perköltség-fizetési kötelezettsége keletkezett, amely nem merült volna fel akkor, ha tájékoztatást kapott volna kereseti kérelmének alperes általi teljesítéséről.
- [11] Tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát sérti az, hogy a Kúria döntésében megfogalmazott állításokra az indítványozó nem tudott az eljárás során reflektálni. Ugyancsak sérti az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát az, hogy a Kúria nem helyezte hatályon kívül a másodfokú bíróság ítéletét annak eljárási hibái miatt. Az indítványozó szerint a Kúria olyan új tényállást állapított meg, amelyre nem volt jogi lehetősége.
- [12] Az indítványozó ilyen okok mentén kezdeményezte a kifogásolt ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és azok megsemmisítését.
- [13] Az indítványozó perújítást is kezdeményezett. Perújítási kérelmét arra alapította, hogy a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság levele, amely az alperes adatkezelési nyilvántartásba való felvételét igazolja, az alapperben el nem bírált új bizonyíték. A Fővárosi Törvényszék az indítványozó perújítási kérelmét elutasította arra tekintettel, hogy a perújítási kérelem nem megengedhető, mivel a tény, hogy az alperes az adatkezelési nyilvántartásban szerepel, már a másodfokú eljárásban ismert volt, azt a másodfokú bíróság érdemben elbírált. Az indítványozó a perújítási kérelmét elutasító végzéssel szemben fellebbezést nyújtott be, melynek eredményeként a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta tekintettel arra, hogy azzal – indokaira is kiterjedően – egyetértett.
- [14] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [15] Az alkotmányjogi panaszt határidőben, jogerős bírósági döntéssel szemben nyújtotta be az indítványozó, aki jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, és érintettsége egyértelmű, mivel az alkotmányjogi panasszal érintett bírósági eljárások felperese volt.
- [16] Az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, az R) cikk és az I. cikk. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére pedig csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt, az indítvány azonban nem ebben a vonatkozásban állítja a felhívott cikk sérelmét {lásd a Nemzeti Hitvallást és a B) cikk (1) bekezdését illetően pl. 3127/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]; az R) cikk és az I. cikk vonatkozásában pl. 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [14]}.
- [17] Az Alaptörvény 26. és 28. cikkei pedig a bírói hatalmi ág működésével kapcsolatos iránymutatást, követelményt rögzítenek, alapjogot vagy Alaptörvényben biztosított jogot az indítványozó vonatkozásában tehát ezek a rendelkezések sem határoznak meg. Ezért az utalt alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben érdemi vizsgálat lefolytatásának nem volt helye.
- [18] Az Abtv. 52. §-a továbbá kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmányossági vizsgálat lefolytatására” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]]. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikket érintően ugyanis az indítványozó nem terjesztett elő érvelést.
- [19] A kifejtettek alapján ebben a vonatkozásban az egyéb törvényi feltételek teljesülése ellenére sem kerülhetne sor érdemi alkotmányossági vizsgálatra.
- [20] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [21] Az Alkotmánybíróság az emberi méltósághoz, a személyes adatok védelméhez, a tulajdonhoz és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogok sérelmével összefüggésben az alábbiakra mutat rá.
- [22] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában lényegében a Kúria ténymegállapításainak és jogi értékeléseinek alkotmánybírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben hangsúlyozza

azt a következetes gyakorlatát, amely szerint tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indoklásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban megszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]]. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára [3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]].

- [23] A benyújtott alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvény II. cikkében, VI. cikk (2) bekezdésében, XIII. cikk (1) bekezdésében és XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt jogok sérelmével összefüggő elemében valójában az ügyben meghozott, az indítványozó számára kedvezőtlen bírósági döntések kritikája, amely nem vet fel alkotmányossági kérdést. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírói jogalkalmazás helyességét, valamint a bíróságok döntését vitatja. Az indítványozó alapvetően nem értett egyet a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla megállapításaival az alperes adatkezelésére vonatkozóan, és nem értett egyet a Kúria döntésével, döntésének alapjaként felhasznált tényállással sem. Álláspontja szerint a törvényszék és az ítéltábla nem megfelelően értékelték a bizonyítékokat, eljárási hibákat követtek el, és helytelenül jutottak arra a jogi következtetésre, hogy az alperes adatok kezelésére vonatkozó tájékoztatás kiadására nem kötelezhető. Az indítványozó nem értett egyet a Kúria azon megállapításával sem, hogy az első- és másodfokú eljárások során teljes mértékben ismertté vált az alperes adatkezelői minősége és a kezelt adatok mibenléte. Az indítványozó az ítéletek vizsgálatát tehát valójában nem alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tényállás megállapítása, valamint a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság. Az indítvány nem tartalmaz olyan elemet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdését.
- [24] Tekintettel arra, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem alapjog sérelmét állította, részben nem tartalmazott indokolást az Alaptörvény felhívott rendelkezése sérelmét illetően, valamint a jelen ügyben nem merült fel olyan, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés, mely az alkotmányjogi panasz befogadását indokolta volna, ezért az alkotmányjogi panasz – a fentiek alapján – nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében és 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1154/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3008/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 14.Bf.157/2016/19. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Fővárosi Ítéltábla 14.Bf.157/2016/19. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó és társa ellen csalás bűntette miatt volt folyamatban eljárás. A Fővárosi Bíróság 2009. május 25. napján kelt 9.B.1044/2005/357. számú ítéletében az indítványozót 6 év börtönbüntetésre ítélte, melyet a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság az 1.Bf.157/2016/19. számú ítéletével helybenhagyott. Az ügyben elrendelt perújítási eljárásban a Fővárosi Törvényszék 5.B.39/2014/165. számú ítéletét a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 14.Bf.157/2016/19. számú végzésével helybenhagyta. Ezen jogerős döntés alapján a Fővárosi Törvényszék Büntetésvégrehajtási csoport 1.Szv.2033/2017/3. sorszámú felhívásával a szabadságvesztés megkezdésére hívta fel az indítványozót, megállapítva, hogy 1 év 40 hónap (helyesen 4 hónap) 20 nap börtön fokozatú büntetése megkezdésének időpontja 2017. június 18. napja.
- [3] Az indítványozó álláspontja szerint az eljáró bíróságok nem vették figyelembe a külföldi fogva tartásának időtartamát, így részben olyan büntetést kell letöltenie, melyet külföldön már letöltött. Az indítványozó előadta, hogy az eljárás során számos alkalommal terjesztett elő beszámítás iránti indítványt, valamint a beszámítás érdekében kérelemmel fordult az Igazságügyi Minisztériumhoz, amely – szerinte iratellenesen – azt rögzítette, hogy a kérdéses időszakban nem kiadatási, hanem idegenrendészeti őrizetben volt külföldön.
- [4] Az indítványozó álláspontja szerint a sérelmezett végzés sérti az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdését, ezért alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben kérte az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Fővárosi Ítéltábla 14.Bf.157/2016/19. számú végzésével helybenhagyott Fővárosi Törvényszék 5.B39/2015/165. számú ítéletének az indítványozóra (II. rendű vádlottra) vonatkozó rendelkező részének alaptörvény-ellenességét, és azt semmisítse meg.
- [5] Az indítványozó kezdeményezte a bíróságnál a szabadságvesztés végrehajtásának az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig történő felfüggesztését. A Fővárosi Törvényszék az erre irányuló indítványt elutasította.
- [6] 2. Az Alkotmánybíróság elsőként megvizsgálta az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi feltételeit.
- [7] Az Abtv. 30. §-a értelmében alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Fővárosi Ítéltábla végzését az indítványozó jogi képviselője 2017. május hó 17. napján vette át. Az alkotmányjogi panaszt 2017. június 9. napján – a törvényes határidőn belül – érkezették az első fokon eljáró bíróságon.
- [8] Az indítványozó az alapügyben II. rendű terheltként vett részt, rá nézve a sérelmezett végzés rendelkezést tartalmaz, az egyedi ügyben érintettsége fennáll. Jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, az ügyben rendkívüli jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.
- [9] Az indítványozó megjelölte az Abtv. 27. § a) pontját, mint az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó jogszabályi rendelkezést, valamint az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdését. Az alaptörvény-ellenességet állítva annak indokait is előadta az indítványozó, és egyértelműen megjelölte, hogy mely bírósági végzés tekintetében kéri az alkotmánybírósági eljárás lefolytatását. Az indítvány az Abtv. 52. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek tehát e tekintetben megfelel.

- [10] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, az Abtv. 29. §-a szerint pedig az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [11] Alkotmányjogi panaszában az indítványozó az Alaptörvény IV. cikk (1) és (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Álláspontja szerint a külföldön fogvatartásban töltött időt nem vették figyelembe az eljáró bíróságok. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági döntés azonban – az Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztályának 2015. november 19-én kelt tájékoztatásával egybehangzóan – egyértelműen rögzítette az indítványozó által sérelmezett időszak vonatkozásában, hogy az határrendészeti őrizetnek minősült, majd az indítványozó átadási letartóztatásban volt, csak ezt követően – Magyarországra történő hazaérkezésekor – kezdte meg jogerős szabadságvesztés büntetésének letöltését.
- [12] A rendelkezésre álló iratokból (alkotmányjogi panasz beadvány, bírósági döntések) az Alkotmánybíróság arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó nem a jogerős bírósági végzés alaptörvény-ellenességét sérelmezte, hanem a letöltendő szabadságvesztés mértékére vonatkozóan, az abba beszámítandó időszakok minősítését kifogásolta. Végül azt kívánta elérni, hogy a külföldön kényszerintézkedés hatálya alatt töltött időtartamot a perújítás során eljáró bíróságok a jogerős szabadságvesztésből már letöltött időtartamnak tekintsék. Ez azonban olyan a bünteteskiszabás körébe tartozó szakjogi kérdés, mely az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdése, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az Alkotmánybíróságnak nem tartozik a feladatkörébe. Az Alkotmánybíróságnak kizárólag arra van hatásköre, hogy alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést, és amennyiben azt érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet észlel, az alapjogi sérelmet orvoslja. Az indítványozó azonban alkotmányjogi panaszában nem tárt fel olyan alaptörvény-ellenességet, mely a bírói döntés alkotmányossági szempontból történő vizsgálatát indokolná {3315/2014. (XI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]; 3014/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [14]; 3029/2013. (II. 12.) AB végzés, Indokolás [16]; 3027/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [20]; 3168/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [13]; 3091/2013. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [13] 3. Fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek nem felel meg, így annak befogadását, figyelemmel az 56. § (2) és (3) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés a) pontjára visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1338/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3009/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Balázs Andrea Katalin (a továbbiakban: indítványozó, jogi képviselője: dr. Simon Attila ügyvéd, 4400 Nyíregyháza, Bujtos utca 36. szám) a Hajdúszoboszlói Járásbíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú, másodfokú eljárás során meghozott végzése, valamint az abban felülvizsgált Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.Bpk.12/2017/2. sorszámú végzése sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt, alapvető jogok korlátozásának mércéjéről szóló alkotmányjogi szabályt, illetve ezzel összefüggésben az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóság jogát és a véleménynyilvánítás Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében írt korlátját, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében elismert jó hírnévhez fűződő alapvető jogokat. Az indítványozó emellett hivatkozik az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes hatósági eljárásból fakadó követelmények, illetve az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési elv megsértésére is.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló rágalmazás vétsége miatt indított büntető-ügyben az indítványozó feljelentőként szerepel. Az indítványozó az ügyben első fokon eljáró Hajdúszoboszlói Járásbíróság előtt tett feljelentésének rövid lényege szerint a feljelentett a feljelentő, vagyis az indítványozó lakóhelye szerinti város polgármesterének címzett és korábban már elküldött levelét a város képviselő testületi ülésén felolvasta és egyúttal kérte annak jegyzőkönyvbe vételét is. A feljelentett a felolvasott levélben úgy fogalmazott, hogy az indítványozó az önkormányzattól kapott munkáját valójában nem személyesen, hanem a nyugdíjas édesanyján keresztül látja el, aki korábban a város jegyzője volt. A feljelentett ezért azt kéri, hogy az indítványozóval szemben költségvetési csalás bűncselekménye miatt kezdeményezzenek büntetőeljárást. Az indítványozó ezek alapján nagy nyilvánosság előtt elkövetett rágalmazás vétsége miatt tett büntetőfeljelentést a feljelentővel szemben. Ez utóbbi büntetőfeljelentés alapján eljáró járásbíróság megítélése szerint ugyanakkor a kifogásolt elkövetési magatartás alapján egyfelől azért nincsen helye büntetőeljárás lefolytatásának, mert a magánvádas eljárásban vádnak tekintendő feljelentés nem rögzít olyan pontosan körülírt elkövetési magatartást, amely kielégíti a törvényes vád követelményeit. Másfelől pedig a járásbíróság a szóban forgó közlés tárgyának, céljának, körülményeinek és kontextusának értékelését követően megállapította, hogy a feljelentett cselekmény a közügyek vitatását érinti és éppen ezért nem bűncselekmény (erről lásd: Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.Bpk.12/2017/2. sorszámú végzésének 3–5. oldalait).
- [4] Az indítványozó ezt követően fellebbezéssel támadta az elsőfokú bíróság döntését. E fellebbezés alapján eljáró Debreceni Törvényszék a járásbíróság döntését ugyan helybenhagyta, de a büntetőeljárás megszüntetésének okát részben megváltoztatta. Végzésének indokai szerint a feljelentésben szereplő cselekmény leírása kellően pontos, így megfelel a vád törvényességével szemben támasztott büntetőeljárás követelményeknek. A törvényszék értékelése szerint ugyanakkor a feljelentésben írt cselekmény különösen azért nem bűncselekmény, mert az inkriminált kijelentések egy önkormányzati közmeghallgatás során hangzottak el és nem gyalázkodó jellegűek (erről lásd: Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú végzésének 2–3. oldalait).

- [5] 1.2. Az indítványozó a Debreceni Törvényszék döntésével szemben terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapítva elsődlegesen azt állítja, hogy a törvényszék döntése az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozási mércével összefüggésben sérti az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóság jogát és a véleménynyilvánítás Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében írt korlátját, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében elismert jó hírnévhez fűződő alapvető jogot. Az indítványozó több, korábbi alkotmánybírói döntést is megjelölve, a felhívott alapvető jogok sérelmének közös indokaként adja elő, hogy az eljáró büntetőbírók helytelenül értékelték a feljelentésben szereplő kijelentéseket és ez a téves bizonyítékértékelés idézte elő az alapjogi sérelmet. Az indítványozó álláspontja szerint ezt támasztja alá, hogy a közmeghallgatás fő tárgya nem a feljelentett személye volt és ennek megfelelően a helyi lakosok el is határolódtak a feljelentő cselekményétől. Ezen kívül az indítványozó az alkotmányjogi panaszában megjelöli ugyan, de indokolást nem ad elő az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés, valamint az Alaptörvény 28. cikk sérelmének okaiként. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott törvényszéki döntés, valamint az annak alapjául szolgáló járásbírói végzés alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [6] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálja meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 2.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért. Az indítványozó a törvényszék végzését többek között az Alaptörvény 28. cikkben foglalt jogértelmezési elvre hivatkozással kifogásolja. Az Alaptörvény e szabálya a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélkező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény e szabálya önmagában nem biztosít Alaptörvényben védett jogot {erről elsőként lásd: 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11], melyet legutóbb megerősített: 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban emellett felhívja az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes hatósági eljárás követelményeinek sérelmét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt garancia a tisztességes eljárás követelményét a közigazgatási hatósági eljárásokban fogalmazza meg. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság kialakított gyakorlata szerint az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére az érdemi összefüggés hiánya miatt nem lehet bíróság hatáskörébe tartozó eljárásokban hozott bírói döntésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt alapítani {elsőként lásd: 3130/2013. (VI. 24.) AB végzés, Indokolás [17] és 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], majd pedig legutóbbról lásd: 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13] és 3266/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.
- [8] 2.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így kimerülésüket az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [9] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {el-

- sőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3316/2017. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [9]]. Ezen általános tételnek megfelelően az Alkotmánybíróság a korábbi döntéseiben megfogalmazott álláspontja szerint „a rágalmozás törvényi tényállása vonatkozásában annak megállapítása, hogy a konkrét ügyben a sérelmezett kijelentés értékítéletet vagy tényállítást tartalmaz-e, továbbá annak megfelelő minősítése, hogy az állított tény becsületsértő jellegű vagy sem, a bíróságok mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés” {3147/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [25], amelyet az Alkotmánybíróság legutóbb megerősített: 3360/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [29] és 3359/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [26]}.
- [10] Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog-korlátozási mércével összefüggésben azért hívja fel az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltóság jogát és a véleménynyilvánítás Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében írt korlátját, valamint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdéséből fakadó jó hírnévhez fűződő alapvető jogot, mert vitatja az inkriminált kifejezéshez fűzött jogértelmezést, vagyis a kifejezések bírói értékelését. Az indítványozó érvelése szerint ugyanis az eljáró bíróságok értelmezésével szemben a szóban forgó kifejezés a célját, tárgyát és körülményeit tekintve nem érinti a közügyek vitatását és emellett a becsület csorbítására alkalmas. Ennek megfelelően az indítványozó alkotmányjogi panaszában az ügyben eljáró büntetőbíróságok jogalkalmazói tevékenységének ismételt értékelését kívánja. Az Alkotmánybíróság előbbiekből ismertetett következetes gyakorlata értelmében azonban az ítélkező bíróság bizonyítékértékelési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint értékelje, illetve jogértelmezési szabadságának körébe esik annak megítélése, hogy az eljárás során megállapított tényállás jogi minősítése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általános elfogadott szabályaihoz. Ennek felülvizsgálatától az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg az eljáró bíróság bizonyítékértékelése Alaptörvényben védelt jogot nem sért. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntések indokolásaiból azonban kitűnik, hogy a bíróságok a releváns alkotmányjogi mércék felismerésével és felhasználásával értékelték az inkriminált kifejezést, és erről az értékelésről, valamint a büntetőjogi törvényi tényállás értelmezésének szempontjairól döntéseik indokai között részletesen számot is adtak (erről lásd: a Hajdúszoboszlói Járásbíróság 1.Bpk.12/2017/2. sorszámú végzésének 3–5. oldalait; valamint a Debreceni Törvényszék 18.Bpkf.87/2017/2. sorszámú végzésének 2–3. oldalait). Az Alkotmánybíróság mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem jelöl meg olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Emellett, figyelemmel a korábban kimunkált gyakorlatára, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban megjelölt kérdéseket a jelen ügygel összefüggésben nem értékelté alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként sem {lásd elsőként: 3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [7], majd későbbiből: 3187/2015. (X. 7.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [11] 3. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1452/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3010/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.397/2016/4. számú ítélete és a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 272. § (1)–(3) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (Kovács Előd Ügyvédi Iroda, 1065 Budapest, Andrássy út 6., II. 4.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a és 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Mfv.I.10.397/2016/4. számú ítélete – valamint a Kúria eljárását megelőző eljárásban a Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.20.613/2015/10. számú ítélete és a Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.460/2013/28. számú ítélete – ellen, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272. § (1)–(3) bekezdései ellen. Az indítványozó a bírói ítéletek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének a megsértésére hivatkozott.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az indítványozó alkalmazásában álló magánszemély, aki a munkaügyi per felperese (a továbbiakban: felperes) pert indított az indítványozó ellen, mert háttározatlan idejű munkaviszonyát az indítványozó munkáltatói felmondással megszüntette. A munkáltató a jognyilatkozatát arra hivatkozással nem indokolta, hogy a felperes a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 208. § (1) bekezdése alapján vezető állású munkavállalónak minősül. A felperes munkaszerződése ellenőrzési osztályvezető munkakörre szolgált, amelyet üzemeltetési igazgatóra módosítottak, munkáját az ügyvezető irányítása alatt végezte. Az indítványozó szervezeti és működési szabályzata szerint a felperes felmondásának idején vezető állású munkavállalónak az ügyvezető és a cégvezető minősült, azonban a felperes munkaköri leírása szerint a felperes helyettesítette távolléte esetén az ügyvezetőt és a főmérnököt.
- [3] A Nyíregyházi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) 2.M.460/2013/28. számú ítéletében megállapította, hogy az indítványozó által eszközölt felmondás jogellenes volt. Az elsőfokú bíróság indokolásában rögzítette, hogy az Mt. 208. § (2) bekezdése a felperesre nem alkalmazható, a felperes nem tekinthető vezető állású munkavállalónak. A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 4.Mf.20.613/2015/10. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helyben hagyta, indokolásában kifejtette, hogy a felperest a munkáltató nem minősítette az Mt. 208. § (1) bekezdése szerinti vezetőnek, így a munkaviszony indokolás nélküli felmondása jogellenes. A Kúria Mfv.I.10.397/2016/4. számú ítéletével hatályában fenntartotta a másodfokú ítéletet. A Kúria ítélete szerint az indítványozó megalapozatlanul hivatkozott a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését eredményező lényeges eljárási szabálysértésekre, e tekintetben az 1/2016. (II. 15.) PK véleményben foglaltakra utalt. A Kúria ítéletének indokolása szerint az Mt. 208. § (1) bekezdés esetén nem szükséges az egészbeni helyettesítésre történő jogosultság, továbbá annak vizsgálata sem, hogy ez mennyi időtartamban történik, valamint szükséges volt-e a munkaviszony alatt a munkáltató vezetőjének helyettesítése, ezért az ezzel ellentétes törvényszéki érvelés jogsértő a felperes vallomása értékelésekor. A Kúria mindezek alapján a felperes munkakörét az Mt. 208. § (1) bekezdése szerint vezető állásúnak minősítette függetlenül attól, hogy a munkaszerződésében nem ekként minősítették, a szervezeti és működési szabályzatban pedig a törvényi rendelkezésekkel szemben munkajogilag nem tekintették vezető állású munkavállalónak, ezért az indítványozó indokolás nélkül felmondhatta a munkaviszonyát. A Kúria mindezek ellenére arra tekintettel fenntartotta hatályában a másodfokú ítéletet, mert az indítványozó felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként nem hivatkozott az Mt. 210. § (1) bekezdés b) pontja és a 66. § (1) bekezdése megsértésére, ezért a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 272. § (2) bekezdése alapján a megsértett jogszabályhely megjelölése hiányában ezen rendelkezésekre tekintettel nem vizsgálhatta felül a jogerős ítéletet.

- [4] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria ítéletével szemben, amelyben előadta, hogy a Kúria az indítványozó álláspontját anyagi jogi szempontból mindenben osztotta, azonban a Pp. 272. § (2) bekezdésére hivatkozással e tekintetben nem vizsgálhatta felül a jogerős ítéletet, e vonatkozásban az 1/2016. (II. 15.) PK véleményre is utalt. Az indítványozó szerint ténykérdés, hogy a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történt hivatkozás a jogszabálysértés tényére. Álláspontja szerint a Pp. 272. § (3) bekezdése önmagában értelmezve azt teszi lehetővé a felülvizsgálati kérelmet benyújtó félnek, hogy kérelme akkor is érdemben eldöntésre kerüljön, amennyiben az tartalmilag helyes, és csak a megsértett jogszabályhely kerül – akár elírás okán tévesen megjelölésre – a valódi jogalkotói szándék éppen itt érhető tetten. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy az anyagi jogilag helyes értelmezése a jogszabályoknak a Kúria eljárásában csak és kizárólag azért nem került vizsgálatra, mert az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében nem jelölte meg az Mt. 210. § (1) bekezdés *b)* pontját és a 66. § (1) bekezdését. Az indítványozó előadta, hogy úgy kellett felülvizsgálati kérelmét előterjesztenie, hogy abban nem történt hivatkozás a Kúria által hiányolt jogszabályhelyre, csak és kizárólag az Mt. 208. §-ára.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését azzal indokolta, hogy ha a jogalkotó megteremti a rendkívüli jogorvoslat lehetőségét, akkor a bíróság a kérelmezők indítványait merítse ki és a határozatát megfelelően indokolja meg. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének megsértésével összefüggésben az indítványozó előadta, hogy tekintettel kell lenni arra, hogy ne csak formálisan valósuljon meg a jogorvoslat lehetősége, hanem az ténylegesen is alkalmas legyen arra, betöltse szerepét a jogrendszerben. Az indítványozó szerint a kúriai ítélet azért alaptörvény-ellenes, mert az egész eljárás az Mt. 208. §-ának értelmezése körül forgott. A másodfokú ítélet egyáltalán nem hivatkozott az Mt. 210. §-ára, annak ellenére, hogy a Pp. 272. § (3) bekezdése kifejezetten előírja, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelemmel érdemben foglalkozni köteles, ha abban tartalmilag helyesen történik hivatkozás a jogszabálysértés tényére, valamint a Kúria a ügyre alkalmazandónak ítélt jogszabály értelmezése során megsértette a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslatához való jogát.
- [6] Az indítványozó a Pp. 272. §-ával összefüggésben előadta, hogy a Pp. megfogalmazása nem kellőképpen pontos a tekintetben, hogy amennyiben a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történik hivatkozás a jogszabálysértés tényére, de a megsértett jogszabályhely megjelölése téves, ezen okból a felülvizsgálati kérelem mikor utasítható el.
- [7] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [8] Az Abtv. 27. §-ának *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [9] Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének *a)* és *b)* pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontja alapján az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [10] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [11] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.
- [12] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljárás vonatkozásában tartalmaz indokolást, e tekintetben az indítvány megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét, a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kérte annak megsemmisítését.
- [13] Az indítványnak az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított része mindazonáltal nem felel meg a határozott kérelem követelményének. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése előírja, hogy az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglaltakat. Az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság által lefolytatott vizsgálat az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pontja szerint a kérelem akkor tekinthető határozottnak, ha alkotmányjogi panasz esetén egyértelműen megjelöli az Alaptörvényben

biztosított jog sérelmének lényegét, illetve az e) pont szerint egyértelműen indokolni kell, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével, továbbá az f) pont értelmében kifejezett kérelmet kell előadni a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.

- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított része nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b), e)–f) pontjaiban foglaltaknak, mert az indítványozó nem jelölte meg az alapjogi sérelem lényegét, illetve ezzel összefüggésben alkotmányjogilag releváns érvelést sem fejt ki, valamint nem tartalmaz kifejezett kérelmet a megjelölt jogszabályi rendelkezés megsemmisítésére, illetve az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára, hiszen e vonatkozásban az alkotmányjogi panasz mindösszesen annyit tartalmaz, hogy a Pp. 272. §-a nem kellőképpen pontos.
- [15] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [16] Az indítványozó alkotmányjogi panaszának Abtv. 27. §-ára alapított részében alapvetően az indokolás hiányát kifogásolta. Az egyedi bírósági döntések indokolási kötelezettségére vonatkozó kérdést az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]). Következésképpen az indítványban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdés tárgyában az Alkotmánybíróság már korábban állást foglalt [lásd: 3130/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [17] Az Alkotmánybíróság gyakorlata töretlen abban, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében rögzített jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslatokra vonatkozik. [...] [A] felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe” [3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]]. Következésképpen az indítványozó által kifogásolt kúriai ítélet esetében érdemi összefüggés hiányában nem állapítható meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének a sérelme.
- [18] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria ítéletében megindokolta, hogy az indítványozó érvelését azért nem vizsgálhatta felül, mert a felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésként nem hivatkozott az Mt. 210. § (1) bekezdés b) pontjára és a 66. § (1) bekezdésére. Az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a Kúria által hivatkozott Pp. 272. § (2) bekezdése kifejezetten tartalmazza, hogy a felülvizsgálati kérelemben a megsértett jogszabályhelyet is meg kell jelölni, e tekintetben az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontja tartalmazza, hogy a megsértett jogszabályhelyet konkrétan szükséges megjelölni. Következésképpen nem veti fel a Kúria ítéletének alaptörvény-ellenességét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, hogy a Kúria a perjogi szabályokba ütközően előterjesztett hivatkozásokat nem tartotta alkalmasnak a jogerős ítélet felülvizsgálatára.
- [19] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben, alkotmányos jelentőségű eljárási szabályok érvényesülését érintő, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [20] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz részben a határozott kérelem követelményének, részben az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételeknek nem felel meg, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1538/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3011/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.560/2015/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Schiffer András ügyvéd, Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda, 1027 Budapest, Margit Krt. 50-52.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.560/2015/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte a Fővárosi Törvényszék 4.Mf.680.055/2015/5. számú ítéletére és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 26.M.695/2014/12. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőkben foglalható össze.
- [3] 2.1. Az indítványozó 1997 márciusában létesített jogviszonyt a perbeli alperes jogelődjével, az APEH Központi Hivatalával. 1999-től 2006-ig kiskorú gyermeke gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon volt. Munkahelyi felettese elkészítette az indítványozó 2008. évi teljesítménykövetelményei teljesítésének értékelését. Az indítványozó bírósághoz fordult az általa megjelölt hibás és valótlan ténymegállapítások megsemmisítése iránt. Az eljárás eredményeként a bíróság az indítványozó teljesítményértékelése 19 megállapítását megsemmisítette. 2009-től az indítványozó munkáltatója áthelyezte őt egy másik szervezeti egységébe. Az indítványozó a 2010. évi teljesítményértékelését ismét keresettel megtámadta. Az indítványozó ezt követően sérelmezte, hogy munkáltatója nem adott a részére 2008. évre olyan tartalmú teljesítményértékelést, amely a bíróság által megsemmisített ténymegállapítások figyelembevételével értékelte volna a teljesítményét, ezért nem rendelkezik megfelelő teljesítményértékeléssel. A munkáltató ezt követően tájékoztatta az indítványozót, hogy álláspontja megegyezik a folyamatban volt perben kifejtett álláspontjával, illetve az újabb perben kívánják azt kifejteni. Az indítványozó emiatt írásban intézkedést kért munkáltatójától. A munkáltató 2011 márciusában a jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetésére tett ajánlatot az indítványozónak, aki azt nem fogadta el. A munkáltató 2011. március 21-én kelt és aznap közölt iratban az indítványozó kormánytisztviselői jogviszonyát a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (a továbbiakban: Ktjv.) 8. § (1) bekezdés b) pontja alapján indokolás nélküli felmentéssel megszüntette.
- [4] Az indítványozó keresetében az elsőfokú bíróságtól kérte annak megállapítását, hogy jogviszonyát munkáltatója jogellenesen szüntette meg, ezen kívül kérte elmaradt illetményének, általános jutalmának és cafeteria juttatásának megfizetését. Álláspontja szerint a Ktjv. 8. § (1) bekezdése az Alaptörvénybe és az uniós jogba ütközik. Ezt maga az Alkotmánybíróság is kimondta a 8/2011. (II. 18.) határozatában (a továbbiakban: Abh.), mely szerint az indokolás nélküli felmentés alkotmányellenes. Az indítványozó állítása szerint őt a neme, az 55 év feletti életkora és egyéb tulajdonsága miatt a jogviszony megszüntetésekor a munkáltató hátrányosan megkülönböztette. Véleménye szerint önmagában már amiatt jogellenes volt a felmentés, hogy azt a munkáltató az Abh. ismeretében, az indokolás nélküli felmentés alkotmányellenességének kimondása után alkalmazta. Nézete szerint közvetlen vezetője működése miatt kényszerült feljegyzések készítésére, amelyek a szervezet egészét érintő rendellenességekről szóltak jobbító szándékkal. Az általa jelzett problémákat munkáltatója nem vizsgálta ki, ezzel szemben a feljegyzéseiben foglalt véleménynyilvánítások és azok hatástalansága miatt teljesítményértékelését 2008-ban nem a tényeknek megfelelően készítette el, ezért kényszerült pereskedésre. Munkáltatója másik osztályra is a feljegyzéseiben írt véleménynyilvánításai miatt helyezte át, így ezen események láncolatából kitűnően munkáltatója a felmentés jogát visszaélészerűen, rendeltetésellenesen gyakorolta.

- [5] 2.2. Az ügyben első fokon eljáró bíróság ítéletében az indítványozó keresetét elutasította, elsőként rámutatva arra, hogy az Alkotmánybíróság a Ktjv. 8. § (1) bekezdés *b*) pontjának alkotmányellenességét megállapítva azt a jövőre nézve, 2011. május 31-ével semmisítette meg, ezért a Ktjv. 8. § (1) bekezdés *b*) pontja az indítványozó felmentésének időpontjában jogszerűen alkalmazandó volt. A döntés indokolásában a bíróság megállapította, hogy az indítványozó női mivolta, valamint 55 év feletti életkora miatt a jogviszony megszüntetése során a munkáltató hátrányosan nem különböztette meg őt. A munkáltató e körben igazolta, hogy az indokolás nélkül felmentett 26 fő közül 17 nő és 14 fő 50 éves vagy annál idősebb volt. Az egyéb tulajdonságként az indítványozó jobbító szándékú feljegyzésekben testet öltő figyelemfelhívó magatartását és anyaként gyermekének gondozása céljából a munkáltató engedélyével a gyermeke gondozása idejére fizetés nélküli szabadság igénybevételét a bíróság nem értékelte az egyenlő bánásmódról és esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 8. § *t*) pontjában foglaltaknak megfelelő, a személyiség integráns részét képező tulajdonságnak. Emiatt sem találta megállapíthatónak, hogy a munkáltató az egyenlő bánásmód követelményét nem tartotta meg. A bíróság szerint az Ebktv. 8. § -ában szerepel ugyan az anyaság, mint személyhez fűződő tulajdonság, azonban hangsúlyozta, hogy az indítványozó abban jelölte meg a megkülönböztetést, hogy gyermekének gondozása céljából hosszabb ideig kapott fizetés nélküli szabadságot és ezt nem tolerálta a munkáltató. Az indítványozó ugyanakkor 2016 szeptemberétől dolgozott a munkáltatónál, ezért az események időbeli távolsága miatt nem állapítható meg a bíróság szerint, hogy a korábbi fizetés nélküli szabadság miatt szüntette meg a munkáltató az indítványozó jogviszonyát. Nem találta megállapíthatónak a rendeltetésellenes joggyakorlást a bíróság önmagában az alapján sem, hogy a munkáltató intézkedését az Abh. közlését követően hozta meg.
- [6] Nem találta bizonyítottnak a bíróság azt sem, hogy az indítványozó által írt feljegyzések, az e miatti 2008. évi kedvezőtlen tartalmú teljesítményértékelés, az ennek el nem fogadása miatti pereskedés, a jogerős ítélet, az azt követő jogérvényesítés és az újabb per indítása miatt szüntette meg a munkáltató az indítványozó jogviszonyát. A bíróság e körben hangsúlyozta, hogy az indítványozó feljegyzései 2008. februártól 2008. szeptemberig terjedő időszakban készültek, az utolsó 2009 januárjában. A feljegyzések és a felmentés között nagy időbeni eltolódás van, ami alapján az ok-okozati összefüggést megállapítani ítéleti bizonyosság szintjét elérően nem lehetett, különös figyelemmel arra, hogy az indokolás nélküli felmentés jogintézménye már 2010. július 6-tól alkalmazható volt. Így amennyiben a munkáltató a feljegyzések miatt kívánta volna az indítványozó jogviszonyát megszüntetni, megtehetette volna függetlenül a folyamatban lévő pertől, állapította meg a bíróság. A munkáltató az indítványozó és közvetlen vezetője – akinek vezető tevékenységét bírálta feljegyzéseiben – közti elletétet kívánta feloldani azzal, hogy az indítványozót új munkaterületre helyezte át, új vezető irányítása alá. A 2009. januári áthelyezéshez képest is több mint két év telt el a jogviszony megszüntetése időpontjáig, melyből nem vonható le az a következtetés, hogy a feljegyzések miatti megtorlasként került sor a felmentésre.
- [7] 2.3. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezett részében helybenhagyta, kiemelve, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a feltárt tények okszerű mérlegelésével és a vonatkozó jogszabályok helyes alkalmazásával meghozott döntéssel, valamint annak indokaival egyetért.
- [8] 2.4. Az indítványozó felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria ítélete a másodfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintette, egyebekben azt hatályában fenntartotta. A Kúria megállapítása szerint az ügyben eljáró bíróságok ítéleteiket a szükséges mértékben megindokolták, a bizonyítási teher szabályainak megfelelő alkalmazásával, a logika és az okszerűség követelményeinek a betartásával értékelték a bizonyítékokat és tényeket, helytállóan jelölték meg a hivatkozott jogszabályokat. Az indítványozó által állított, őt ért hátrányos megkülönböztetés kapcsán a kúriai ítélet megállapítja, hogy e tekintetben is helyesen foglalt állást a másodfokú bíróság akként, hogy a munkáltatónál, mint jogi személynél az összes szervezeti egységben indokolás nélkül felmentett személyek vizsgálандók, nem csak az indítványozóval együtt dolgozó kormánytisztviselők. A Kúria szerint a munkáltató bizonyította, hogy az indítványozót neme és kora miatt nem különböztette meg hátrányosan, és helyesen állapították meg az eljáró bíróságok azt is, hogy az indítványozó által egyéb tulajdonságként megjelöltek nem minősülnek az Ebktv. 8. § *t*) pontjában írt tulajdonságnak, mivel azok nem a személyiség lényegi vonásához tartozó tulajdonságok, ezért ezen hivatkozás alapján sem állapítható meg, hogy a munkáltató az indítványozó felmentésekor az egyenlő bánásmód követelményét nem tartotta be. A Kúria egyetért az eljáró bíróságok azon álláspontjával is, hogy az indítványozónak nem sikerült hitelt ér-

demlően bizonyítania: a munkáltató az indítványozó felmentésekor az indítványozó által megjelölt oksági láncolat eredményeként megállapíthatóan a rendeltetésszerű joggyakorlás követelményébe ütköző módon járt el.

- [9] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát, a Kúria ügyében hozott ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, az első- és másodfokú ítéletekre is kiterjedő hatállyal. Az eredeti indítványban az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésének, XV. cikkének, XVIII. cikk (2) bekezdésének, XII. cikk (1) bekezdésének, XVII. cikk (1) és (3) bekezdéseinek, XXIII. cikk (8) bekezdésének valamint II. cikkének a sérelmét állította. A hiánypótlásra felhívást követően megküldött indítvány-kiegészítése szerint a támadott bírói döntés a) „elsődlegesen” az Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdését, a XV. cikkét és a XXVIII. cikk (7) bekezdését sérti, b) ezen „alapjogsérelmekkel összefüggésben, közvetve” sérül az Alaptörvény II. cikke, XII. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése és a XXIII. cikk (8) bekezdése, c) az Alaptörvény XVIII. cikk (2) bekezdésére és XVII. cikk (1) bekezdésére „annyiban hivatkozik”, amennyiben a XV. cikk kapcsán állított alapjogsérelem „alkotmányos megítélését a konkrét esetben segítik.”
- [10] Álláspontja szerint az indokolási kötelezettség hiánya önmagában nem jelenti azt, hogy a munkáltató ne indokolhatná meg a felmentést, illetve az eljáró bíróság a konkrét eset egyedi körülményeire tekintettel ne követelhetné meg a munkáltatói indokok feltárását. Ha a felmentésnek van világos, valódi és okszerű indokolása, az ezzel összefüggő bizonyítási teher a munkáltatóra nehezedik. Az indokolás, illetve indokolási kötelezettség nélküli felmentés esetén a munkáltató felé ez a bizonyítási teher nem áll fenn. A támadott ítéletek ugyanakkor azzal utasították el az indítványozó keresetét, hogy az ő terhére rótták: nem tudta bizonyítani a közvetlen oksági láncolatot a szervezeten belüli véleménynyilvánítás, az évekig tartó ápolási célú fizetés nélküli szabadság, a teljesítményértékelési per, valamint a jogviszony indokolás nélküli megszüntetése között.
- [11] Az indítványozó úgy vélte, hogy a konkrét eset három egyedi sajátosságára tekintettel az ügyben eljáró bíróságoknak annak ellenére számon kellett volna kérniük a munkáltatót a felmentés indokolását, hogy a kérdéses időszakban indokolási kötelezettség a munkáltatót nem terhelte, illetve azért, hogy az eljáró bíróságok nem követelték meg a felmentés valós, világos és okszerű munkáltatói indokainak a feltárását, megsértették a hiánypótlás a), b) és c) pontjaiban felsorolt alapvető jogait. Az indítványozó ezt követően a hiánypótlás a) pontjában felsorolt, általa állított alapjogsérelmeire vonatkozó indokait adja elő. Az Alaptörvény IX. cikke vélt sérelme kapcsán utal arra, hogy több alkalommal, jogszerűen eljárva felettesei felé a munkavégzés körülményeire vonatkozó kritikai észrevételeket tett. Ezt követően munkáltatója saját szervezetén belül áthelyezte, majd indokolás nélkül felmentette. A függő helyzetben, aszimmetrikus jogviszonyban jogszerűen gyakorolható véleménynyilvánítási szabadsággal összefüggésben fennálló állami intézményvédelmi kötelezettségből az következik, hogy az ilyen joggyakorlást követően az indokolás nélküli felmentés akkor sem alkalmazható, ha „általánosságban” a Ktjv. 8. § (1) bekezdése alkotmányosan hatályban tartható. Álláspontja szerint akár ha átmenetileg is, de megengedhető az indokolás nélküli felmentés alkalmazása, az a jövőre nézve is elbizonytalaníthatja a munkavállalókat véleménynyilvánítási joguk gyakorlását illetően.
- [12] Az indítványozó – az indítvány szerkezetéből kiindulva, feltehetően az Alaptörvény XV. cikke vélt sérelme kapcsán – emlékeztet arra, hogy mintegy hét éven keresztül gyermeke ápolása céljából fizetés nélküli szabadságon volt 2006. szeptember 10-ig. A munkáltató 2011. március 21-én közölte vele jogviszonya indokolás nélküli felmentéssel történő megszüntetését. A beteg gyermekét éveken keresztül, fizetés nélküli szabadságon ápoló, a „szabadságáról visszatérő” szülő esetében az állami intézményvédelmi kötelezettség alapján az indokolás nélküli felmentés akkor sem alkalmazható, ha „általánosságban” a Ktjv. 8. § (1) bekezdése alkotmányosan hatályban tartható. Véleménye szerint – ha akár átmenetileg is –, de megengedhető az indokolás nélküli felmentés alkalmazása, az a jövőre nézve is elbizonytalaníthatja a munkavállalókat a hozzátartozóik felé fennálló ápolási kötelezettség teljesítését illetően.
- [13] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésének állított sérelmét arra alapozza, hogy ha a munkáltatóval szemben megnyert teljesítményértékelési pert követően a pernyertes munkavállalóval szemben alkalmazható a Ktjv. 8. § (1) bekezdése, „akkor nem csak a törvényi rendelkezést *pro futuro* megsemmisítő Abh.-ban leírt vonatkozásban üresedik ki a jogorvoslati jog”. Nézete szerint, ha egy munkáltatói intézkedéssel szemben a munkavállaló sikeresen választotta a bírói utat, majd röviddel az eredményes joggyakorlást követően a munkáltató indokolás nélkül szüntetheti meg a jogviszonyt, a jogorvoslati jog gyakorlása értelmét veszti. Véleménye szerint éppen az indokolás, illetve az eljáró bíróságok által sem megkövetelt indokolási kötelezettség hiánya miatt nem tudta a közvetlen oksági láncolatot bizonyítani. „A három egyedi sajátosság három olyan alapjog gyakorlását takarja, amelyek önmagukban nem merültek fel a Ktjv. 8. szakasz alkalmazásánál, jelen jogesetben

viszont mindhárom alapjog-gyakorlás ténye pontosan bizonyításra került” – állítja az indítványozó. Az indítvány a hiánypótlás b) és c) pontjaiban felsorolt (Alaptörvény II. cikke, XII. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése, XXIII. cikk (8) bekezdése, XVIII. cikk (2) bekezdése és XVII. cikk (1) bekezdése) alapvető jogainak állított sérelmére vonatkozó indokolást nem tartalmaz.

- [14] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [15] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [16] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [17] Az indítványozó által állított alaptörvény-ellenesség lényegében abban áll, hogy az ügyében eljáró bíróságok – annak ellenére, hogy ezt a jogszabály lehetővé tette – nem követelték meg a munkáltatói indokok feltárását jogviszonya indokolás nélkül történő megszüntetése, azaz felmentése kapcsán, ennek eredményeként pedig sérültek az indítványban megjelölt alapvető jogai. Véleménye szerint az ügyében eljáró bíróságoknak annak ellenére számon kellett volna kérniük a munkáltatón a felmentés indokolását, majd pedig a perben ennek bizonyítását, hogy a kérdéses időszakban indokolási kötelezettség munkáltatóját nem terhelte.
- [18] Az Alkotmánybíróság ismételen rámutat arra, hogy a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, törvényességi, jogértelmezési, bizonyíték-értékelési, az alkalmazandó jog meghatározására vonatkozó kérdések megítélésére, illetve felülbírálatára nincsen lehetősége. Gyakorlata következetes abban a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja, a következők miatt: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. § -ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi, vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon. {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4], 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban felvetett érvek, indokok valójában az eljárt bíróságok tényállás megállapítását, jogértelmezését, bizonyítás-felvételi, bizonyítékértékelési tevékenységét vitatják, ezek vizsgálatára viszont – a fentiek szerint – az alkotmánybírósági eljárásban nincs lehetőség. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a bírósági döntések alapvető kritikájaként azt jelölte meg, hogy a bíróságok nem követelték meg a munkáltatójától felmentése indokolását, bár ezt az ügyében alkalmazandó jogszabály az adott időszakban lehetővé tette. Így neki kellett bizonyítania felmentése jogszerűtlenségét, amely az ügyében eljárt bíróságok szerint nem járt sikerrel. Mindezt az indítványozó az ügyének részletes elemzésével és azt eljárt bíróságok eljárásának, megállapításainak részletes kritikájával kívánta alátámasztani lényegében perjogi érveléssel. A rendelkezésre álló iratok alapján az Alkotmánybíróság ugyanakkor megállapította, hogy az indítványozó az eljárt bíróságok előtt indokait, érveit előadhatta, bizonyítékait előterjeszthette. A bíróságok pedig a bizonyítékok mérlegelésével hozták meg döntéseiket, amelynek indokairól a meghozott ítéletekben részletesen és kimerítően számot adtak. Az indítványozó az ügyében rendelkezésére álló valamennyi – rendes és rendkívüli –

jogorvoslati lehetőségét kimeríthette és ki is mérítette. Az, hogy az eljárás során melyik félnek, mit kell bizonyítania, illetve, hogy a felajánlott bizonyítás megfelelő-e a bizonyítani kívánt tények alátámasztására, nem alkotmányossági, hanem jogalkalmazási, illetve tényállás-megállapítási kérdés, amelyet az Alkotmánybíróság – a fentiek szerint – nem bírálhat felül.

- [20] Jelen ügy kapcsán az Alkotmánybíróság végezetül emlékeztet arra, hogy „[a] *pro futuro* hatállyal megsemmisített jogszabályt (jogszabályi rendelkezést) az adott alkotmánybírósági határozat indokolásában a *pro futuro* megsemmisítés meghatározott okától függetlenül, minden esetben alkalmazni kell, amíg a megsemmisített jogszabály hatályát nem veszti, hacsak az Alkotmánybíróság az adott alkotmánybírósági határozatban másként nem rendelkezik” {3167/2013. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [22]}.
- [21] A fentiekben részletezett okok következtében az indítvány nem felel meg az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételnek, ezért azt az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) és (3) bekezdései, az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1904/2016.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3012/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.167/2016/5-III. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó (a továbbiakban: indítványozó1) és magánszemély indítványozó mint egy korlátolt felelősségű társaság 95%-os tulajdonosa (a továbbiakban: indítványozó2) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma 5.G.40.717/2012/84. számú ítélete és a Fővárosi Ítéltábla 13.Gf.40.167/2016/5-III. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Az indítványozók „másodlagos indítványként” kérték, hogy az Alkotmánybíróság „folytasson le normakontrollt az alkalmazott jogszabályok tekintetében. Ezek főképp az alábbiak. A korábbi Ptk. (1978-tól hatályos) 137. § (1), (2), (4) bekezdés, 1988. évi I. törvény (Kktv.) 3. § (1), (2) bekezdés”. Kérték továbbá az Alkotmánybíróságot, hogy „amennyiben úgy ítéli hatékonyabbnak az alapjog megsértésének orvoslását,” mondja ki mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség fennállását.
- [2] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőkben foglalható össze: indítványozó1 – aki egy ingatlanfejlesztéssel foglalkozó gazdasági társaság – felkérésre keresett egy területet, amelyen filmstúdió építése céljából beruházás valósítható meg. Talált egy erre alkalmas ingatlant Budapest XV. kerületében, amelyet azért kívánt megvásárolni, hogy azt majd tovább értékesítse a filmstúdiót építtető cégnek. Már az adásvételi szerződés megkötése előtt észlelte, hogy a megvásárolni kívánt ingatlanon egy közforgalmú, aszfaltozott, BKV buszmegálló is tartalmazó út húzódik, amely nincs feltüntetve az ingatlan-nyilvántartásban. Az indítványozó1 azonban ennek ismeretében is az ingatlan megvásárlása mellett döntött, már az adásvételi szerződésben rögzítve, hogy az ingatlant meg kívánja osztani két részre: külön a közforgalmú útra, és külön a többi területre. Az úttól megszabadított többi területet az indítványozó1 tovább is értékesítette, és azon jelenleg az időközben megvalósított beruházás eredményeként egy filmstúdió áll. A közforgalmú út azonban az indítványozó1 tulajdonában maradt. Ennek az útnak a státuszából keletkezett jogvita, valamint abból, hogy ezen út használata után kérhet-e használati díjat az indítványozó1, illetve kötelezhető-e a Fővárosi Önkormányzat az út megvétele. Miközben ez a jogvita folyamatban volt, 2013-ban az illetékes földhivatal az immár külön ingatlanrészként nyilvántartott út művelési ágát mezőgazdasági művelési ágról „kivett magánút”-ra változtatta. Az út fenntartása így is a Fővárosi Önkormányzat kötelezettsége, aki ezt el is látja a Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt.-n keresztül, ezért az út fenntartásával kapcsolatosan az indítványozóknak költsége nem merül fel.
- [3] 2.2. Az első fokon eljáró bíróság az indítványozó1 ingatlan vételére kötelezés valamint használati díj és járulékaik iránti keresetét elutasította. A perben indítványozó1 hivatkozott arra, hogy a jogvita tárgyát képező út az 1970-es években úgy létesült, hogy egy termelőszövetkezeti ingatlanra az állam ráépített, de azt nem vásárolta meg, nem sajátította ki, és nem kérte a termelőszövetkezet hozzájárulását sem. Ennek kapcsán a bíróság a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy az utat 1977 novemberében adták át. Rosszhiszemű ráépítés nem történt, mert az akkor hatályos építésügyről szóló 1964. évi III. törvény értelmében ilyen útépítéshez nem kellett feltétlenül kisajátítás, sem az út tulajdonosának hozzájárulása. Akkor lett volna rosszhiszemű a ráépítés, ha az építtető tudja, hogy jogszerűtlenül jár el, ez pedig jelen esetben nem állt fenn, az útépítés jogszerűen történt. Az útépítés céljából igénybevett terület az ingatlan 1/5-ét nem haladta meg, ezért az után kártalanítást sem kellett fizetni a termelőszövetkezet részére. Az ugyan nem felel meg a korabeli jogszabályoknak, hogy nem jegyezték le az úttal érintett ingatlanrész, de ez csak akkor lenne sérelmes, ha kártalanítást kellett

volna fizetni a lejegyzett ingatlanrész után; ez pedig szintén nem állt fenn a jelen ügyben. A termelőszövetkezet jogainál több jog pedig annak jogutódját – azaz az indítványozó-ét – sem illet meg a *nemo plus iuris* elve alapján, ezért az út megépítéséhez szükséges földterület jogosulatlan igénybevételére ő sem hivatkozhat. Ráadásul a ráépítéssel nem a ráépítő oldalán keletkezett egységes tulajdon (tehát nem az ingatlan került az úthoz), hanem az ingatlan az úttal együtt a termelőszövetkezethez maradt, ezért jogszerűtlen ráépítésre az ügyben nem lehet hivatkozni, és jogszabály alapján arra sem lehet a jogutód Fővárosi Önkormányzatot kötelezni, hogy e jogcímen az ingatlant vásárolja meg. Az indítványozó a régi Ptk. 99. §-ára hivatkozással állította, hogy tulajdonosként megilleti a tulajdon használatának és hasznosításának a joga, márpedig a tulajdonát kizárólagosan használni nem tudja. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatosan rámutatott arra, hogy indítványozó 1 a perbeli ingatlant annak tudatában vette meg, hogy azon egy közforgalom számára megnyitott út található, amely az ingatlan-nyilvántartásban nem szerepel. Az indítványozó ezen tényre tekintettel megkísérelte a vételár leszállítását, azonban ez nem járt eredménnyel. Ennek ellenére az ingatlant megvásárolta, azaz saját üzleti megfontolása és döntése alapján vásárolt egy olyan ingatlant, amelynek egy részét használni, hasznosítani nem tudja. Ez a körülmény sem teremt jogalapot arra, hogy az indítványozó az ingatlanrész Fővárosi Önkormányzat általi megvételét kikényszerítse.

- [4] Az indítványozó hivatkozott arra is, hogy a 432/2012. (XII. 29.) Korm. rendelet a perbeli ingatlant helyi közúttá minősítette, és ezért kellene azt a Fővárosi Önkormányzatnak megvásárolnia. A bíróság szerint ugyanakkor a hivatkozott jogszabály az abban említett utak kezelését, fejlesztését és üzemeltetését utalja a helyi önkormányzatok feladatkörébe, ami nem azonos az út megvásárlásával. Ez alapján sincs tehát vásárlási kötelezettsége a Fővárosi Önkormányzatnak. Ilyen kötelezettség a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény és a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kktv.) szabályaiból sem következik. Az indítványozó sérelmezte azt is, hogy nem kap használati díjat az utat használóktól, miközben szerinte a Kktv. csak az önkormányzati tulajdonban álló közforgalom elől el nem zárt magánutakra vonatkozóan engedi meg a korlátlan használatot, magántulajdonos esetében kérhető használati díj. A bíróság ezzel kapcsolatosan megállapította, hogy a perbeli úton közforgalom zajlik, azon a per II. és III. rendű alperesei is közlekednek. „Ugyanakkor ezen úthasználat nem azonos a felperes tulajdonában álló ingatlan használatával. Az ingatlant nem a II. és III. rendű alperesek gépjárművei, hanem az ingatlanon található út »használja« – mutatott rá az ítélet indokolása. Ez alapján az indítványozó és az utat használó alperesek között szerződés nem áll fenn, így a régi Ptk. 201. §-ára hivatkozással az indítványozó úthasználati díj iránti igényt nem érvényesíthet. A Kktv. végrehajtási rendelete szerinti hozzájárulás csak a magánút fenntartásához lenne kérhető, azonban a szóban forgó út fenntartója nem az indítványozó, hanem a Fővárosi Önkormányzat, így a hozzájárulás fizetését előíró szabály, az indítványozó-ét nem érinti.
- [5] 2.3. Az indítványozó fellebbezése folytán az ügyben másodfokon eljáró Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, rámutatva, hogy az elsőfokú bíróság az eljárásban feltárt és a rendelkezésre álló adatok és bizonyítékok okszerű, a Pp.-ben foglalt elveknek maradéktalanul megfelelő értékelésével helyesen állapította meg a tényállást, a jogvita eldöntése szempontjából jelentős jogi érveléseket elbírált és helyes jogi álláspontot elfoglalva hozta meg döntését. Az ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását – egyebek mellett – kiegészítette azzal, hogy az elsőfokú bíróság megalapozottan utasított el az indítványozó úthasználati díj fizetési igényét azért is, mert azt a Kktv. 33/A. §-a határozza meg, hogy mely esetekben lehet úthasználati díjat szedni.
- [6] 3. Az indítványozók ezt követően terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéletábrla ítéletei alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérve. Kérték az Alkotmánybíróságtól azt is, hogy „a fennálló emberi jogi sérelem összhatásának indokával folytasson le normakontrollt az alkalmazott jogszabályok tekintetében”, „főképp” a régi Ptk. 137. § (1), (2) és (4) bekezdései, valamint a Kktv. 3. § (1) és (2) bekezdései vonatkozásában. Kérték továbbá az Alkotmánybíróságot, hogy „amennyiben úgy ítéli hatékonyabbnak az alapjog megsértésének orvoslását”, mondja ki mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség fennállását.
- [7] Álláspontjuk szerint a támadott ítéletek azért is ütköznek az Alaptörvénybe, mert „ellentmondanak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, amely szerint »Magyarország független, demokratikus jogállam«”. Az Alaptörvény II. cikkének sérelmét az indítványozók azzal indokolják, hogy az ítéletek „sértik az emberi méltósághoz való jogból levezetett cselekvési szabadsághoz és önkiteljesítési szabadsághoz való jogot is. Ezen alapjogok egyrészt

a jogi személyeket is megilletik, másrészt felperes cég a vállalkozók személyével összeforr, tehát lényegében a cég mögött álló természetes személyek alapjogait is sértik a bírósági ítéletek". Az Alaptörvény XII. és XIII. cikkében foglaltak sérelmének lényegét abban jelölik meg, hogy „tulajdonhoz való jogunk azért csorbul, mert saját tulajdonunk jogszerű hasznosításában akadályoznak, annak ellenére, hogy kifejezetten hozzájárul a közjóhoz és az önkormányzat sikerességéhez. (Például: iparűzési adó, vállalkozási adó, a magyar filmipar fejlesztése stb.) Ugyanezért sérti vállalkozáshoz való jogunkat is. Lényegében teljesen kiüresedik a tulajdonhoz való jogunk, az alkalmazott jogszabályok bíróság általi értelmezésében alapjogunk szinte egy jelképes frázissá válik". Az ügyükben felmerült probléma alapvető alkotmányjogi jelentőségét abban jelölik meg, hogy „a tulajdonhoz való jog alkalmazott szabályai (és azok alkalmazása) garantálják-e a tulajdonhoz való alkotmányos alapjogot. Másrészt több jogesetnél is felmerül az, hogy – mivel a tulajdonhoz való jog nem évül el – a szocializmus idején hatályos, jogállami nézőpontból erősen aggályos jogszabályok a tulajdoni láncolat miatt a mai napig éreztetik káros hatásukat". Ezt követően részletesen ismertetik az indítványozók az ügy perelőzményeit és a peres eljárások eredményét, megismételve a perben előadottakat, kiemelve a bíróságok – szerintük – törvénysértő jogértelmezését. Kifogásolják, hogy a hatályos jogszabályok alapján a tulajdonos nem kérheti tulajdonának a kisajátítását. Megállapítják, hogy az ügyükben eljáró bíróságok tulajdonhoz kapcsolódó alkotmányos jogaik sérelmét nem vizsgálták érdemben, és ezzel kapcsolatosan nem szolgáltatott számukra jogot az ítéletekben, már az alkalmazandó jogszabály kiválasztásával is „durva alaptörvény-ellenességet” követtek el. Véleményük szerint az általuk a perben hivatkozott jogszabályhelyek alkotmányos értelmezése kifejezetten alátámasztja, hogy a Fővárosi Önkormányzatnak „megvételi kötelezettsége áll fenn”. Álláspontjuk szerint „jelen ügyben a joghézagot az okozza, hogy magánút építése magánterületen csak a tulajdonos engedélyével történhet, mert máskülönben birtokháborítás történik. A kérdéses ingatlanon azonban – a szocialista jogszabályok szerint – mégis ez valósult meg, bármiféle kompenzáció nélkül. Ellentmond az Alaptörvénynek, különösképp a Nemzeti Hitvallásnak, hogy a kommunizmus nem éppen jogállami normái máig kifejtik jogi hatásukat a tulajdonjog tekintetében”. Esetükben nézetük szerint – a tulajdonhoz való joguk sérelme abban áll, hogy „az ítélet különböző normák technikai szubszumálásával olyan következtetéshez jut el, ami abszurd eredményhez vezet. A tulajdonos sem tulajdonának megvásárlását nem követelheti, de semminemű anyagi kompenzációra sem tarthat igényt”. Az indítványozó1 és közvetve az indítványozó2 emberi méltósághoz való jogát sérti meglátásuk szerint az, hogy semminemű cselekvési lehetőség nincs számukra saját tulajdonuk tekintetében, sem használni, sem hasznosítani nem tudják, a hosszú ideig elhúzódó ügy pedig „rengeteg költséggel, időráfordítással, keserűséggel, idegeskedéssel és sajnos a felperes társaság ellehetetlenülésével is járt”.

- [8] Az indítványozók kiemelik, hogy a támadott ítéletek egyáltalán nem veszik figyelembe az alkotmányossági szempontokat, mivel tételesen ugyan alkalmazzák a hatályos jogszabályokat, „de olyan textualista, merev, szó szerinti értelmezéssel, ami kiüresíti a tulajdonhoz való jog tartalmát. Ez a felfogás nem vesz tudomást az új Alaptörvényről, melynek 28. cikke értelmében a bíróságok a jogszabályokat kifejezetten az Alaptörvényvel való összhangban értelmezik”.
- [9] Az Alkotmánybíróság főtítkárának – az alkotmányjogi panaszok Abtv.-ben írt befogadhatósági kritériumainak teljesítésére vonatkozó – hiánypótlási felhívására az indítványozók beadványukat kiegészítették, megjegyezve, hogy alapjogi sérelmüket már korábbi beadványukban kifejtették. A tulajdonhoz fűződő alapjoguk sérelmének alátámasztására hivatkoznak az Alkotmánybíróság – szerintük ügyükben is alkalmazandó – gyakorlatára. A vállalkozáshoz való joguk megsértésének alátámasztásaként indítványozók előadják, hogy a „vállalkozás helyzete oly mértékben ellehetetlenült, hogy további beruházások megvalósítása gyakorlatilag lehetetlenné vált”, az elmaradt bevételek kapcsán egyértelműen hátrányból indul a piaci vállalkozói versenyben. Ebben a körben kifejtik még, hogy az általuk 2007-ben megvásárolt ingatlan általuk kifizetett vételára hiányzik a cég működésében, ezért nem tudnak befelezni más, már elkezdett ingatlanfejlesztéseket sem. Megtévesztette az indítványozókat az adásvételi szerződés megkötésekor az ingatlan-nyilvántartás valótlanosága is, mivel abban nem volt feltüntetve, hogy az ingatlan területén van egy közforgalmat bonyolító utca is. A Fővárosi és a XV. kerületi Önkormányzat vezetői azt ígérték, hogy a szóban forgó utca „kiszabályozását” követően az utca területét megvásárolják, azonban ígéretüket nem tartották be. Végezetül – szintén a vállalkozáshoz való joguk sérelme indokolásának keretében – indítványozók előadták, hogy „[a] Fővárosi Önkormányzat a 2012 februárjában megindított peres eljárást követően 2013-ban kezdeményezte a Fővárosi Földhivatalnál a Mélyfúró utca területének átminősítését építési területről magánúttá. A művelési ág változtatásához – tiltakozásunk ellenére – a bíróságok asszisztáltak”.

- [10] 4. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [11] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetén. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az indítványozók alkotmányjogi panaszukban állítják a panaszban megjelölt jogszabályhelyek alaptörvény-ellenességét, azonban ezzel összefüggésben indokolást a beadvány nem tartalmaz. A bírósági döntésekkel összefüggésben hivatkozik ugyan az indítvány az Alaptörvény II. és XII. cikkének sérelmére is, azonban ezzel összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást szintén nem tartalmaz. Az indítvány e vonatkozásban nem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [12] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az olyan – ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb – bírói döntéssel szemben biztosított az alkotmányjogi panasz lehetősége az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet részére, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése – a visszaható hatály tilalmát, valamint a kellő felkészülési idő követelményét leszámítva, melyek a jelen ügyben nem merülnek fel, és azokra az indítványban előadottak sem utalnak –, az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható {3270/2017. (X. 19.) AB végzés, Indokolás [22]–[23]}.
- [13] Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.
- [14] Az indítványozók – az Alaptörvény XIII. cikkének általuk állított sérelme kapcsán – az ügyükben felmerült probléma alapvető alkotmányjogi jelentőségét abban jelölik meg, hogy esetükben a tulajdonhoz való jog alkalmazott szabályai és azok alkalmazása nem garantálja a tulajdonhoz való alkotmányos alapjogot. Az indítványozók álláspontja szerint az általuk állított alaptörvény-ellenesség felveti másrészt a támadott bírói döntéseket befolyásoló alaptörvény-ellenességet is, mindeneke előtt azért, mert az ítéletek egyáltalán nem veszik figyelembe az alkotmányossági szempontokat, tételesen ugyan alkalmazzák a hatályos jogszabályokat, de olyan textualista, merev, szó szerinti értelmezéssel, ami kiüresíti a tulajdonhoz való jog tartalmát.
- [15] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is rámutat arra, hogy a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, szakjogi, törvényességi, tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, az alkalmazandó jog megállapítására vonatkozó, illetve jogértelmezési kérdések megítélésére, felülbírálatára nincsen lehetősége. Gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja, a következők miatt: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (IX. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [16] A kifejtettek fényében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány nem mutatott rá olyan körülményre, amely az Abtv. 29. §-a alapján indokolná a befogadást és az érdemi vizsgálatot. Az indítványban felvetett

érvek, indokolások az eljáró bíróságok tényállás megállapítását, az alkalmazandó jog megválasztására vonatkozó tevékenységét, jogértelmezését, bizonyíték-értékelését vitatják, ezek vizsgálatára viszont – a fentiek szerint – az alkotmánybírói eljárásban nincs lehetőség. Az eljáró bíróságok a bizonyítékok értékelése alapján megállapították az ügy tényállását, a tényállás és az alkalmazandó jogszabályok egybevetésével meghozták döntéseiket, amelyekben álláspontjukat tételesen kifejtették és indokolták. Az pedig, hogy ez az indítványozók elvesztességét eredményezte, önmagában nem követeli meg az Alkotmánybíróság beavatkozását.

- [17] Az Alkotmánybíróság végezetül rámutat arra, hogy az ingatlan jogi státuszának rendezése, a művelési ág megváltoztatásának kezdeményezése a Kktv. vonatkozó szabályai alapján az ingatlan mindenkori tulajdonosának joga és lehetősége.
- [18] Az indítványozók kezdeményezték azt is, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, ügyükkel összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség áll fenn. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozóknak az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kezdeményezési lehetősége nincs. Az Alkotmánybíróságnak – hivatalból eljárva – van ugyan lehetősége mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára, azonban jelen ügyben a testület ezt nem látta indokoltnak.
- [19] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány részben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörchneré dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/2111/2016.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3013/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.22.029/2015/12. számú részítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó önkormányzat (Sátoraljaújhely Város Önkormányzata, 3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 5.) jogi képviselője (dr. Barati Béla egyéni ügyvéd, 3980 Sátoraljaújhely, Kazinczy utca 16.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.I.22.029/2015/12. számú részítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését és azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokú bíróságot a panaszában támadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege a következőkben foglalható össze. Az indítvány benyújtására okot adó per felperesei tulajdonosai egy ingatlanok, amely közvetlenül szomszédos az indítványozó tulajdonaként nyilvántartott, kivett közterület megnevezésű perbeli ingatlannal. A felperesek 1988-ban vették birtokba nemcsak a saját tulajdonukat képező, hanem a perbeli ingatlant is, és azt együtt használták a saját ingatlanukkal. 1993-ban kerítést létesítettek, amelyet az utcafronton a perbeli ingatlanon is kiépítettek, majd 2003-ban az indítványozó tulajdonában álló ingatlanon szerszámos kamrát építettek. Az indítványozó 2014-ben arról tájékoztatta I. rendű felperest, hogy a per tárgyát képező ingatlanon építési munkákat tervez. A helyszíni szemle alkalmával tapasztalta, hogy az ingatlant felperesek elkerítették és azt sajátjukként használják, ezért az indítványozó felszólította őket az eredeti állapot helyreállítására. Az indítványozó vagyonáról rendelkező önkormányzati rendelet melléklete tartalmazza az önkormányzati vagyonlistát. A perbeli ingatlant a 2014. október 15-i állapot szerint a vagyonkataszteri nyilvántartás nemzeti törzsvagyonként tünteti fel.
- [3] A felperesek keresetükben kérték annak megállapítását, hogy a perbeli ingatlan tulajdonjogát egymás közt egyenlő arányban elbirtoklás címén megszerezték. A bíróság felperesek keresetének helyt adott és kimondta, hogy az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy a perbeli ingatlan mikortól forgalomképtelen törzsvagyon. Utalt arra, hogy az indítványozó részéről a perben hivatkozott, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 2012. január 1-jén lépett hatályba, ezért annak rendelkezései jelen ügy szempontjából irrelevánsak, mivel az elbirtoklás még a törvény hatálybalépése előtt bekövetkezett. A bíróság álláspontja szerint az indítványozó nem csatolt olyan bizonyítékot, amelyből kétséget kizáró módon megállapítható lett volna, hogy a rendelet megalkotásakor annak mellékletében szerepelt volna a perbeli ingatlan, ezáltal az törzsvagyon körébe tartozott volna. Így az indítványozó képviselő testületi döntésről készült jegyzőkönyvet nem mutatott be annak alátámasztására, hogy a perbeli ingatlant mikor nyilvánították forgalomképtelen törzsvagyonná, ami kizárta volna az elbirtoklást. A bíróság ugyanakkor a per adatai alapján kétséget kizáró módon megállapította, hogy a felperesek a perbeli ingatlant 1988-ban a saját tulajdonukat képező ingatlannal együtt birtokba vették, 2014-et megelőzően a felpereseket az indítványozó nem szólította fel arra, hogy az ingatlan birtoklásával hagyjanak fel. Az elsőfokú bíróság „a bizonyítékok együttes értékelésével” így arra a következtetésre jutott, hogy a felperesek 2006. június 9-én a perbeli ingatlan tulajdonjogát elbirtoklás jogcímén megszerezték.
- [4] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és felperesek keresetét elutasította. Érvéle szerint az elbirtoklás kezdő időpontját 1993-tól lehetne számítani, ezért az elbirtoklással való tulajdonszerzés legkorábban 2008-ban következhetett volna be. A felperesek a „sajátjakénti birtoklás” tényét nem bizonyították, a II. rendű felperes tudta, vagy tudnia kellett volna, hogy a perbeli ingatlan más tulajdona, ezért a bíróság elvárhatónak tartotta, hogy a felperesek a magukhoz

kerített ingatlan nyilvántartási adatairól tájékozódjanak. A másodfokú bíróság megítélése szerint az indítványozó megfelelően bizonyította, hogy a perbeli ingatlan a kiemelt törzsvagyonba tartozik, ami önmagában kizárja az elbirtoklással való tulajdonszerzést.

- [5] A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljárta Kúria a másodfokon hozott jogerős részítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság „érdemben helyes” ítéletét helyben hagyta. Véleménye szerint az ügyben eljárta bíróságoknak abban a kérdésben kellett állást foglalniuk, hogy az elbirtoklási idő kezdetekor – 1993-ban – a perbeli ingatlan az indítványozó törzsvagyonába tartozott-e, és emiatt mint forgalomképtelen dolog elbirtoklása kizárt volt-e. Az indítványozó a per során nem bizonyította, hogy a perbeli ingatlan, mint kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon az önkormányzati törzsvagyon része, és így forgalomképtelen. A perbeli ingatlan közút jellege sem az ingatlan-nyilvántartásból, sem az ingatlan fekvéséből nem következik, azt még indítványozó is 2004-ben „kert” művelési ágú ingatlanként nevezte meg, így az nem minősül „ex lege” törzsvagyonnak. Nem fogadható el az indítványozónak az az előadása – állapítja meg a Kúria –, hogy az ingatlan az Nvtv. rendelkezéseivel összhangban is törzsvagyon, mert a 2012-ben hatálybalépett törvénynek nem volt visszaható hatálya, és az indítványozó azt sem bizonyította, hogy az általa használt fogalomrendszer: azaz a „nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon” és a „nemzeti vagyon körébe tartozó ingatlanok” 2004-ben már alkalmazásra kerülhettek. Az indítványozó a perben azt sem bizonyította, hogy a perbeli ingatlanon olyan közfeladatot gyakorolt volna, amely indokolná kiemelt törzsvagyonba sorolását. Az adott ügyben viszont felperesek megfelelően bizonyították, hogy a perbeli ingatlan 2003-ban nem lehetett az önkormányzati vagyonkataszter része. A Kúria megítélése szerint az adott ügyben az elbirtoklás Ptk. szerinti együttes feltételei megvalósultak, annak objektív és szubjektív kritériumait a felperesek bizonyították, azaz sajátjukként szakadatlanul birtokolták a perbeli ingatlant, azt véglegesnek tekintették és alappal következtettek arra, hogy birtoklásukat más sem szakíthatja meg. Ennek eredményeként a felperesek a tulajdonjogot a perbeli ingatlanon a törvény erejénél fogva 2008-ban megszerezték, így jogosultak kérni annak ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzését.
- [6] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát a Kúria részítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérve, mivel az, az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét és 32. cikk (6) bekezdését sérti. Az indítványozó az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdése sérelmét arra alapozza, hogy a Kúria túlterjeszkedett a kereseti kérelemben foglaltakon akkor, amikor azt állapította meg, hogy az elbirtoklás 2008-ban következett be, miközben felperesek az elbirtoklási idő végét, azaz tulajdonszerzésük időpontját 2006. június 9. napján jelölték meg. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, 32. cikk (6) bekezdése és 28. cikke sérelmének alátámasztásaként az indítványozó előadja, hogy „téved a Kúria, amikor az önkormányzati tulajdonban álló, közterületként nyilvántartott utcát („Névtelen utca”) nem minősíti közútnak”. Véleménye szerint a perbeli ingatlan az általa „hivatkozott jogszabályok, valamint jogi tények alapján kétség kívül közútnak minősül”. Nézete szerint a Kúria ezért feleslegesen vizsgálta, hogy a perbeli ingatlan mikor került a vagyonkataszterbe felvételre, mivel a helyi közút ex lege forgalomképtelen. Az indítványozó ezt követően amellettt érvel, hogy álláspontja szerint a perbeli ingatlannal kapcsolatosan az elbirtoklás Ptk.-ban írt feltételei sem a sajátjakénti birtoklás, sem pedig a tizenöt évi birtoklás tekintetében nem teljesültek, illetve az elbirtoklás megszakadt. A Kúria a közút fogalmát nem a jogszabályok céljával összhangban és a közjónak megfelelően értelmezte, ezzel ítéletével az indítványozót tulajdonától megfosztotta, így az a közúttal kapcsolatos feladatait ellátni nem tudja – összegzi alkotmányjogi panaszát az indítványozó.
- [7] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [8] 4.1. A panaszt benyújtó önkormányzat indítványozói jogosultságának Abtv. 51. § (1) bekezdése szerinti vizsgálata kapcsán az Alkotmánybíróság utal az ezzel a kérdéssel kapcsolatosan kialakított gyakorlatára. Eszerint „[a]z önkormányzat is élhet az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal, feltéve, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló jogvitás ügyben mellérendelt jogalanyként és nem a közhatalom gyakorlójaként járt el. Az indítványozói jogosultság szempontjából tehát nem az önkormányzat (egyébként különleges) jogi státuszának, hanem annak van relevanciája, hogy az önkormányzat az alapul fekvő ügyben, hierarchikus viszonyban,

- a közhatalmi jogosítványaiával élve, avagy a vagyoni forgalom mellérendelt alanyaként járt-e el. Az Alkotmánybíróság álláspontja ugyanis változatlan a tekintetben, hogy az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz – szervezet esetében is –, az egyedi ügyben bekövetkezett, Alaptörvényben biztosított, egyéni jogsérelem orvoslásának eszköze, amely nem az önkormányzat *sui generis*, vagy az állam által átruházott hatáskörben hozott közhatalmi döntéseinek kikényszerítésére szolgáló intézmény” {3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}.
- [9] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panaszt benyújtó önkormányzat az indítvány beadására okot adó polgári peres eljárásban mellérendelt félként, a per alpereseként, a közhiteles nyilvántartás szerint a per tárgyát képező ingatlan bejegyzett tulajdonosaként, azaz semmiképpen sem közhatalom gyakorlójaként vett részt, így indítványozói legitimációval – a fent idézett alkotmánybírósági gyakorlat fényében – kétséget kizáróan rendelkezik.
- [10] 4.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetében. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabály, bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. A bírói döntéssel összefüggésben hivatkozik ugyanaz indítvány az Alaptörvény I. cikk (4) bekezdésének sérelmére is, azonban ezzel összefüggésben alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz, érvelése a kúriai ítélet törvényességi kritikája. Az indítvány e vonatkozásban nem felel meg a határozott kérelem követelményének.
- [11] Az Abtv. 27. § a) pontja értelmében az olyan – az ügy érdemében hozott, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb – bírói döntéssel szemben biztosított az alkotmányjogi panasz lehetősége az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet részére, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti. Az Alaptörvény – az indítványozó által megsérteni állított – 28. cikke a bíróságok számára állapít meg elvárásokat a jogszabályok értelmezésével összefüggésben, így az nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, ezért arra alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [12] 4.3. Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a panasz befogadására.
- [13] Az indítványozó – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és 32. cikke (6) bekezdésének sérelme kapcsán – állítja a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség fennállását, mivel a döntés következtében tulajdonjogát elvesztette.
- [14] Az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is rámutat arra, hogy a testület a bírói ítéleteket kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálhatja felül, szakjogi, törvényességi, tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési, illetve jogértelmezési kérdések megítélésére, felülbírlatára nincsen lehetősége. Gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az erre irányuló indítványok befogadását visszautasítja, a következők miatt: „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során az Alkotmánybíróság attól is tartózkodik, hogy a bíróságok felülbírlati jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (IX. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

- [15] A kifejtettek fényében az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány nem mutatott rá olyan körülményre, amely az Abtv. 29. §-a alapján indokolná annak befogadását és érdemi vizsgálatát. Az indítványban az indítványozó valójában a támadott ítélet törvényességi szempontú felülvizsgálatát kérte az Alkotmánybíróságtól, amikor a megállapított tényállás helytállóságát, a bíróság jogértelmezését, bizonyíték-értékelését, azaz a bizonyítékokból levont következtetések helyességét vitatja, ezek felülvizsgálatára viszont – a fent írtak szerint – az Alkotmánybíróság eljárásában nincs lehetőség. A Kúria a rendelkezésére álló bizonyítékok értékelése alapján állapította meg az ügy tényállását, a tényállás és az alkalmazandó jogszabályok egybevetésével hozta meg döntését, amelyben álláspontját és annak indokolását részletesen kifejtette. Az pedig, hogy ez az indítványozó pereszteségét eredményezte, önmagában nem követeli meg az Alkotmánybíróság beavatkozását.
- [16] Az indítványozó kezdeményezte azt is, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az elsőfokú bíróságot a panaszban támadott határozat végrehajtásának felfüggesztésére. Tekintettel az alkotmányjogi panasz visszautasítására, az Alkotmánybíróságnak az erre irányuló kérés teljesítésének vizsgálatára nem volt lehetősége.
- [17] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány részben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, részben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjában foglalt törvényi feltételnek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/571/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3014/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szolnoki Törvényszék 4.Pf.21.367/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély (a továbbiakban: indítványozó), jogi képviselővel (dr. Gyönyörű Zoltán, 1027 Budapest, Frankel Leó út 5., magassföldszint 3.) eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Szolnoki Törvényszék 4.Pf.21.367/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítványozó (a támadott bírói döntés szerinti perben felperes) a Tisza Takarékszövetkezettel (5435 Martfű, Ó Nagy Benjámin út 1.) (a támadott bírói döntés szerinti perben alperes, a továbbiakban: alperes) 2001. június 12-én lakáscélú kölcsönszerződést kötött.
- [3] 2.1. Az alperes a kamatváltozásokról az indítványozót többször értesítette, aki – első ízben 2001 októberében – késelelembe esett. Végül az alperes 2009. március 26-án a szerződést felmondta, a közjegyzőtől fizetési meghagyás kibocsátását kérte az indítványozóval és kezeseivel szemben. A kibocsátott fizetési meghagyással szemben az indítványozó nyújtott be ellentmondást, a készfizető kezeseinek vonatkozásában a fizetési meghagyás ellentmondás hiányában jogerőssé vált. A perré alakult eljárásban az alperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az indítványozót a kölcsön és kamatai megfizetésére.
- [4] A Szolnoki Városi Bíróság 5.P.22.395/2010/4. számú ítéletében az indítványozót – az alkotmányjogi panasszal érintett per tárgyát képező kölcsönszerződéssel összefüggésben – kötelezte a kölcsön és kamatai megfizetésére. Ezen bírósági döntés alapján az indítványozóval, mint adóssal szemben a Szolnoki Városi Bíróság 2012. április 4-én 1101-5.Vh.306/2012. szám alatt végrehajtási lapot állított ki, melynek következtében indult végrehajtási eljárás azóta is folyamatban van.
- [5] 2.2. Az indítványozó ezt követően a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt kereseti kérelmet terjesztett elő. A Szolnoki Törvényszék ítéletében a kölcsönszerződés érvénytelenségét megállapította.
- [6] Az ítélettel szemben az alperes nyújtott be fellebbezést. A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a fellebbezést alaptalannak találta és a kölcsönszerződés érvénytelenségét megállapító elsőfokú döntést helyben hagyta.
- [7] 2.3. Az indítványozó e kölcsönszerződés érvénytelensége iránti per befejeződése előtt, a folyamatban lévő végrehajtási eljárás megszüntetése iránt keresetet nyújtott be, melyben arra hivatkozott, hogy kölcsönszerződésük fogyasztási kölcsönszerződésnek minősül, ennek megfelelő jogszabályi rendelkezések értelmében tisztességtelen és érvénytelen. Utalt arra, hogy az alperes vele szemben nem számolt el, neki az alperessel szemben tartozása nem áll fenn, az alperesi követelés megszűnt, és kérte a végrehajtás felfüggesztését is. Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy a végrehajtás a végrehajtási lap kiállításával megindult, így nem kérdőjelezhető meg a jogügylet érvényessége; az indítványozó által hivatkozott semmisségi okok nem állnak fenn.
- [8] Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 368. § rendelkezései alapján elutasította. A bíróság abból indult ki, hogy a végrehajtási lap kibocsátását megelőzően e kölcsönszerződéssel kapcsolatban peres eljárás volt folyamatban. Az indítványozónak

az alapkövetelés vitatására a peres eljárásban lett volna lehetősége, a végrehajtás megszüntetése iránti per nem speciális jogorvoslat, és az alapkövetelés elbírálására végrehajtás megszüntetése iránti perben – a végrehajtási lap kibocsátását követően – a bíróságnak nincs törvényes lehetősége. Rámutatott a bíróság arra is, hogy a peres eljárásban a végrehajtandó követelésről már érdemben döntöttek, az erről szóló jogerős ítélet alapján a bíróság a végrehajtási lapot kiállította. A végrehajtás megszüntetése iránti perben a végrehajtandó követelésre vonatkozó érdemi jogvitának további helye nincs, hiszen a jogvitában az indítványozó valójában a végrehajtási alapjául szolgáló ítélet marasztaló rendelkezését sérelmezi, a jogerős ítéletben megállapított fizetési kötelezettséget azonban a Pp. 368. §-ában írt feltételek megvalósulása hiányában nem lehet vitássá tenni.

- [9] 2.4. Az ítélet ellen az indítványozó fellebbezéssel élt, melyben elsődlegesen az ítélet megváltoztatását és a végrehajtási eljárás megszüntetését, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte. Fellebbezésében kifejtette, hogy a jogerős ítélet a szerződés érvénytelenségéről semmilyen megállapítást nem tartalmazott, mert a korábbi per tárgya nem a szerződés érvénytelensége volt. Hivatkozott arra, hogy ebben a tárgyban a Szolnoki Törvényszék előtt peres eljárás volt folyamatban, amely perben az indítványozó a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségének, az érvénytelenség jogkövetkezményei levonása nélkül történő megállapítása iránt terjesztett elő kereseti kérelmet. A perben a Szegedi Ítéltábla időközben meghozott jogerős ítéletében megállapította, hogy a kölcsönszerződés a teljes hiteldíjmutató hiánya miatt semmis. Az indítványozó szerint ezért a kölcsönszerződés érvényesen nem jött létre. Fellebbezésében utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a tájékoztatási kötelezettsége elmulasztásával eljárási szabályt sértett. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az ügyben eljáró végrehajtót a végrehajtási eljárásban megtérült követelés összege, az eljárással kapcsolatban felmerült költségek, díjak, az azokat megalapozó körülmények és az általa lefolytatott eljárási cselekmény tekintetében nem nyilatkoztatta és jogszabálysértően mulasztotta el az indítványozó vitatása ellenére az alperesi követelés összegszerűségének a vizsgálatát.
- [10] Az indítványozó utalt arra, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló jogerős ítélet meghozatala előtt a végrehajtani kívánt követelés érvénytelenségére vonatkozó később született jogerős ítélet hiányában az indítványozónak erre még nem volt lehetősége hivatkozni, ezért a perbeli végrehajtás megszüntetésének a törvényi feltételei fennállnak.
- [11] Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helyben hagyását kérte annak helyes indokaira utalással.
- [12] A másodfokon eljáró Szolnoki Törvényszék az indítványozó fellebbezését nem találta alaposnak, és az elsőfokú ítéletet 4.Pf.21.367/2016/4. számú ítéletében helybenhagyta.
- [13] A törvényszék hangsúlyozta, hogy a perbeli szerződés alapján indult marasztalási perben az indítványozónak lehetősége volt – érvénytelenségi kifogás keretében – hivatkozni a szerződés érvénytelenségére, amelyet azonban nem tett meg. A törvényszék szerint „[ö]nmagában az a körülmény, hogy egy másik eljárásban hozott ítélet az érvénytelenséget megállapította, a jogerős marasztaló ítéletet nem teszi hatálytalanná. Nem maga az ítélet az a tény, amelyre [az indítványozó] hivatkozhatott volna a marasztalási perben, hanem az érvénytelenség, amelynek okai már a szerződés megkötésekor fennálltak. Ezeket az okokat [az indítványozó] az alapeljárásban is felhozhatta volna, az okok a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban is közölhetőek voltak. A fentiekre figyelemmel [az indítványozó] a Pp. 368. § a) és b) pontja szerinti feltétel fennállását nem tudta bizonyítani; az általa hivatkozott indokok alapján a végrehajtás nem szüntethető meg. [Az indítványozó] által hivatkozott jogerős ítélet egyébként semmilyen rendelkezést nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy a jogerős marasztaló ítélet hatályát vesztené. Nincs olyan egyéb jogszabály sem, amely úgy rendelkezik, hogy a végrehajtási lappal indult végrehajtás megszüntetése iránti perben a jogerős ítélet szerinti marasztalást jogalap vagy összegszerűség tekintetében vizsgálni lehetne. A jogerős marasztalás felülbíráhatóságának jogintézménye a perújítási eljárás. [Az indítványozó] azonban nem perújítási kérelmet terjesztett elő. Mindezek alapján [az indítványozó] által hivatkozott eljárási szabályok megsértése sem valósult meg, mert az elsőfokú bíróságnak nem volt tájékoztatási kötelezettsége a szerződés érvénytelenségével illetve [az indítványozói] teljesítményekkel kapcsolatos bizonyítás tekintetében.” A törvényszék ugyanakkor helyállónak találta az indítványozó fellebbezésében előadott érvelését, hogy az elsőfokú bíróságnak meg kellett volna keresnie a végrehajtót az eljárással kapcsolatban felmerült költségek, díj, az azokat megalapozó körülmények és az általa lefolytatott eljárási cselekményeket tartalmazó nyilatkozat tekintetében a Pp. 370/A. § (5) bekezdése alapján.

- [14] E mulasztást azonban úgy értékelte, hogy „[e]z az eljárási szabálysértés azonban a végrehajtás megszüntethetőségének hiányában nem volt kihatással az érdemi döntésre, így a tárgyalás megisméltése, illetve kiegészítése nem szükséges.”
- [15] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [16] 3.1. Ebben állította, hogy a Szolnoki Törvényszék támadott ítéletében „kirívóan jogellenes” értelmezést adott a Pp. 368. § a) pontja tekintetében, így a bíróság jogalkalmazó tevékenysége súlyosan sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit. Állította, hogy a támadott döntés az indítványozó bírósághoz való fordulása jogát „kiüresítette”, jogorvoslati jogát „elvonta”.
- [17] Az indítványozó hivatkozott az Emberi Jogok Európai Egyezmény 6. cikk (1) §-ára és az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlatára. Az indítványozó alapvető alkotmányjogi jellegű kérdésként jelöli meg, hogy érvénytelen követelés alapján folytatható-e bírósági végrehajtási eljárás. Indokolásában előadta, hogy „jogerős ítélettel megállapított érvénytelen szerződésen alapuló érvénytelen követelésre vonatkozóan végrehajtási lapot sem lehetett volna jogszerűen kiállítani, ezért a végrehajtási eljárást meg kellett volna szüntetni.” Hivatkozott az indítványozó az 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontjára, miszerint „az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetők el. Ez az a jogkövetkezmény, amelyet semmisség esetén a bíróságnak hivatalból kell alkalmaznia, illetve amelyre – ha törvény kivételt nem tesz – bárki határidő nélkül hivatkozhat.” Állította, hogy neki „a végrehajtani kívánt követelés érvénytelenségére a végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat meghozatalát megelőző eljárásban (erre vonatkozó jogerős ítélet hiányában) nem volt lehetősége” hivatkozni. Álláspontja szerint a Pp. 368. § a) pontja alapján lehetőség lenne a perbeli végrehajtás megszüntetésére, minthogy erre nem került sor, a Szolnoki Törvényszék a tisztességes eljáráshoz való jogát sértette „alaptörvény-ellenes”, „önkényes” és „szűkítő” jogértelmezésével. Ezáltal „jogbizonytalanságot eredményezett”. Érveit a jogvita érdemi elbírálását illetően akként összegezte, hogy „határidő nélkül lehet hivatkozni szerződés semmisségére és így érvénytelen követelésre vonatkozóan bírósági végrehajtási eljárás sem folytatható.”
- [18] 3.2. Az indítványozó továbbá arra hivatkozott, hogy a sérelmezett bírói döntés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és az Alaptörvény 28. cikkét, mert „egy kötelmi jogi igény tekintetében a szerződés érvénytelenségét megállapító jogerős ítélet ellenére egy (a szerződés érvénytelenségét megállapító jogerős ítélet meghozatalát megelőző) korábbi marasztaló ítélet alapján nem rendelkezik az érvénytelen követelés alapján foganatosított végrehajtás megszüntetéséről.”
- [19] Érvelésében idézte az indítványozó az Alkotmánybíróság 9/1992. (I. 30.) AB határozatát valamint a 21/1993. (II. 2.) AB határozatát jogbiztonság tekintetében. Álláspontja szerint a jogállamiság elve azáltal sérül, hogy a Pp. 368. §-a és a 269. §-a a „végrehajtás megszüntetési és korlátozási per indításának feltételeit illetően indokolatlanul különbséget tesz a végrehajtási lappal és a vele egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal, valamint a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal és a vele egy tekintet alá eső végrehajtható okirattal elrendelt végrehajtás között”. Az indítványozó nézete szerint ez megalapozza a hivatkozott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét. Arra hivatkozott továbbá, hogy a Pp. 368. § a) pontja sérti a „normavilágosság elvét” és állította, hogy „a bíróság számára önkényes jogértelmezés tárgyává teszi a perindítás okainak, illetve annak fennálltának mérlegelését”. Sérelmezte, hogy a Szolnoki Törvényszék döntése nyomán „két ellentétes tartalmú ítélet került meghozatalra.”
- [20] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [21] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [22] 4.1. Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény B) cikke (1) bekezdése és az Alaptörvény 28. cikke vonatkozásában az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Abtv. 27. § alapján csak az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme esetén nyújtható be alkotmányjogi panasz.

- [23] Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a kérdésben, hogy az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, ezért erre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]; valamint 3107/2017. (V. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}, függetlenül attól, hogy az indítványban ezzel összefüggésbe hozott XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései sérelmének esetleges fennállása esetén az Alaptörvény B) cikke (1) bekezdése sérelmére hivatkozás funkciótlan lenne.
- [24] Az Alaptörvény 28. cikke ugyancsak nem tekinthető az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát tartalmazó alaptörvényi rendelkezésnek, ezért alkotmányjogi panasz erre sem alapítható.
- [25] 4.2. Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdése rendelkezései alaptörvényben biztosított jogokat fogalmaznak meg. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az indítvány azonban ezen alaptörvényi cikkek vonatkozásában alkotmányjogi értelemben értékelhető indokolást nem tartalmaz. Az indítványozó a bírói jogértelmezést vitatva kérte az Alkotmánybíróságtól a támadott ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, anélkül, hogy indítványa alaptörvény-ellenesség kétségét vagy alapvető alkotmányjogi kérdést vetne fel.
- [26] Az Alkotmánybíróság jelen döntésében is rámutat arra, hogy az „Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvény-nyel való összhangját. A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. Ezért fogalmaz úgy az Abtv. 27. §-a, hogy az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A jogalkotó ezzel a 2012. január 1-jétől hatályos rendelkezéssel teremtette meg a bírói jogalkalmazás és jogértelmezés alkotmányossága vizsgálatának korábban nem ismert lehetőségét. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény és az Abtv. idézett rendelkezéseiből is kitűnik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panason keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [27] Mindezeket figyelembe véve az indítvány nem felel meg részben az Abtv. 27. §-ában illetve az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételnek, ezért azt Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 27. §-ára és 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1421/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3015/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 3.Bf.1205/2015/8. számú végzése és a Budaörsi Járásbíróság 11.B.585/2014/14. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó [Sherpa Team Kft. (1195 Budapest, Hofherr Albert utca 3.)] jogi képviselője [dr. Kiss Elemér ügyvéd (1065 Budapest, Podmaniczky utca 16.)] útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] Az indítványozó képviselőjének egy másik gazdasági társaság képviselője ellen tett feljelentése alapján a Budaörsi Rendőrkapitányság jelentős értékre elkövetett lopás bűntette miatt rendelt el nyomozást, amelyet később – figyelemmel arra, hogy a nyomozás adatai alapján a bűncselekmény elkövetése nem volt megállapítható és az eljárás folytatásától sem volt eredmény várható – megszüntetett. Az indítványozó a nyomozó hatóság nyomozást megszüntető határozatával szemben panaszt nyújtott be, amelyet a Budaörsi Városi Ügyészség elutasított, ezért az indítványozó – mint pótmagánvádló – jogi képviselője útján vádindítványt nyújtott be a Budaörsi Városi Bíróságra. A bíróság – a jogszabályban meghatározott átnevezését követően Budaörsi Járásbírósággént eljárva – a 11.B.585/2014/2. számú ítéletében vádlottat a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 331. § (1) bekezdése alapján – bizonyítottság hiányában – felmentette. Az indítványozó fellebbezése alapján eljáró Budapest Környéki Törvényszék a 3.Bf.434/2013/2. számú végzésével helybenhagyta a járásbíróság végzését.
- [3] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában és annak kiegészítésében kifejtette, hogy az említett bírósági döntések az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését sértik. Az alapügyben a büntetőjogi felelősség kérdésében való döntés során az eljáró bíróságoknak mindenekelőtt azt kellett megállapítania, hogy kinek a tulajdonában állt az elkövetési tárgy. Az indítványozó álláspontja szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozta, hogy az eljáró bíróságok nem állapították meg kétséget kizáróan az elkövetési tárgy vonatkozásában fennálló tulajdonjogát, mivel az értékelés körébe vonták az ügyben született, egymásnak ellentmondó vallomásokot is, holott az indítványozó a tulajdonjogát okirattal (adásvételi szerződéssel) igazolta. Érvelése szerint, mivel az okirati bizonyítéknak a bizonyítás tekintetében kitüntetett szerepe van, a bíróságok e tevékenységükkel tulajdonképpen figyelmen kívül hagyták az általa csatolt okirati bizonyítékot és ez – az indítványozó szerint – már nem is a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés, hanem súlyos – az eljárás tisztességtelenségét jelentő – eljárási hiba. Végül az indítványozó utalt arra, hogy ha az Alkotmánybíróság mégis mérlegelési – azaz alkotmányjogi panaszban általában nem támadható – kérdésnek tekinti az okirati bizonyíték figyelmen kívül hagyását, abban az esetben értékelje olyan kirívó értékelési hibának, amely az ügyben az anyagi igazságnak ellentmondó döntést eredményezett, ezzel sértve a tisztességes eljáráshoz való jogot.
- [4] Mindezekre figyelemmel az indítványozó kérte az említett bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [6] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőn belül terjesztette elő.

- [7] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezését és megfelelő indokolást is tartalmaz. Ezenkívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [8] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e. Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben pótmaradványként járt el.
- [9] Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további jogorvoslati lehetősége nem állt fenn.
- [10] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [11] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az indítványozó panaszában megjelölt-e olyan alaptörvény-ellenességet, amely a bírói döntést érdemben befolyásolta.
- [12] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság a büntetőeljárás során lefolytatott bizonyítás törvényességét, a beszerzett bizonyítékok bizonyító erejét, illetve az azokból levont következtetéseket a bíróságtól eltérő módon értékelje. Az Alkotmánybíróságnak ugyanakkor az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján a bírósági eljárást befejező döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára van hatásköre. A bírói döntések ellen benyújtott alkotmányjogi panasz nem tekinthető tehát a további jogorvoslattal nem támadható bírósági döntések általános felülvizsgálata eszközének, mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi {3111/2012. (VII. 26.) AB végzés, Indokolás [3]}. Ebből következően az Alkotmánybíróság a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének felülbírálatára sem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [13] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tekintetében kifejtettek nem minősülnek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó panasz nem tartalmaz semmilyen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [15] 4. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt bírósági ítéletben foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [16] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1281/2016.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3016/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 5.Bnyf.264/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Selex-M Korlátolt Felelősségű Társaság (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (Dr. Bencző Ügyvédi Iroda, 4026 Debrecen, Bethlen utca 10–12/A. 1/11., képviseli: dr. Bencző Ákos ügyvéd) útján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a Szegedi Törvényszék 5.Bnyf.264/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és – a Szegedi Járásbíróság 13.Bny.1/2017/2. számú végzésére is kiterjedő hatályú – megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [3] 2. A támadott bírói döntés alapjául szolgáló, az indítványozó által előadott tényállás a következő volt. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § *a*) pontjába ütköző költségvetési csalás bűntette és más bűncselekmények miatt indult büntetőeljárásban a Szegedi Járásbíróság 18.Bny.258/2015/4. számú végzésével a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 159. § (1)–(3) bekezdése, valamint a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény 6. § (1) bekezdése alapján egyrészt vagyonelkobzás, másrészt jogi személlyel szemben alkalmazható pénzbírság biztosítására az indítványozó tulajdonát képező meghatározott bankszámlák, vagyontárgyak, és követelések zár alá vételét rendelte el.
- [4] Az indítványozó a zár alá vétel feloldása iránti indítványt terjesztett elő a Szegedi Járásbíróságon, és okiratokkal igazolta, hogy a büntetőeljárás tárgyát képező vagyoni hátrányt teljes egészében megfizette.
- [5] A Szegedi Járásbíróság 13.Bny.1/2017/2. számú végzésével a zár alá vétel feloldása iránti kérelmet elutasította; míg az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Szegedi Törvényszék 5.Bnyf.264/2017/2. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.
- [6] A másodfokú bíróság végzése indokolásában megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette a történeti tényállást, és annak jogi minősítését is; illetőleg helyesen foglalt állást a zár alá vétel szükségességét illetően is. Hangsúlyozta, hogy nem a nyomozási bíró, vagy az ő határozatát elbíráló másodfokú bíróság feladata annak mérlegelése, hogy amennyiben vádemelésre sor kerül, az esetleges elmarasztaló ítéletet hozó bíró milyen mértékű pénzbírságot fog alkalmazni. Végül kimondta a bíróság azt is, hogy az a tény, hogy az indítványozó az adókülönbözetet – a bírságot és a késedelmi pótlékot –, megfizette, a büntetés kiszabása körében jelentőséggel bír, azonban nem zárja ki a vagyonelkobzás, illetőleg jogi személlyel szemben intézkedés alkalmazását, így a zár alá vétel fenntartását továbbra is indokoltnak tartotta.
- [7] 3. Az indítványozó a zár alá vétel feloldása iránti kérelmet elutasító bírói döntést másodfokon helybenhagyó végzés ellen fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz. Álláspontja szerint a Szegedi Törvényszék végzése sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) bekezdését. Az indítványozó szerint a zár alá vétel a kényszerintézkedéssel érintett vagyonelemek feletti rendelkezési jogot függeszti fel, meghatározott cél – a későbbi vagyonelkobzás, vagy jogi személlyel szemben alkalmazásra kerülő pénzbírság kiszabása esetén, ezek biztosítása – érdekében. Az indítványozó – előadása szerint – a költségvetést ért teljes vagyoni hátrányt a nyomozás során megfizette, így a vagyonelkobzásnak már a bűnösség megállapítása esetén sem lesz helye. Ugyancsak vitatja a jogi személlyel szemben alkalmazható

intézkedés kiszabásának szükségességét, és kifogásolja, hogy a bíróság a másodfokú végzésben megfogalmazott álláspontjával a döntési kötelezettsége alól „kibújt”, így a bírói döntés szerinte egy előrehozott ítélet. Az indítványozó szerint a kényszerintézkedés fenntartása a vagyon a feletti rendelkezés szabadságának, így a tulajdonhoz való jogának a zár alá vétel céljával is ellentétes, súlyosan aránytalan korlátozását jelenti.

- [8] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben az indítványozó egyrészt az észszerű határidőn belüli elbírálás követelményére hivatkozott. Ezzel összefüggésben sérelmezte, hogy a nyomozási bíró a Be.-ben előírt szigorú, naptári napokban meghatározott határidőt nem tartotta be. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sérülni vélte a fegyveregyenlőség elvét, és a hatékony védelemhez való jogot is; a Szegedi járásbíróság ugyanis az indítványozó zár alá vétel feloldására irányuló kérelmével összefüggésben az ügyészség álláspontját tartalmazó átiratot nem küldte meg részére. Az indítványozó végül az indokolási kötelezettség sérelmét is állította, szerinte a bírói döntésekben a bírónak nem csak azokra az érvekre kell kitérnie, melyeket a döntés meghozatala során irányadónak tekintett, hanem arról is számot kell adnia, hogy az azokkal szemben felhozott érveket milyen okból mellőzte, vagy nem fogadta el. E körben arra is hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú döntést helyes indokainál fogva helyben hagyta, e végzésből pedig nem ismerhető meg, hogy a bíróság a döntése meghozatalakor milyen szempontokat vett figyelembe.
- [9] 4. Az indítványozót az Alkotmánybíróság főtítkára tájékoztatta arról, hogy a kényszerintézkedések tárgyában hozott végzés nem minősül az ügy érdemében hozott döntésnek, vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, így az Abtv. 27. §-a értelmében alkotmányjogi panasz előterjesztésének zár alá vétel megszüntetése iránti indítvány tárgyában született döntés ellen nincs helye. Az indítványozó a tájékoztatásra adott válaszában – az Alkotmánybíróság több határozatára hivatkozva – kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság a korábbi döntéseiben maga számára felállított értelmezési korlátokat fenntartva, a határozatok típusait önkényesen csoportosította. Ennek következményeként például elévülés vagy kegyelem okán az eljárást megszüntető végzés ellen helye lehet alkotmányjogi panasznak, azonban az Alaptörvényben biztosított jogok legsúlyosabb korlátozását jelentő kényszerintézkedésekkel szemben nem. Az indítványozó szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjának, vagy az Abtv. 27. §-ának nyelvtani értelmezéséből sem következik az Alkotmánybíróság korlátozó gyakorlata. Úgy véli, hogy az alkotmányjogi panasz lehetőségének kizárása következtében a kényszerintézkedések kapcsán hozott bírói döntések esetén az alkotmányos kritériumok nem érvényesíthetők jogorvoslat során. Ennek következtében az intézményvédelem lényegében kiüresedik; a kényszerintézkedések tárgyában hozott döntések meghozatala során a bíróságok a szükségesség és arányosság alkotmányos követelményének vizsgálatát mellőzik. Az indítványozó szerint kizárólag *contra legem* értelmezéssel lehetséges az, hogy a kényszerintézkedések tárgyában hozott bírói döntések az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal nem támadhatók.
- [10] 5. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak.
- [11] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indoklással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát. Az Alkotmánybíróság vizsgálat elvégzése során megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [12] Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az Abtv. 27. §-ának megfelelően alkotmányjogi panasz benyújtásának – egyéb feltételek mellett – az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen van helye. Az Alkotmánybíróság az indítványozó által is hivatkozott 3002/2014. (I. 24.) AB végzésben

- az Abtv. és a Be. szabályainak összevetésével értelmezte, hogy mely büntetőeljárásban hozott határozatok lehetnek az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz tárgyai.
- [14] E végzésben az Alkotmánybíróság kimondta, hogy habár az Abtv. és a Be. eltérő fogalmakat használ, a Be. az „érdemi döntés” fogalmat nem használja, és az Abtv. szerinti érdemi döntés nem esik egybe a Be.-ben alkalmazott ügydöntő határozat fogalmával, az Abtv. 27. § első és második fordulata alapján alkotmányjogi panasz keretében valamennyi ügydöntő határozat – az ítélet és az ügydöntő végzés – alkotmányossági vizsgálatára lehetőség van (lásd Indokolás [15]–[22]).
- [15] E végzés szerint „az ügydöntő határozat olyan határozat, amelyben a bíróság a vádról határoz, és a büntetőjogi főkérdésről, azaz a vádlott bűnösségéről foglal állást [Be. 257. § (1) bekezdés, Be. XIII. fejezet II. cím]. Az ügydöntő határozatokhoz jogerőhatás fűződik. Ügydöntő határozatnak minősül a felmentő és a bűnösséget megállapító ítélet. Az ítélet mellett ügydöntő határozatok a végzések közül a tárgyalás mellőzésével hozott végzés és az eljárás megszüntetéséről rendelkező végzés. Az ügydöntő végzések azonban eltérő természetűek, mert a megszüntető végzés nem tartalmaz a terhelt büntetőjogi felelősségéről szóló tartalmi döntést, a tárgyalás mellőzésével hozott végzésre pedig az ítéletre vonatkozó rendelkezések a megfelelő eltérésekkel irányadók [Be. 544. § (3) bekezdés és 547. § (3) bekezdés]” (Indokolás [16]).
- [16] Az Alkotmánybíróság megállapította azt is, hogy a Be. szerinti nem ügydöntő határozatok „egyéb kérdéseket érintenek, és nem jelentik az eljárás végleges lezárását. Ilyen nem ügydöntő határozatok lehetnek a kényszerintézkedésekkel kapcsolatos döntések, az áttétel, az eljárás felfüggesztése vagy a pervezető végzések” (Indokolás [17]).
- [17] A zár alá vétel a Be. kényszerintézkedéseket számba vevő VIII. fejezetében található, és a Be. 159. § (1) bekezdése értelmében a dolog, a vagyoni értékű jog, a követelés, illetve a szerződés alapján kezelt pénzeszköz feletti rendelkezési jogot függeszti fel. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben – a 3002/2014. (I. 24.) AB végzést és az ennek nyomán kialakult állandó gyakorlatát figyelembe véve – megállapította, hogy a zár alá vétel feloldását elutasító bírói döntés nem tekinthető ügydöntő határozatnak, mert nem a büntetőjogi főkérdésről szól. Nem minősül az Abtv. 27. §-a szerinti eljárást befejező egyéb döntésnek sem, ugyanis a büntetőeljárást érdemben nem zárja le (lásd például: 3057/2017. (III. 20.) AB végzés [7], korábban: 3040/2015. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [30]).
- [18] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. §-ában foglaltaknak, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1226/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3017/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.023/2015/10. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.I.35.586/2016/6. számú ítélete, továbbá az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 100. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó korlátolt felelősségű társaság – jogi képviselője (dr. Tatár Klára ügyvéd, 2200 Monor, Petőfi utca 8.) útján – 2017. szeptember 20-án az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.023/2015/10. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.I.35.586/2016/6. számú ítélete, továbbá az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 100. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozó szerint a két ítélet ellentétes az Alaptörvény XXIV., XXVIII. és XXX. cikkével, illetve R) cikk (2) bekezdésével, a jogszabályi rendelkezés pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével.
- [2] 2. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági eljárás felperese, illetve a bíróság által felülvizsgált közigazgatási hatósági (adóhatósági) eljárás ügyfele, egy bolti vegyes kiskereskedelemmel foglalkozó gazdasági társaság; az alapul fekvő jogvita alapja a következő tényállás volt. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Győr-Moson-Sopron Megyei Adóigazgatósága mint elsőfokú adóhatóság a 2007. és 2008. adóévre vonatkozóan valamennyi adónemre kiterjedő, bevallások utólagos vizsgálatára irányuló ellenőrzést végzett az indítványozónál. Az ezen ellenőrzés eredményeként meghozott, jelentős mértékű adóhiányt megállapító elsőfokú, majd az ezt helybenhagyó másodfokú adóhatósági határozatokat a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.063/2014/9. számú ítéletével hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú adóhatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, mivel az adóhatósági ellenőrzés során megállapított egyes tényeket és bizonyítékokat a felperes panaszos nem ismerhette meg, iratbetekintési jogával nem élhetett, illetve az alperes hatóság ezek egy részét nem csatolta az ellenőrzési jegyzőkönyvhöz. A megismételt adóhatósági eljárás eredményeként az elsőfokú adóhatóság 2014. október 15-én meghozott 2516511003. számú határozatában a későbbi indítványozót 311 258 000 Ft adóhiány megfizetésére kötelezte, továbbá adóbírságot szabott ki és késedelmi pótlékot is megállapított. Az elsőfokú adóhatóság szerint az új eljárásban készült jegyzőkönyv immáron tartalmazza mindazon releváns iratokat, melyek megismerhetőségének hiányát az alapeljárást felülvizsgáló Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az alperes hatóságnak felrótta. Ezen iratok alapján az elsőfokú adóhatóság arra jutott, hogy a felperes által benyújtott adóbevallások mögött nem valós gazdasági tevékenység áll; a szlovák cégek részére történő, ún. közösségi (vagyis az Európai Unió egy másik tagállamába irányuló) termékértékesítések fiktív ügyletek, melyek célja a belföldi termékértékesítés leplezése, ezáltal a belföldi termékértékesítés esetén kötelezően fizetendő áfa megfizetésének kijátszása (mivel a közösségi termékértékesítés esetében az áfatartalom 0%). A későbbi panaszos ügyfél az elsőfokú adóhatósági határozat ellen fellebbezett, azt azonban a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Nyugat-dunántúli Regionális Adó Főigazgatósága mint alperesi jogelőd 3759246886. számú másodfokú határozatával helybenhagyta. A tényállást a másodfokú hatóság az elsőfokú hatóság által hozott határozattal azonosan állapította meg; összességében arra jutott, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok azt bizonyítják, hogy a felperes a szlovák cégek közreműködésével a közösségi értékesítés látszatát keltve adómentesen értékesítette a termékeket Magyarországon.

- [3] Az indítványozó keresetet nyújtott be a jogerős adóhatósági határozat ellen, melyben az alperes másodfokú hatóság határozatának hatályon kívül helyezését kérte. Ebben kifejtette, hogy az adóhatóság annak ellenére nem vette figyelembe a megállapított áfakülönbözet társaságiadó-alapot csökkentő (így a társasági adó vonatkozásában a korábban befizetett adó egy részének visszaigénylését lehetővé tevő) hatását, hogy az ellenőrzést nemcsak áfa adónemre, hanem minden adónemre vonatkozóan végezte el; az adóhatóság pedig az adózó javára szolgáló tényeket is köteles feltárni. Ezenkívül az adóhiányt a szlovák adóalanyok terhére kellett volna megállapítani, velük szemben kellett volna átfogó vizsgálatot lefolytatni, nem a felperessel szemben. Szerinte az adóhatóság nem bizonyította, hogy az áruk (melyeket a szerződés szerint a vevő szlovák cégek fuvaroztak ki Magyarországról) nem hagyták el Magyarország területét, vagy hogy elhagyták ugyan, de a szlovák cégek ide értékesítették vissza azokat. Ha ez utóbbi is történt, az akkor is a szlovák cégeknek felróható, arra neki mint eladónak ráhatása nem volt, és arról tudomással nem bírt, ennek az ellenkezőjét az alperes hatóság sem bizonyította. Szerinte az adóhatóság a javára szóló tényeket szándékosan elhallgatta, és elfogult volt vele szemben. A hatóság csak az iratok egy részét tette számára megismerhetővé, így például a más társaságokra vonatkozó kapcsolt ellenőrzések vele kapcsolatos megállapításokat nem tartalmazó ellenőrzésének eredményeit nem ismerhette meg, valamint az alapeljárásban iratbetekintési jogával nem élhetett. Azt is sérelmezte, hogy az adóhatóság olyan bizonyítékokat (például tanúvallomásokat) is felhasznált, melyeket a vizsgált ügylet kapcsán indult, különösen nagy vagyoni hátrányt okozó csalás miatti büntetőeljárás során szerzett be a büntetőügyet elbíráló bíróságtól; az indítványozó szerint az adóhatóságnak ezen bizonyítékok felhasználására nem lett volna joga. Végül összességében arra hivatkozott, hogy az adóhatósági megállapítás alapjául szolgáló bizonyítékok ellentmondásosak, és a jogerős közigazgatási határozat egymást kizáró érveléseket tartalmaz.
- [4] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.023/2015/10. számú, elsőfokon jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. A bíróság szerint az alperes hatóság a határozata alapjául szolgáló tényállást teljes körűen feltárta, megállapításait bizonyította, és a tényekből helyes jogi következtetéseket vont le. Mindenekelőtt kiemelte, hogy amennyiben az adózó adómentességre tart igényt, ennek feltételeit neki kell bizonyítania; tehát nem az adóhatóságnak kell bizonyítania azt, hogy az adózó nem volt jogosult az adómentesség igénybe vételére. Ezt a felperes nem tudta hitelt érdemlően bizonyítani; az általa felajánlott bizonyítási eszközök [például a vevő szlovák cég bevallása, a nem megfelelően kitöltött fuvarozási okmány (CMR) stb.] erre nem voltak alkalmasak. Annak sem volt jelentősége, hogy a felperes milyen tudattartalommal bírt, mert az adómentesség igénybe vételéhez szükséges tény fennállása (a közösségi termékértékesítés megtörténte) olyan objektív körülmény, amelyet a felperesnek kell hitelt érdemlően bizonyítani. Utalt a bíróság arra is, hogy – a felperes interpretációjával ellentétben – az adóhatósági megállapítás tárgya nem az volt, hogy nem történt árumozgás, vagy hogy az áru nem hagyta volna el Magyarország területét; hanem az, hogy ha el is hagyta, azt Magyarországon értékesítették (ide értékesítették vissza), amely esetben áfamentes közösségi termékértékesítés nem valósul meg, azaz a magyar adójogi szabályok alapján az áfát meg kell fizetni.
- [5] Az ügylet fiktív jellege tehát nem az árumozgás hiánya miatt volt megállapítható, hanem amiatt, hogy az ügylet tényleges gazdasági tartalmában nem (adómentes) közösségi termékértékesítésnek, hanem (adófizetési kötelezettséggel járó) belföldi termékértékesítésnek minősült. Sem a helyszíni ellenőrzések, sem a vevő készletadatai nem bizonyították az áruk kivitelét, ahogy a fuvarokmányok hiányosságai sem támasztották alá a felperes állítását. A büntetőeljárásban keletkezett bizonyítékok vonatkozásában megállapította a bíróság, hogy a szabad bizonyítás rendszeréből következően semmilyen ok nem állt fenn arra, hogy a releváns tényállási elemek bizonyítására alkalmas bizonyítási eszközökből származó bizonyítékokat a hatóság ne használja fel, így az ott tett, a vizsgált ügyletek fiktív jellegét alátámasztó tanúvallomások felhasználása sem volt jogellenes; ugyanakkor a bíróság hangsúlyozta, hogy az adóhatóság nem kizárólag ezekre alapította a tényállást, ezek mellett számos más bizonyíték is az adóhatóság álláspontját támasztotta alá. Kiemelte, hogy a szlovák adóalanyokkal szemben – a felperes állításával ellentétben – joghatóság hiányában nem állapíthatott volna meg az adóhatóság adóhiányt, és nem kötelezhette volna őket az adó megfizetésére. Végül nem tartotta megalapozottnak azon felperesi hivatkozást sem, hogy az adóhatóságnak az áfa adónemben történt adómegállapításból következően társasági adó adónemben is megállapítást kellett volna tennie, ugyanis az értékesítést terhelő áfa megállapítása a társasági adót nem érinti. Összességében a bíróság megalapozatlannak tartotta azon felperesi hivatkozást, hogy az alperesi tényállás ellentmondásos lenne, illetve hogy a másodfokú adóhatóság nem foglalkozott volna érdemben az elsőfokú adóhatósági határozattal szembeni fellebbezés során előterjesztett érveivel, nem reagált volna érdemben azokra; a bíróság szerint az alperes a fellebbezésre foglaltakra kellő terjedelemben, érdemben reagált, a határozatból az adókülönbözet mértéke is kiderült, a gondos ügyintézés hiánya nem bizonyított, a ha-

tározat indokolása nem ellentmondásos, és az nem tartalmaz egymást kizáró érveléseket sem. Mindezek alapján a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.023/2015/10. számú, elsőfokon jogerős ítéletével a felperes keresetét mint alaptalant elutasította.

- [6] A jogerős közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélettel szemben a felperes panaszos felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát, másodlagosan pedig a közigazgatási és munkaügyi bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság az általa előadott kérelmeket és érveket csak formálisan bírálta el, így különösen nem bírálta el a felperes javára szolgáló bizonyítékok becsatolásának hiányára vonatkozó hivatkozását és az az alapjául szolgáló érveket, illetve azt sem indokolta, hogy az elsőfokú bíróság joghatósága miért kizárt a szlovák vevők vonatkozásában. Nem értett egyet azon jogértelmezéssel sem, hogy az áfahiány megállapítása nincs kihatással a társasági adóra, így az ebből adódó következmények levonásának elmaradása miatt a bíróságnak az adóhatósági határozatot jogsértőnek kellett volna nyilvánítania. Állítása szerint a közösségen belüli termékértékesítés igazolásának módját a magyar jogalkotó nem szabályozta, így nincs olyan jogszabály, amely konkrét követelményeket fogalmazna meg az adóalanyokkal szemben, és a bíróság sem határozta meg, hogy milyen dokumentumokkal tehetett volna eleget igazolási kötelezettségének. Azt is sérelmezte, hogy sem az adóhatósági határozat, sem a jogerős bírósági ítélet nem vizsgálta a tudattartalmát, vagyis hogy ő maga tudott-e arról, hogy mi történt az eladott áruval, miután azt a szlovák vevők elszállították. Végül kifogásolta azt is, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére jogszerűnek fogadta el az adóhatósági adómegállapítást, hogy az eljárásban az iratbetekintési joga korlátozva volt.
- [7] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak találta, és a jogerős elsőfokú ítéletet Kfv.I.35.586/2016/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta. A Kúria mindenekelőtt hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati eljárás során nincs helye bizonyítás felvételének, illetve a bizonyítékok felülmérlegelésének; a Kúria a rendelkezésre álló iratok alapján kell, hogy döntsön. Az ítéleti tényállás kapcsán jogszabálysértés akkor állapítható meg, ha az hiányos, iratellenes, téves, illetve okszerűtlen, ám a jogerős ítéletben megállapított tényállás ezen fogyatékoságok egyikeiben sem szenved. Egyetértett a Kúria a közigazgatási és munkaügyi bírósággal abban, hogy az áfamegállapítás kulcsmomentuma nem az, hogy nem történt termékértékesítés, hanem az, hogy nem közösségi, hanem belföldi termékértékesítés történt, mellyel a felperes kikerülte a belföldi áfaalkalmazási kötelezettségét. Ennek okán a tudattartalom vizsgálata is irreleváns, a közösségi termékértékesítés megtörténte bizonyításának hiányában ugyanis a felperes áfamentességre nem hivatkozhat. A bizonyítás őt mint az adómentességre hivatkozó adózót terheli; a bizonyítás elmulasztása az ő terhére esik.
- [8] Alaptalanul hivatkozott a felperes a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékok felhasználásának tilalmára is, ahogyan a Kúria szerint ténylegesen az iratbetekintési jog korlátozására sem került sor, hiszen az azon alapeljárásban hozott első- és másodfokú közigazgatási határozatokat, amelyek eredményeképpen a felperessel szemben először adóhiányt állapítottak meg, a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság hatályon kívül helyezte, a megismételt eljárásban pedig (amelyben született határozat bírósági felülvizsgálatáról jelen eljárásban szó van) az indítványozó minden releváns iratot megismerhetett. Az igaz ugyan, hogy a kapcsolódó vizsgálatok során ellenőrzött más adózókra vonatkozó, a felperes szempontjából nem releváns adóhatósági megállapításokat nem ismerhette meg, de ezt az adóitok indokolja; azzal, hogy a kizárólag más adózókra vonatkozó megállapításokat a felperes nem ismerhette meg, őt semmilyen joghátrány nem érte, mivel azoknak az ő ügyére kihatása nem lehetett; mindezt egyébként az Art. 100. § (4) bekezdése is kizárja. Egyetértett a Kúria az elsőfokú bírósággal abban is, hogy a megállapított áfahiány nem változtat a társaságiadó-fizetési kötelezettségen, így jogszerűen járt el a közigazgatási és munkaügyi bíróság akkor, amikor nem állapította meg az adóhatósági határozat jogellenességét pusztán arra hivatkozással, hogy az adóhatóság az ellenőrzés eredményeképpen csak az áfára vonatkozóan tett megállapítást, a társasági adóra vonatkozóan nem. Mindezek alapján a Kúria a jogerős döntést meghozó elsőfokú bíróság által megállapított tényállást megalapozottnak találta, az alkalmazott jogszabályok értelmezésében nem talált semmilyen, az ügy érdemére kiható jogsértést, így a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [9] 3. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.023/2015/10. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.I.35.586/2016/6. számú ítélete, továbbá az Art. 100. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Érvelése szerint a két ítélet ellentétes az Alaptörvény XXIV., XXVIII. és XXX. cikkével, az Art. 100. § (4) be-

kezdése pedig ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével.

- [10] A másodfokú közigazgatási határozatot helybenhagyó jogerős közigazgatási és munkaügyi bírósági ítélet, valamint az ezt hatályában fenntartó kúriai felülvizsgálati ítélet az indítványozó szerint azért ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal, illetve az Alaptörvény XVIII. cikke szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, mert az adóhatóság valamennyi adónemben vizsgálatot indított ugyan, de nem vonta le a megállapításokból eredő, az indítványozó javára szolgáló, a társasági adóval kapcsolatos adójogi következtetéseket, mellyel mindkét bíróság megsértette az Art. 129. § (1) bekezdés d) pontját és a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 81. § (2) bekezdés e) pontját, ugyanis az áfa adónemben történt megállapítással egyidejűleg a társasági adó vonatkozásában a megállapított áfakülönbözetet – mint „egyéb ráfordítást” – adóalap-csökkentő tényezőként kellett volna figyelembe venni, ezzel pedig az adóhatóság, valamint a bíróságok „nem alkalmazták, illetve *contra legem* alkalmazták a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket”.
- [11] Ugyancsak az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkét sértőnek találja az indítványozó az eljáró bíróságok azon jogértelmezését, hogy neki mint adózónak kellett volna bizonyítania azt, hogy a vizsgált ügyletek megfeleltek a közösségi termékértékesítés feltételeinek; szerinte az adóhatóságnak kellett volna bizonyítania azt, hogy nem feleltek meg annak. E körben továbbá alaptörvény-ellenesnek tartja az indítványozó azt is, hogy több, általa megnevezett tény és körülményt nem értékelték a bíróságok a javára, melyek szerinte az ő álláspontját támasztották alá, így különösen, hogy – állítása szerint – a „szlovák adóhatóság visszaigazolta az értékesítéseket”; illetve hogy „az indítványozó igazolta a közösségen belüli termékértékesítéshez kapcsolódó áfamentességet” – egyebek mellett azzal, hogy a termékeket a szlovák vevők (a CMR-eken, illetve a számlákon látható pecséttel és aláírással bizonyítottan) átvették; hogy a számlákon és a CMR-eken feltüntették, hogy „Az áru Magyarországról kiszállításra kerül.”; hogy a felperes számítógépes raktárnyilvántartása is tanúsítja a termékek átadását; hogy a CMR-ek tanúsága szerint a szállításokat a szlovák vevők végezték; hogy a termékek ellenértékét a felperes bizonyítottan megkapta a szlovák vevőktől; hogy a független könyvvizsgálói jelentés tanúsította, hogy a felperes eljárása megfelelt a számviteli törvény előírásainak stb. Összességében az indítványozó számos olyan tényre és körülményre hivatkozott, amelyeket már a bírósági eljárás során is felhozott az álláspontja alátámasztására, de amelyet a bírósági ítéletek indokolásának tanúsága szerint a bíróságok nem fogadtak el.
- [12] Az indítványozó szerint az is az Alaptörvény XXIV. és XXVIII. cikkébe ütközik, hogy a bíróságok jogszabályi kötelezettség nélkül, azaz „önkéntesen” támasztottak az indítványozóval szemben többletfeltételeket, mivel „konkrét jogszabályi rendelkezés hiányában az adómentesség igazolása szabad bizonyítás keretében történik, ezért a bíróságnak is el kellett volna fogadnia a felperes által szolgáltatott bizonyítékokat” (CMR okmány, számla, vevői átvétel, vételár kiegyenlítése, összesítő nyilatkozatok, raktári nyilvántartás stb.). Ugyancsak a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogokba ütközik az indítványozó szerint az, hogy a büntetőeljárásban beszerzett bizonyítékokat az adóhatóság felhasználta az adókülönbözet megállapításához; valamint hogy az eljárás (a megismételt eljárás előtti alapeljárás) során az iratbetekintési jogát az adóhatóság korlátozta. Ez utóbbi esetben továbbá a jogorvoslathoz való joga sérelmének megállapítását is kéri az Alkotmánybíróságtól. Továbbá az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti „részhajlás nélküli, pártatlan eljáráshoz való jog”, valamint az Alaptörvény XXX. cikke szerinti, „a gazdaságban való részvételnek megfelelő közteherviselés kötelezettsége” sérelmének tartja azt, hogy az adóhatóság nem tett megállapítást az indítványozó javára társasági adó adónemben.
- [13] Az Art. 100. § (4) bekezdését az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével és az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkével is ellentétesnek tartja. Az Art. 100. § (4) bekezdése szerint: „Ha az adóhatóság a vizsgálat megállapításait más adózónál végzett kapcsolódó vizsgálat eredményével vagy ennek során beszerzett adatokkal, bizonyítékokkal támasztja alá, az erről szóló jegyzőkönyvnek, határozatnak, illetve a kapcsolódó vizsgálat során feltárt adatoknak, bizonyítékoknak adózót érintő részét az adózóval részletesen ismertetni kell.” Az indítványozó szerint az, hogy e vizsgálatnak csak az „adózót érintő részét” kell az érintett adózóval ismertetni, lehetővé teszi, hogy az adóhatóság megtagadja az adóeljárásban keletkezett iratok egy részének megismerését, így az ellenőrzés alá vont adóalany nem tekinthet bele a kapcsolódó vizsgálatok (az üzleti partnereknél lefolytatott adóellenőrzések) irataiba, ezáltal pedig e rendelkezés elzárja a bizonyítékok teljes megismerésétől az ellenőrzés alá vont adóalanyt, végeredményben kiüresítve az adózók jogorvoslathoz való jogát.
- [14] 4. Az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz alkalmas-e az érdemi elbírálásra, azaz megfelel-e a befogadási feltételeknek. Ennek alapján a következő megállapításokra jutott.

- [15] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése és 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett bírósági döntést követő 60 napon belül nyújtották be [Abtv. 30. § (1) bekezdés]. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést, illetve bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvénynek az indítványozó véleménye szerint megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány tartalmaz érdemi indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezés, illetve bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a jogszabályi rendelkezés, illetve a bírói döntés megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont és 27. § b) pont]. Az indítványozó jogosultnak tekinthető [Abtv. 51. § (1) bekezdés]. Az indítványozó érintettnek tekinthető [Abtv. 26. § (1) bekezdés és 27. §].
- [16] 2018. január 1-jével az Art. egészét, így annak 100. § (4) bekezdését is hatályon kívül helyezte az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény 138. §-a. Mivel az Abtv. 41. § (3) bekezdése szerint alkotmányjogi panasz esetén az Alkotmánybíróság a hatályon kívül helyezett jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányosságát is vizsgálhatja, amennyiben azt a konkrét ügyben még alkalmazni kell, ezért az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti határcsíkban való érdemi vizsgálatának önmagában az Art. egészének hatályon kívül helyezése miatt [beleértve e hatályon kívül helyezésbe az Art.-nak az indítványozó által támadott 100. § (4) bekezdését is] nem lett volna akadály.
- [17] Nem fogadható be azonban a panasz, ha az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, illetve hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssről volna szó (Abtv. 29. §). Jelen esetben megállapítható, hogy az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti panaszkezelés keretében a bíróságok tényállás-megállapítási, bizonyítékértékelési és jogértelmezési tevékenységét támadja, érvelése pedig a döntések tartalmi kritikáját foglalja magában; a panasz érdemi alkotmányjogi okfejtést nem tartalmaz. A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése azonban a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az indítványozó által szintén felhívott R) cikk továbbá nem tartalmaz alkotmányjogi panaszban hivatkozható Alaptörvényben biztosított jogot; a XXX. cikk pedig szintén nem tartalmaz ilyen jogot, valamint annak sérelmére vonatkozóan az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolást egyáltalán nem is terjesztett elő. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti panaszkezelés tekintetében az indítvány az Art. 100. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenessége vonatkozásában érdemi alkotmányjogi okfejtést ugyancsak nem tartalmaz; nincs ugyanis alkotmányjogilag értékelhető kapcsolat a kizárólag más adózók adóitkának minősülő tények és adatok megismerhetőségének tilalma, valamint a jogorvoslatihoz való jog állított sérelme között. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panaszra. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [18] Mindemellett az Alkotmánybíróságnak jogszabályi rendelkezések európai uniós (közösségi jogi) rendelkezésekbe ütközésének vizsgálatára eleve nincs hatásköre. Végül azt is megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó érvelése alapjaként az alkotmányjogi panaszban általa előadott tényállás egyes esetekben konkrétan ténytelen, iratellenes (például az iratbetekintési jog korlátozása vonatkozásában, mivel a – támadott bírósági döntések által felülvizsgált másodfokú adóhatósági határozat alapjául szolgáló – megismételt eljárásban az iratbetekintés jogát az adóhatóság nem korlátozta).

- [19] 5. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.023/2015/10. számú ítélete, valamint a Kúria Kfv.I.35.586/2016/6. számú ítélete, továbbá az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 100. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1820/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3018/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 25.K30.643/2015/10. számú ítélete és a Kúria Kfv.V.35.819/2015/11. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Schümekey Zsombor Ádám, Dászkál és Schümekey Ügyvédi Iroda 1016 Budapest, Tigris utca 54.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványozó panaszában az Abtv. 61. § (1) bekezdésére hivatkozással kérte, hogy az Alkotmánybíróság a kifogásolt döntések végrehajtását függessze fel.
- [2] Az indítványozó 2007-ben fő tevékenysége (lakó- és nem lakóépület építése) ellátása körében vállalkozási keretszerződést kötött egy másik gazdasági társasággal, kivitelezési projektekben szárazépítési, festési, kőműves, épületgépész és segéd munkák elvégzésére. A vállalkozó gazdasági társaság 2008 júniusától 71 558 374 forint valamint 14 301 675 forint értékű számlát állított ki indítványozónak.
- [3] Az első fokon eljáró adóhatóság (Nemzeti Adó- és Vámhivatal Észak-budapesti Adóigazgatósága Társas Vállalkozások Ellenőrzési Főosztály I. Társas Vállalkozások Ellenőrzési Osztály 4.) 2014. június 23-án kelt, 9271279142 ügyszámú határozatával 21 138 000 forint adókülönbötetet (amely egyben adóhiány) állapított meg indítványozó terhére általános forgalmi adó adónemben, társasági adónemben, valamint társas vállalkozások különadója adónemben.
- [4] Az ügyben másodfokon eljáró adóhatóság (Nemzeti Adó- és Vámhivatal Közép-Magyarországi Regionális Adó Főigazgatóság Hatósági Főosztály I. Hatósági Osztály 2.) 2014. november 11-én kelt 2927715188 ügyszámú határozatával az elsőfokú érdemi döntést megváltoztatta, oly módon, hogy az indítványozó terhére összesen 13 203 000 forint adókülönbötetet (amely adóhiány) állapított meg.
- [5] A másodfokon eljáró adóhatóság határozata szerint a vállalkozó gazdasági társaság által kibocsátott számlákhoz nyomtatványszerűen ismétlődő teljesítésigazolásokat csatoltak, nem állt a rendelkezésre olyan dokumentum, amely az elvégzett munka mennyiségét, egységárát igazolta volna. A bizonyítási eljárás alapján az adóhatóság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó és a vállalkozó gazdasági társaság között a számlázásnak megfelelő gazdasági események nem valósultak meg, a kibocsátó a számla szerinti szolgáltatásokat nem végezte el, indítványozó hiteltelen számlák befogadásával akarta adólevonási jogát gyakorolni. Az indítványozó a hatósági eljárás során a keretszerződésen, teljesítést igazoló jegyzőkönyvön és készpénzátadásról szóló átvételi elismervényen kívül más bizonyítékot nem hozott a hatóság tudomására.
- [6] E határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 97. § (4) bekezdésére, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. §-ára hivatkozással. Álláspontja szerint a hatóság nem tett eleget bizonyítási kötelezettségének. Valójában a vállalkozó gazdasági társaság és alvállalkozói által megvalósított „adókiajtszást” kérte rajta számon az adóhatóság. Az indítványozó szerint a hatóság döntése azért jogellenes, mert egy másik adózó által elkövetett esetleges jogszabálysértés befolyásolja az ő közteljeselési kötelezettségét.
- [7] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 25.K30.643/2015/10. számú ítéletével, bírósági felülvizsgálat iránt indított közigazgatási perben indítványozó keresetét elutasította az alábbi indokok miatt.
- [8] Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfatörvény) 120. § a) pontja, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15. § (3) bekezdése és 166. § (2) bekezdése együttes értelmezése alapján egy számla akkor hiteles, ha a munkát a számla kiállítója végezte el. Ha a gazda-

sági esemény nem a számlában feltüntetett felek között ment végbe, az a számla olyan tartalmi hiteltelenségét jelenti, ami kizárja adólevonási jog gyakorlását. A tényállás-tisztázási kötelezettséget az Art. 97. § (4) bekezdése határozza meg (tekintettel arra, hogy a Ket. szabályait adóigazgatási eljárásban szubszidiárius jelleggel kell alkalmazni, elsősorban nem a Ket., hanem az Art. szabályai alkalmazandóak), amelynek alapján az adóhatóság kötelezettsége, hogy bizonyítékokkal igazolja az adólevonási jog alapjául szolgáló számlák hiteltelenségét, vagyis azt, hogy a gazdasági események nem a számlákban szereplő felek között valósultak meg. Hatáskörében eljárva az adóhatóság széles körű bizonyítást folytatott le (tanúmeghallgatás, ellenőrzés a számlakibocsátónál, okirati bizonyítás), tehát az adóhatóság kifogásolt döntése nem csupán a számlakibocsátó jogszerűtlen magatartása miatt marasztalta el az indítványozót, hanem mert bizonyítást nyert, hogy a felek között a számlában szereplő gazdasági esemény egyáltalán nem jöhetett létre.

- [9] Az adóhatóság fenti megállapítását a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 163. § (1) bekezdése alapján lefolytatott bizonyítási eljárásban indítványozó nem tudta cáfolni, az általa benyújtott igazságügyi szakértői vélemény tartalma sem volt alkalmas a tényállás megdöntésére.
- [10] Az adóhatóság az ügyben alkalmazandó anyagi jogi szabályok (Áfatörvény és Sztv.) alapján vizsgálta az adó-tényállási elemeket, és az Art. 97. §-a alapján bizonyítási eljárást folytatott le. Indítványozónak az Art. és a Pp. szabályai alapján tényállás-tisztázási kötelezettsége volt, amelynek során szakértői véleményt csatolt be, ám ez nem volt elégséges.
- [11] A Kúria 2016. szeptember 15-én meghozott, Kfv.V.35.819/2015/11. számú ítéletében indítványozó felülvizsgálati kérelmét nem találta megalapozottnak. Ítéletében kiemelte, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperesnek (indítványozó) az általa indított perben keresetét bizonyítania kell, az alperes (adóhatóság) bizonyítékokon alapuló megállapításaival szemben. Azt kellett volna az indítványozónak bizonyítania, hogy az adóhatóság által megállapított tényállás téves, hiányos, tehát az általa befogadott számlák valós gazdasági esemény hiteles bizonyítékai. Tekintettel arra, hogy az első fokon eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság jogszerű ítéletet hozott, azzal a Kúria aggálytalanul egyet értett és hatályában fenntartotta.
- [12] 2. Az indítványozó ezek után nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát a Kúria és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítélete ellen, amelyben hivatkozott az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésére, XXIV. cikk (1) bekezdésére, XXVIII. cikk (1) bekezdésére, XIII. cikk (1) bekezdésére. Alapvető jogainak sérelmét az alábbiakban jelölte meg.
- [13] Az indítványozó azért állítja, hogy az ügyben eljáró bíróságok támadott ítéleteikkel sértik az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését, mert olyan bizonyítási terhet telepítettek rá, amelynek csak akkor tudna eleget tenni, ha személyes adatokhoz való jogot sértő magatartást tanúsítana, vagyis beszerezne a számlakibocsátó adóitkait, belső viszonyait kinyomozná, tudomást szerezne a számlakibocsátó által foglalkoztatott személyek személyes adatairól.
- [14] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben az indítványozó előadta, hogy egyrészt az eljáró bíróságok a vonatkozó jogszabályokat alaptörvény-ellenesen értelmezték, másrészt lehetetlen bizonyításra kötelezték, mert olyan (bizonyítási) kötelezettséget állapítottak meg rá nézve, amelyet jogszabályi tilalmak miatt nem is teljesíthetett volna.
- [15] Végül az indítványozó hivatkozott a tulajdonhoz való joga sérelmére is [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése]. Ezzel összefüggésben az Emberi Jogok Európai Egyezménye 1. Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkét is megemlítette, ám ennek megsértésére vonatkozó, azt állító határozott kérelmet nem terjesztett elő.
- [16] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [17] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése kimondja, hogy az Alkotmánybírósághoz benyújtott indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdése pedig felsorolja a határozottság követelményeit az alkotmányjogi panasz esetén. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja értelmében a kérelemnek tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Jelen ügyben az indítvány hivatkozik ugyan az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésére, valamint a XIII. cikk (1) bekez-

désére, ám ezen alaptörvényi rendelkezésekkel összefüggésben semmilyen indokolást nem tartalmaz. Ezért nem felel meg a határozott kérelem követelményének.

- [18] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [19] Az indítványozó a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állította panaszában, sérelme megvalósulását abban látta, hogy a bíróságok jogszabályellenes bizonyítás előterjesztésére kötelezték az eljárás során.
- [20] Az indítványozó által támadott és alaptörvény-ellenesnek vélt ítéletek közigazgatási peres eljárásban születtek, amely eljárásban az eljáró bíróságok (mind a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, mind a Kúria) feladata az előttük fekvő közigazgatási hatósági (adóhatósági) határozatok és eljárás jogszabályoknak való megfelelésének vizsgálata. Sem az első fokú bíróság sem pedig a felülvizsgálati jogkörében eljáró Kúria nem vett fel bizonyítást, az adóhatósági eljárásban lefolytatott bizonyítási eljárást értékelte. Mind a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, mind pedig a Kúria ítéletében a Pp. szabályaira hivatkozva arra hívta fel indítványozót (mint felperest), hogy a kereseti kérelmében tett állításait bizonyítsa.
- [21] Mindezek alapján az Alkotmánybíróságnak arról kellene döntenie, hogy az ügyben eljáró bíróságok megsértették-e a polgári perrendtartás szabályait eljárásuk során.
- [22] Indítványozó a panaszában nem vetett fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Nem adott elő az indítványozó olyan indokolást sem, amely alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel az ügyben.
- [23] A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány nem mutatott rá olyan körülményre, amely az Abtv. 29. §-a alapján indokolná a befogadást és az érdemi vizsgálatot.
- [24] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az indítvány részben nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt feltételeknek, részben egyéb okból nem felel meg a törvényi feltételeknek, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.
- [25] 5. Az indítványozó az Abtv. 61. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján kérte a bíróság felhívását a támadott ítéletek végrehajtásának felfüggesztésére. A felhívott rendelkezés értelmében az Alkotmánybíróság eljárásában kivételesen a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére hívja fel a bíróságot, ha az súlyos és helyrehozhatatlan kár vagy hátrány elkerülése érdekében indokolt, és a bíróság az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján a döntés végrehajtását nem függesztette fel. Mivel az Alkotmánybíróság eljárása e végzéssel lezárult, a támadott ítéletek végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó kérelemről mint okafogyottá vált indítványi elemről az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie {3170/2017. (VII. 6.) AB végzés, Indokolás [13]}.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/260/2017.



AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3019/2018. (I. 22.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 28.P.22.940/2014/5. számú ítélete, a Fővárosi Ítéletgyűlés 8. Pf.21.512/2014/5. számú ítélete, valamint a Kúria Pfv.IV.20.679/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben a Kúria Pfv.IV.20.679/2016/5. számú ítélete, a Fővárosi Törvényszék 28.P.22.940/2014/5. számú ítélete, valamint a Fővárosi Ítéletgyűlés 8. Pf.21.512/2014/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] Az indítványozó álláspontja szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveit, I. cikk (1)–(2)–(3)–(4) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (2) bekezdését, X cikk (1)–(2) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, B cikk (1) bekezdését, R cikk (1)–(2)–(3) bekezdését, 25. cikk (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét, valamint 39. cikk (2) bekezdését.
- [3] 2. Indítványozó 2014. május 6-án adatigénylési kérelemmel fordult a Nemzeti Közzolgálati Egyetemhez (illetve jogelőd intézményéhez) (a továbbiakban: NKE), amelyben közölni kérte, hogy az NKE Katonai Műszaki Doktori Iskolájában 2008. január 1. és 2013. december 31. között kik szereztek abszolutóriumot, kérte továbbá kiadni a hallgatók felvételi időpontját, az értekezés témacímét, a témavezető nevét, a képzési formát (nappali/levelező/egyéni) és az abszolutórium keltezésének időpontját. Az NKE – arra hivatkozva, hogy személyes adat – megtagadta a kért adatok kiadását.
- [4] Ezért keresetet terjesztett elő indítványozó, amelyet a Fővárosi Törvényszék 28.P.22.940/2014/5. számú, 2014. szeptember 9-én kelt ítéletével elutasított. Az ügyben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék ítéletében az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Info tv.) egyes rendelkezései alapján arról döntött, hogy az indítványozó által megjelölt és kért adatok személyes adatnak vagy közérdekből nyilvános adatnak minősülnek-e. A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint, ha az NKE a kért adatokat egymással összekapcsolva adja ki, az értekezés címe alapján a nyilvánosan hozzáférhető adatbázisokból a hallgató nevének beazonosítását követően következtetés vonható le az érintett hallgató mentális, gazdasági, illetve kulturális azonosságáról. Ezen kívül, míg a témavezető személye közérdekből nyilvános adat, hiszen a doktori iskola oktatója, tevékenysége a doktori iskola működésével összefügg, addig a hallgatók adatai nem közfeladatot ellátó személyek adatai, hiszen ők a közfeladat ellátásának alanyai. A Fővárosi Törvényszék ítélete szerint az NKE jogosan tagadta meg az indítványozó által kért, csoportosított adatközlésre irányuló kérelmét.
- [5] 3. Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéletgyűlés 2015. február 24-én kelt, 8. Pf.21.512/2014/5. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék 28.P.22.940/2014/5. számú ítéletét helybenhagyta. Ítéletének indoklása kitér arra, hogy az Info tv. 3. §-a, 2. és 6. pontjai, valamint 26. § (2) bekezdése alapján az ügyben első fokon eljáró bíróság helyesen állapította meg, hogy a kért adatok nem közérdekből nyilvános adatok, hanem egy meghatározott időszakra vetítve a hallgatók jogviszonyával kapcsolatos olyan személyes adatok, amelyekből az oktatás alanyaira vonatkozó és nem a közfeladatot ellátó NKE tevékenységére vagy gazdálkodására nézve kapható információ. Az indítványozó által kért adatok a Fővárosi Ítéletgyűlés ítélete szerint nem tartoznak az Info tv. 26. § (2) bekezdésének hatálya alá, azok kiadása sem más jogszabályból (felsőoktatási törvény), sem pedig a doktori szabályzatból nem következik.

- [6] A Kúria felülvizsgálati jogkörében eljárva, 2016. június 22-én kelt, Pfv.IV.20.679/2016/5. számú ítéletével a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét hatályában fenntartotta. A Kúria egyet értett az ügyben első fokon eljáró Fővárosi Törvényszékkel abban, hogy a doktoranduszok nevén kívül a többi kért adat önmagában közérdekből nyilvános adatnak minősül, ám névvel összekapcsolva személyes adat keletkezik. Utalt továbbá arra, hogy az indítványozó a továbbiakban a nevek anonimizálása mellett, további adatokat illetően ismételt kérelmet terjeszthet elő. A Kúria ítéletében hangsúlyozta, hogy eljárása során az indítványozó által eredetileg benyújtott kérelem megtagadásának jogszerűségéről kellett döntenie, a kérelem utóbb, perben történt módosítását nem vehette figyelembe.
- [7] 4. Az indítványozó szerint az ügyben eljáró bíróságok nem tartották tiszteletben az Alaptörvény II. cikkében deklarált emberi méltósághoz való jogát, mivel az eljárási jogszabályok rendelkezéseit figyelmen kívül hagyták, és az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdését sem alkalmazták. E körben utal arra az indítványozó, hogy a tisztességes „tárgyaláshoz” való jogát sem biztosították, amikor adatkiadási perben megtiltották a keresetmódosítás lehetőségét. Az indítványozó álláspontja szerint az emberi méltóság magában foglalja a „demokratikus jogállam keretei között működő bíróság előtt megvalósuló tisztességes jogalkalmazáshoz való jogot”, amely jelen ügyben azáltal sérült, hogy megtagadták keresetmódosítási lehetőségét.
- [8] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét több okból állítja az indítványozó. Álláspontja szerint a Kúria jogellenesen tagadta meg tőle a keresetmódosítási lehetőséget; az ügyben első és másodfokon eljáró bíróság nem vette figyelembe az indítványozó bizonyítási indítványát, amely annak vizsgálatára irányult, hogy az NKE honlapján hogyan jelenhettek meg a bíróság által személyes adatoknak minősített, doktori képzéssel összefüggő adatok; végül az indítványozó szerint az általa is sérül az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, hogy a bíróság személyes adatnak minősítette az általa kért adatokat.
- [9] Az ügyben eljáró bíróságok az indítvánnyal támadott ítéleteikkel az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdését sértő döntést hoztak, amikor megtagadták az indítványozó által kért adatok kiadását, az NKE-t ugyanis kötelezni kellett volna azok kiadására.
- [10] Végül a támadott ítéletek az Alaptörvény X. cikk (1)–(2) bekezdéseivel is ellentétesek, ugyanis az indítványozó a tudományos kutatás szabad művelése érdekében folytatott tevékenységéhez szükséges információk megismerése érdekében a doktoranduszok képzésével kapcsolatos adatoktól nem zárható el.
- [11] 5. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [12] 5.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria ítéletét 2016. szeptember 8-án vette át a jogi képviselő, az alkotmányjogi panaszt november 7-én – határidőben – adták postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadja. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – tekintettel arra, hogy a támadott kúriai ítélettel lezárt perben felperes volt – fennáll.
- [13] 5.2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, az R) cikk, az I. cikk és a 28. cikk. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére pedig csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt, az indítvány azonban nem ebben a vonatkozásban állítja a felhívott cikk sérelmét [lásd a Nemzeti Hitvallást, a B) cikk (1) bekezdését és a 28. cikket illetően pl. 3127/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]; az R) cikk és az I. cikk vonatkozásában például 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [14]].
- [14] 5.3. Az indítvány akkor alkalmas érdemi elbírálásra, ha az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt feltételeknek megfelelően határozott kérelmet tartalmaz. Az Alaptörvény II. cikkével, VI. cikk (2) bekezdésével, valamint

XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az indítványozó alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem adott elő arra vonatkozóan, hogy a kifogásolt ítéletek miért ellentétesek az Alaptörvény felsorolt rendelkezéseivel.

- [15] Az Alaptörvény X cikk (1)–(2) bekezdését, 25. cikk (3) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését, valamint 39. cikk (2) bekezdését az indítványozó megemlíttette ugyan, ám nem fejtette ki kellően, hogy a panasszal támadott ítéletek miért és mennyiben sértik e rendelkezéseket. Az alkotmányjogi panasz nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések miért ellentétesek az Alaptörvény e rendelkezéseivel.
- [16] 6. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének b) és e) pontjaiban foglalt feltételek hiánya miatt, az Alkotmánybíróság Ügyrendje 30. § (2) bekezdés h) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2018. január 16.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1926/2016.



Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273